

gemeente
Zoetermeer

Perspectiefnota 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen.....	6
Financieel perspectief	9
Toelichting per programma	19
Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	20
Programma 2. Samen leven en ondersteunen.....	29
Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	38
Programma 4. Vrije tijd.....	46
Programma 5. Veiligheid	49
Programma 6. Dienstverlening en participatie	53
Programma 7. Inrichting van de stad	57
Overzicht Overhead	62
Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien	67
Bijlagen.....	78
Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging	79

Bijlage 2.	Samenvatting Eerste Tussenbericht 2022.....	81
Bijlage 3.	Resultaatbestemming jaarrekening 2021	83
Bijlage 4.	Monitor Ombuigen en vernieuwen.....	93
Bijlage 5.	Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen	104

Inleiding

De Perspectiefnota 2023 (PN) schetst op hoofdlijnen het financieel perspectief voor 2023 en de volgende jaren. Ook worden de afwijkingen over het lopende begrotingsjaar 2022 in de PN opgenomen: het Eerste Tussenbericht.

Er is sprake van een bijzondere situatie vanwege het verkiezingsjaar. Op dit moment is het collegeprogramma met het beleidsperspectief voor de komende jaren nog niet bekend. Het zwaartepunt van de perspectiefnota ligt daarom dit jaar op het financiële beeld, waarin de (financiële) gevolgen van het nieuwe regeerakkoord voor een deel zijn verwerkt. Het gaat met name om de financiële gevolgen van niet te beïnvloeden onderwerpen. Het huidige college doet geen voorstellen voor beleidsintensivering en dekking. Beide thema's passen beter bij de rol en verantwoordelijkheid van het volgend college. Voorstellen voor het nieuwe beleid voor de komende jaren komen tot uiting in het collegeprogramma.

De (financiële) gevolgen van het nieuwe regeerakkoord zijn wat betreft de veranderingen in de accresontwikkeling van het gemeentefonds verwerkt. De specifieke thema's uit het regeerakkoord (zoals volkshuisvesting, woningbouw en energietransactie) zijn, in afwachting van nadere uitwerking en duiding van de voorstellen in het regeerakkoord nog niet vertaald; noch budgettair noch inhoudelijk.

In deze perspectiefnota is de groei van de algemene uitkering en de OZB naar aanleiding van de volumeontwikkeling door groei van woningen (en daarvan afgeleid inwoners) op basis van de gegevens uit de woningbouwmonitor en het programma Entree globaal geduid. De verwachte groei van inkomsten/algemene uitkering is budgettair neutraal verwerkt: de helft van de extra inkomsten wordt gestort in de Reserve investeringsfonds, de andere helft wordt gereserveerd op een stelpost in afwachting van 'claims' voor volumeontwikkelingen om voor meer inwoners hetzelfde voorzieningenniveau in de stad mogelijk te maken.

De Perspectiefnota 2023 vormt samen met het collegeprogramma de input voor het voorjaarsdebat. De inhoudelijke voorstellen in het collegeprogramma en het financieel perspectief opgenomen in de Perspectiefnota 2023 bieden de raad handvatten om in het voorjaarsdebat nader richting te geven voor de komende jaren. Ook kan de raad aandacht voor specifieke onderwerpen vragen. De uitkomsten van het voorjaarsdebat zijn de basis voor de Programmabegroting 2023 – 2026, waarover tijdens het begrotingsdebat in november 2022 besluitvorming plaatsvindt.

Meicirculaire

De voorschriften van de provinciaal toezichthouder geven aan, dat de gevolgen van de meicirculaire worden betrokken in de Programmabegroting 2023-2026. De gevolgen van de aanstaande meicirculaire zijn niet in de Perspectiefnota 2023 verwerkt. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de gevolgen van deze circulaire voor onze gemeente.

Zo snel als mogelijk na het verschijnen van de meicirculaire wordt de raad in een afzonderlijk memo op hoofdlijn over de financiële uitkomst van de meicirculaire voor het voorjaarsdebat geïnformeerd. Na het zomerreces wordt een nadere duiding van de gevolgen van de meicirculaire gegeven.

Leeswijzer

Na de inleiding volgt een schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen. Daarna volgt het financieel perspectief voor de komende jaren. Ook wordt ingegaan op de ontwikkeling van de reserves (Reserve investeringsfonds 2030/Rif, Fonds Zoetermeer 2040 en Reserve vrij inzetbaar).

In aansluiting daarop wordt per programma en daarbinnen op postniveau, een toelichting op de ontwikkeling van met name het financieel perspectief gegeven. In principe kent elk programma de volgende inrichting. Allereerst wordt schematisch de doelenboom getoond met op het hoogste niveau het te bereiken maatschappelijk effect. Daaronder volgen de te realiseren doelen en de effectindicatoren (= meefactoren).

Ten tweede wordt een tabel getoond met onderwerpen (op postniveau) met daaronder een korte toelichting op de financiële en inhoudelijke gevolgen voor het Financieel perspectief met een indeling in:

- 1a financiële ontwikkelingen bestaand beleid (mee- en tegenvallers). Naast de leereffecten jaarrekening 2021 gaat het om afwijkingen van het lopend begrotingsjaar;
- 1b financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19;
- 2 onvermijdelijke ontwikkelingen die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen waaronder de gevolgen van het regeerakkoord en eventueel te besluiten Bestuursakkoord tussen kabinet en VNG;
- 3 afwijkingen in de realisatie van bezuinigingsmaatregelen ombuigen en vernieuwen (bezuinigingsmonitor).

Het financieel totaaloverzicht van de afwijkingen over het jaar 2022 is in bijlage 2 Samenvatting Eerste Tussenbericht 2022 samengevat. Het uiteindelijke saldo geeft aan wat de financiële gevolgen zijn voor het betreffende programma ten opzichte van de Programmabegroting 2022-2025. Dit wordt weergegeven als de totale wijziging saldo programma: een min - teken betekent dus een verslechtering van het saldo.

Als van toepassing worden aan het eind van een programma ook de nieuwe strategische risico's vermeld. Tot slot worden afwijkingen in investeringen en voorzieningen gemeld.

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn bijgevoegd:

1. Toelichting loon- en prijsstijging
2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2022
3. Resultaatbestemming jaarrekening 2021
4. Monitor Ombuigen en vernieuwen
5. Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen (specificaties financiële ontwikkelingen bestaand beleid, financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19, onvermijdelijke ontwikkelingen en afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen)

Schets op hoofdlijnen van ontwikkelingen

Karakter Perspectiefnota 2023: zonder beleid en met aandacht voor ontwikkeling in financiële verhoudingen rijk-gemeenten

In maart 2022 waren de verkiezingen voor de gemeenteraad. De voorbereiding van een nieuwe coalitie en inhoudelijk programma voor de komende raadsperiode is in volle gang. Dit betekent dat in deze Perspectiefnota 2023 anders dan gebruikelijk, geen voorstellen van nieuw beleid of aanpassing in beleid worden gepresenteerd. Dat betekent niet dat daarmee het financieel beeld van de begroting ook stil staat. Integendeel.

In de eerste plaats geeft de uitvoering van de lopende begroting 2022, de leereffecten uit de jaarrekening 2021 en volume - of onvermijdelijke ontwikkelingen aanleiding tot het bijstellen van budgetten. Zowel naar boven als naar beneden. Bijstellingen waaraan geen inhoudelijke beleidsveranderingen ten grondslag liggen. In de tweede plaats heeft het aantreden van het kabinet Rutte IV en de plannen in het op 15 december 2021 gepresenteerde regeerakkoord (grote) financiële gevolgen voor de gemeentebegroting.

Financieel perspectief op hoofdlijn, exploitatie

Onderstaande tabel geeft op hoofdlijn de verandering in het financieel perspectief (ten opzichte van de Programmabegroting 2022 en bij ongewijzigd beleid) weer.

		*€1.000				
Financieel perspectief op hoofdlijn		MJB 2023-2026				
Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Financieel Perspectief PB2022-2025	1.037	-11.233	-12.006	-12.221	-12.221	-12.221
Mutaties TB1/PN23	3.093	17.043	21.426	23.225	7.514	5.820
Financieel perspectief 2023-2026	4.130	5.810	9.420	11.003	-4.707	-6.401

Het meerjarenperspectief van de begroting verbetert ten opzichte van de Programmabegroting 2022-2025 aanzienlijk. In de Programmabegroting 2022-2025 is vanaf 2023 sprake van een tekort van € 12 mln. per jaar. In het nieuwe financieel perspectief slaat dit negatieve saldo voor de jaren 2023-2025 om in overschotten (exclusief nieuw beleid). Die verbetering wordt volledig veroorzaakt door de maatregelen in het regeerakkoord. Het nieuwe kabinet heeft in het regeerakkoord fors meer uitgaven aangekondigd, die doorwerken naar een hoger accres voor het gemeentefonds. Daarnaast heeft het kabinet besloten om de stijging van de opschalingskorting tot en met 2025 te bevroeren op het niveau van 2021. Tenslotte zijn er middelen in de rijksbegroting gereserveerd om gemeenten – deels – te compenseren voor de gestegen kosten van de jeugdzorg.

Vanaf 2026 verslechtert het financieel perspectief, omdat het kabinet de methodiek van de accresontwikkeling volgens 'trap op, trap af' vanaf 2026 niet heeft toegepast. En omdat de opschalingskorting vanaf 2026 weer herleeft. De combinatie van beide leidt tot een verlaging van de algemene uitkering 2026 ten opzichte van 2025 met bijna € 15 mln. structureel per jaar. Deze terugval in rijksinkomsten wordt ook wel geduid als het 'financieel ravijn', waarmee de gemeenten worden geconfronteerd.

Door deze terugval in inkomsten vertoont het meerjarenperspectief onder de huidige omstandigheden vanaf 2026 een structureel begrotingstekort. Omdat het

begrotingssaldo voor de eerste jaren nog positief is, heeft het nu gepresenteerde tekort vanaf 2026 nog geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie in kader van het begrotingstoezicht.

De VNG en veel gemeenten hebben het vraagstuk van het 'financieel ravijn' bij het kabinet en de Tweede Kamer onder de aandacht gebracht. Het is op dit moment nog niet duidelijk of en in hoeverre die signalen gehoor vinden en al dan niet tot aanvullende besluiten van het kabinet leiden.

Financieel perspectief op hoofdlijn, reservepositie

De reservepositie van de gemeente is onverminderd sterk. De Reserve Investeringsfonds en de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 bieden ruimte om plannen (die om incidenteel budget vragen) van dekking te voorzien.

Dilemma's met betrekking tot het begrotingsbeeld

Vergoeding jeugdzorg

In de vorige programmabegroting is als grootste dilemma de onzekerheid over de kostenvergoeding jeugdzorg aangehaald. Die onzekerheid is voor een deel weggenomen met de uitspraak van de arbitragecommissie en het gevolg, dat het kabinet daaraan heeft gegeven in de rijksbegroting door voor compensatie aan gemeenten, budgetten op te nemen. Dat betekent niet, dat het vraagstuk helemaal van tafel is. De vergoeding die het rijk in het vooruitzicht stelt, gaat er vanuit dat de kostenbesparingen die door de zogenoemde commissie van Wijzen zijn onderkend in de Hervormingsagenda jeugd ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Het onderzoek naar de inhoudelijke - en financiële haalbaarheid van voorstellen in de Hervormingsagenda zijn echter nog niet afgerond. En het overleg daarover vraagt, mede als gevolg van de kabinetsvoornemens tot extra maatregelen voor de kostenbeheersing Jeugd tot een bedrag van € 500 mln., meer doorlooptijd dan eerder gepland.

Het financieel perspectief in deze perspectiefnota gaat er vanuit, dat de extra maatregelen gericht op kostenverlaging van € 500 mln. geen nadelig budgettaire effect hebben voor de gemeentebegroting. Daarnaast wordt als vertrekpunt gehanteerd, dat als de maatregelen van de Hervormingsagenda landelijk op haalbaarheid zijn getoetst, de gemeente Zoetermeer daaraan haar evenredig aandeel kan leveren. In budgettaire zin is dit aandeel in de besparingen al in de begroting verwerkt vanuit de taakstellingen uit het programma Ombuigen en Vernieuwen. Het restant bedrag vanuit Ombuigen en Vernieuwen is op korte termijn (2023-2025) wel enige miljoenen hoger dan het besparingspotentieel, dat is opgenomen in de Hervormingsagenda. Anders gezegd: het lijkt een forse uitdaging om de in de programmabegroting opgenomen maatregelen op deze korte termijn te kunnen realiseren.

Kostenontwikkeling jeugdzorg en Wmo

De kostenontwikkeling van de jeugdzorg en Wmo vragen onverminderd aandacht. Bij de jeugdzorg is de neerwaartse lijn nog niet ingezet. Hoewel in feitelijk gebruik een zekere stabilisatie lijkt op te treden, stijgen de gemiddelde kosten per cliënt en/of traject nog steeds. Bij de Wmo is door de veroudering van de gemiddelde leeftijd en de aanzuigende werking ook nog sprake van oplopende kosten. Voor de stijging van kosten van veroudering is in de meerjarenbegroting, net als in de vorige meerjarenbegroting, rekening gehouden met een groei aan kosten van € 0,8 mln. per jaar. Mogelijk dat die stijging kan worden getemperd door de kabinetsmaatregelen op gebied van het beperken van de aanzuigende werking. In afwachting van de concrete uitwerking van kabinetsplannen op dit punt, is hier in het financieel perspectief nog niet op vooruitgelopen.

Coronaherstelplan

De situatie van COVID-19 is met het aflopen van de pandemie en het daarop afnemen/beëindigen van de door het rijk voorgeschreven maatregelen in een andere fase aangekomen. Met meer aandacht op de *herstelfase* na afloop van COVID-19 in plaats op aandacht voor directe gevolgen ervan. Medio 2021 is

de raad geïnformeerd over het coronaherstelplan. De uitvoering van dat plan is in gang. Door de rijksvergoeding, die is ontvangen voor de directe gevolgen van COVID-19, is het budget dat daarvoor in de begroting 2021 nog beschikbaar was (€ 4,7 mln.) slechts voor een klein deel aangesproken. De financiële reservering binnen de Reserve vrij inzetbaar van € 2,5 mln. wordt in het geheel niet aangesproken. In het bestemmingsvoorstel van het rekeningresultaat (bijlage 3) wordt voorgesteld beide (restant) bedragen voor 2022 nog beschikbaar te houden. En in de loop van 2022 te bezien of een aframing of andere inzet daarvan wenselijk is.

Vertaling regeerakkoord

In deze perspectiefnota zijn de financiële gevolgen van het regeerakkoord alleen op hoofdlijn geduid. Met name op de onderdelen, die de omvang van de algemene uitkering van de gemeente raken. In het regeerakkoord zijn ook inhoudelijke plannen opgenomen, die direct of indirect een effect (kunnen) hebben op de taken en kosten van gemeenten. Denk hierbij aan impulsen op gebied van volkshuisvesting, woningbouw en energietransactie. Daarnaast bestaan ook de plannen rond de al aangehaalde aanzuigende werking bij de Wmo.

De uitwerking van die kabinetsplannen zijn nog niet ver genoeg gevorderd om de gevolgen daarvan in deze perspectiefnota te kunnen meenemen. Wel lijkt duidelijk dat bij de investeringsplannen van het kabinet op gebied van wonen en energie een beroep op gemeente wordt gedaan en dat het rijk voor dat beroep middelen beschikbaar wil stellen. Maar niet kostendekkend: middelen in de vorm van co-financiering. Dit betekent dat inzetten op die plannen van de gemeente een financiële bijdrage uit haar incidentele of structurele middelen vraagt.

Financieel perspectief

Inleiding

Het financieel perspectief schetst de ontwikkelingen in de exploitatie van de begroting 2022, meerjarenbegroting 2023-2026 en de reserves. Er wordt gestart met algemene financiële uitgangspunten voor de loon- en prijsstijgingen en het Eerste Tussenbericht. Vervolgens wordt het financieel perspectief op hoofdlijnen gepresenteerd.

Daarna komt het vertrekpunt voor het nog op te stellen dekkingsplan van de meerjarenbegroting aan de orde. Daarbij wordt – in hoofdlijn – ingegaan op de financiële verhouding (de financiële relatie tussen rijk en gemeente) en de ontwikkelingen over de kostenvergoeding in het sociaal domein. In aansluiting daarop komen de ontwikkelingen in de Reserve Investeringsfonds, Reserve Fonds Zoetermeer 2040 en de Reserve vrij inzetbaar aan bod. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met het resultaat van de Jaarrekening 2021 en het voorstel tot bestemming daarvan.

Algemene financiële uitgangspunten

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2022 worden als volgt in de programma's van de begroting 2023 verwerkt.

	2023
Prijsstijging%	
- lasten	4,8
- baten	4,2
Loonstijging%	3,1

Bijlage 1 geeft de toelichting op de onderbouwing van de percentages.

Op basis van de gegevens van het Centraal Planbureau van maart 2022 (CEP) loopt de inflatie ten opzichte van de situatie van september jl. verder op. De algemene prijsontwikkeling voor 2022 stijgt ten opzichte van de vastgestelde begroting met 2,5%. Naast de algemene prijsontwikkeling is het evident, dat op aantal specifieke onderdelen sprake is van een veel forsere prijsstijging dan het algemene prijsstijgingspercentage. Met name de kosten van energie en bouw lopen hard op. Onzeker hierbij is wat de duur van deze bovenmatige prijsstijging is. Het onderzoek naar de meerkosten en een scenario tot de lengte daarvan in de tijd is nog onderhanden werk. Zie ook het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD).

Eerste Tussenbericht 2022

De komende programmabegroting heeft betrekking op 2023 – 2026. De afwijkingen over het lopend jaar 2022 maken daarvan geen onderdeel uit, maar beïnvloeden wel de financiële positie. Een verandering van het voor 2022 verwachte resultaat werkt – als er onvoldoende dekkingsmogelijkheden zijn – door naar een lager of groter beroep op de reserve vrij inzetbaar.

Daarnaast kunnen de afwijkingen van 2022 ook een doorwerking hebben naar 2023 en mogelijk latere jaren. De afwijkingen van de begroting 2022 (€ 4,13 mln.) vormen feitelijk het Eerste Tussenbericht 2022.

Bijlage 2 toont een financiële samenvatting van het Eerste Tussenbericht 2022 (TB1).

Financieel perspectief

Onderstaande tabel toont het financieel perspectief op hoofdlijn.

Tabel 3.1 Samenvatting financieel perspectief op hoofdlijn

* €1.000

Financieel perspectief op hoofdlijn		MJB 2023-2026					
Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026	2027
a	Saldo MJB 2022-25, incidentele posten	-7.604	-1.205	-250	0	0	0
b	Saldo MJB 2022-25, structurele posten	6.641	-10.028	-11.756	-12.221	-12.221	-12.221
	(Verwacht) beroep Vrij inzetbare reserve PB 2020-2023	2.000					
c	Financieel Perspectief PB2022-2025	1.037	-11.233	-12.006	-12.221	-12.221	-12.221
d	Raadsbesluiten tot en met februari 2022	-748	-980				
e	Financiële ontwikkelingen bestaand beleid	-4.521	-2.587	-3.216	-1.490	-1.637	-2.026
f	Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19	493	0	0	0	0	0
g	Onvermijdelijke ontwikkelingen	9.434	20.810	25.092	25.215	9.877	8.722
h	Afwijkingen Ombuigen en vernieuwen	-1.565	-200	-450	-500	-725	-875
i	Financieel perspectief 2023-2026	4.130	5.810	9.420	11.003	-4.707	-6.401

Financiële vertreksituatie (regel c)

In november 2021 is de meerjarenbegroting 2022-2025 vastgesteld met een financieel perspectief van € 1,037 mln. positief in 2022. De jaren 2023 en verder vertonen in de MJB 2022-2025 negatieve saldi tussen € 11 mln. en ruim € 12 mln.

Raadsbesluiten tot en met februari 2022 (regel d)

Na de vaststelling van de programmabegroting in november 2021 zijn een aantal raadsbesluiten met een beroep op het begrotingssaldo genomen waaronder het verlengen van de tijdelijke budgetten uit het Coalitieakkoord 2018 (BOA's, museale functie, jongerenwerk en wijkrestaurants).

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (regel e)

Uit de analyse van de jaarrekening 2021 en het Eerste tussenbericht 2022 komen afwijkingen in de uitvoering van de begroting naar voren. Deze afwijkingen hebben deels een meerjarig karakter. In de toelichtingen per programma zijn de verschillen op postniveau toegelicht. Een totaaloverzicht van posten is opgenomen in bijlage 5.

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (regel f)

In 2022 is sprake van een aantal kosten en opbrengsten, die rechtstreeks verband houden met COVID-19. Ofwel onvermijdelijke meerkosten/minder

inkomsten danwel als gevolg van specifieke beleidsmaatregelen. Voor een deel staat hier een afzonderlijke rijksvergoeding tegenover. Deze posten worden eveneens per programma toegelicht. Zie voor het totaaloverzicht bijlage 5.

Onvermijdelijke ontwikkelingen (regel g)

De afwijkingen in de categorie onvermijdelijke ontwikkelingen liggen buiten de invloedssfeer van de gemeente. Verreweg de meeste hiervan hebben betrekking op de ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten: € 22,4 mln. in 2023 oplopend naar € 25,8 mln. in 2025. Vanaf 2026 daalt dat effect naar ruim € 10 mln. Het positieve effect wordt veroorzaakt door de bestedingsimpulsen door de kabinetten Rutte-III (Miljoenennota 2022, Septemercirculaire 2021) en Rutte-IV (regerakkoord), waardoor het accres in het gemeentefonds fors toeneemt. Daarnaast heeft het opschorten van de stijging van de opschalingskorting een tijdelijk positief effect in de jaren 2023-2025. Tegenover de hogere algemene uitkering staan ook hogere kosten voor loon-, prijs- en volumeontwikkelingen. In het financieel perspectief is ook het nadelig effect van de herijking van het gemeentefonds meegenomen. Zie voor het totaaloverzicht bijlage 5.

Afwijkingen Ombuigen en vernieuwen (regel h)

De monitor Ombuigen en vernieuwen (zie bijlage 4) toont een vertraging in de realisatie van de maatregelen. De verwachting is dat de financiële doelstellingen voor 2022 niet volledig worden gerealiseerd. De oploop vanaf 2025 wordt veroorzaakt door de uitkomst van het referendum over de afvalscheiding.

Dekkingsplan

Uit de tabel 3.1 Financieel perspectief op hoofdlijn komt naar voren dat – zonder rekening te houden met de mogelijke financiële gevolgen van het nieuwe coalitieakkoord - er in de jaren 2023-2025 geen begrotingstekort is.

Er is sprake een tussenstand. Want vanaf 2026 is er wel een begrotingstekort, dat ook oploopt in de tijd. Het tekort 2026 wordt vooral veroorzaakt door de terugval in de algemene uitkering. De forse terugval in algemene uitkering (eerder aangeduid als 'het ravijn') speelt in alle gemeenten. Het is dan ook niet voor niets, dat de tijdelijke bevriezing van de opschalingskorting en de onduidelijkheid van 'de trap op trap af' systematiek hoog op de bestuurlijke agenda staan van het overleg tussen VNG en het kabinet. Daarnaast speelt ook het vervolg van de Hervormingsagenda Jeugd: niet alleen inhoudelijk maar ook qua financiële gevolgen. Tot slot geldt, dat de herijking van het gemeentefonds ingaat op 1 januari 2023. Het is de bedoeling dat de eerstvolgende herijking al heel snel plaatsvindt: binnen drie jaar. Met een ingangsdatum van 1 januari 2026. Kortom, er is de facto veel duidelijk voor de korte termijn, maar des te minder voor de periode vanaf 2026.

Onderstaande tabel geeft het begrotingssaldo met een onderscheid in incidenteel en structureel. Dit onderscheid is van belang in kader van het provinciaal begrotingstoezicht.

* €1.000

Financiële perspectief op hoofdlijn		MJB 2023-2026					
Omschrijving		2022	2023	2024	2025	2026	2027
A. Begrotingssaldo		-1.711	-12.213	-12.006	-12.221	-12.221	-12.221
A1 waarvan incidenteel tijdelijke dekking reserves	a	-8.352	-2.185	-250	0	0	0
		2.000					
		-6.352	-2.185	-250	0	0	0
A2 waarvan structureel verwachte rijksbijdragen, nog niet geraamd in begroting	b	10.482	7.995	9.670	11.003	-4.707	-6.401
		10.482	7.995	9.670	11.003	-4.707	-6.401
B. Financieel perspectief Programmabegroting 2022	a+b	4.130	5.810	9.420	11.003	-4.707	-6.401

Duiding begrotingstekort in relatie tot provinciaal toezicht

Het jaar 2026 is in de beoordeling van de provincie alleen van belang, indien het eerste jaar van de begroting – in casu 2023 – niet materieel sluitend is. Oftewel, als de structurele lasten in 2023 lager zijn dan de structurele baten, dan wordt het laatste jaar (2026) niet in de beoordeling meegenomen. De provincie kijkt er wel met een schuin oog naar en maakt er mogelijk ook een opmerking over, maar het is geen reden om de gemeenten een andere vorm dan repressief toezicht te verlenen. Indien het jaar 2023 niet materieel sluitend is, ontstaat een andere situatie en dringt de provincie bij de raad eerder aan om tot maatregelen te komen die leiden tot een sluitende begroting.

Gegeven de situatie dat het gepresenteerde positieve begrotingssaldo 2023 voor verreweg het grootste deel – in termen van de provincie – bestaat uit een positief saldo tussen structurele baten en lasten is er, zelfs bij enige mate van aanvullend budget voor nieuw beleid, vanuit provinciaal toezicht geen reden tot opmerkingen. Vanzelfsprekend werkt iedere euro structureel nieuw beleid wel door naar een groter begrotingstekort vanaf 2026. Voor dat begrotingstekort moet in de loop van deze collegeperiode een oplossing worden gevonden. Een oplossing die bij voorkeur vooraf wordt gegaan door duidelijkheid over de ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds.

Dekkingsplan 2026

Het huidige college doet geen voorstellen voor dekking vanaf 2026. Net zo min als zij voorstellen doet voor beleidsintensivering. Beide thema's passen beter bij de rol en verantwoordelijkheid van het volgend college.

Ontwikkelingen reserves

Reserve Investeringsfonds 2030

Onderstaande tabel presenteert de stand en het verwachte verloop van de Reserve Investeringsfonds 2030 (Rif). Deze reserve speelt een belangrijke rol in de dekking van kosten verbonden aan de woningbouwprojecten in de stad (voorheen schaa sprong).

Reserve Investeringsfonds

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027/2030
A. Stand 1 januari	41.554	39.853	38.574	39.584	28.618	22.943
1 Raadsbesluiten	-4.394	-1.098	1.878	-8.362	-639	690
2 Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming						
Afwikkeling kredieten voorgaande jaren	0	0	-1.295	-3.295	-6.063	3.310
Strategische agenda:						
B Beleidsvoorstellen in voorbereiding						
1 (Herfasering) Schaalsprong						
a2 Binnenstad	-69					
a3 DIF, porgrammateam	-73					
Communicatie	-68					
Upgrade Stadshart	-19					
b3 Gemeentelijke inzet 700 woningen		-62				
b4 Voorbereiding Schaalsprong, openbaar vervoer	-50					
c1 Wijkverkenningen	-156					
d1 Regie, voorbereiding en samenhang	-100					
d2 Binden en onderhouden relatienetwerk	-151					
Voorbereiden bestemmingsplannen	-122					
e1 Centraal park Dobbe	-220					
e2 Herontwikkeling markt	-120					
Strategie werklocaties	-86					
2 Overige herfaseringen	-795	-75				
3 Perspectiefnota 2023						
a Groei OZB/gemeentefonds vanwege woningbouwontwikkeling	47	53	662	926	1.262	6.225
b Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken	-114	-97	-235	-235	-235	-940
c Afdracht 50% rekeningsresultaat	4.787					
RIF inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	39.853	38.574	39.584	28.618	22.943	32.228
C. Verwachte winstafrachten (cumulatief)						
1 Grondexploitatie	6.533	9.345	13.078	15.313	15.584	19.653
2 Deelneming GR Hoefweg				6.100	6.100	6.100
Stand RIF 31/12 incl Markt incl winstafracht	46.386	47.919	52.662	50.031	44.628	57.981

De Rif toont op eindbasis (2030) nog een bestedingsruimte van € 32,2 mln. Als rekening wordt gehouden met de nog te realiseren winstafdrachten uit grondexploitaties en de deelneming Hoefweg is de bestedingsruimte € 57,9 mln. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste posten in de tabel.

A vermeldt de beginstand van het lopend jaar inclusief de gevolgen van de winstafdracht uit grondexploitaties uit de jaarrekening 2021. Onder A1 zijn de financiële gevolgen van raadsbesluiten met een beroep op de Rif opgenomen. A2 geeft de reserveringen voor het Centraal Park in de Rif uit eerdere raadsbesluiten weer. Opgemerkt wordt dat hierin nog geen rekening is gehouden met de gevolgen van de oplopende inflatie. De genoemde bedragen zijn in het prijspeil 2022. In het op te stellen voorstel over het Centraal park wordt het effect van de inflatie zichtbaar gemaakt.

B presenteert de beleidsvoorstellen in voorbereiding. B1 en B2 bevatten de voorstellen tot herfasering van eerder beschikbaar gestelde budgetten uit 2021 naar 2022. Deze worden in het resultaatbestemmingsvoorstel op hoofdlijn in bijlage 3 toelicht.

Onder 3a is een bijdrage van € 47.000 in 2022 oplopend tot ruim € 1,2 mln. in 2026 vanuit Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen opgenomen. Die bijdrage bestaat uit een deel van de extra inkomsten uit OZB en algemene uitkeringen op basis van de geraamde toename van het aantal woningen. Een onderbouwing van de geraamde storting is opgenomen onder OAD.

Onder 3b is een aanwending van € 114.000 in 2022 oplopend tot € 235.000 vanaf 2024 opgenomen voor de extra beheerlasten in het openbaar gebied voor de uitbreiding van openbaar gebied. Door de aanleg van deze nieuwe wijken is sprake van een uitbreiding van het te onderhouden areaal en van het aantal woningen. Op programma 3 zijn de kosten nader toegelicht. Vanwege het oorzakelijk verband tussen extra onderhoud en extra woningen is een beroep voor dekking van deze kosten uit de extra inkomsten OZB/gemeentefonds logisch.

Om financieel technische redenen en omwille van de transparantie in besluitvorming verloopt de eerste aanwending van de dekking voor deze kosten via een structurele aanwending van de Rif. In latere jaren wordt deze aanwending verrekend met de storting aan de Rif vanuit OAD.

3c geeft een raming van de bestemming van een deel van het rekeningresultaat. Het rekeningsresultaat is € 15,312 mln. positief. Hiervan wordt € 5,738 mln. benut voor budgetoverhevelingen en specifieke bestemmingsvoorstellen, zodat een nog te bestemmen bedrag resulteert van € 9,574 mln. Het voorstel is hiervan 50% te storten in de Rif conform het geldende beleid.

C2 betreft het positieve saldo van de Gemeenschappelijke regeling Hoefweg. Dit bedrag is gelijk aan de verwachting van vorig jaar. Wel wordt de feitelijke afdracht van dat resultaat niet eerder verwacht dan 2025 (i.p.v. 2022).

Fonds Zoetermeer 2040

Onderstaande tabel toont de standen het verloop van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Bedragen * € 1.000

Fonds Zoetermeer 2040		2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Stand 1 januari	0	60.000	58.635	58.405	58.235	58.235
2	Toevoeging vanuit Enecogelden	60.000					
3	Opheffing Enecogelden		13.235				
4	Voorstellen (in voorbereiding) tlv reservering 15 mln. in PB 2022-2025						
	- duurzaamheidsfonds		-7.500				
	- sociaal Innovatiefonds		-3.381				
	- citymarketing, Zoetermeer 60 jaar groeikern		-200				
	- citymarketing, Zoetermeer Grand Départ		-60	-100	-40		
	- investeringsimpuls Amateurverenigingen		-450				
	- subsidieregeling maatschappelijke initiatieven Zoetermeer 2040		-140	-130	-130		
5	Restant reservering 15 mln.		-2.869				
	Stand 31 december	60.000	58.635	58.405	58.235	58.235	58.235

Deze reserve is in 2021 gevormd uit de verkoopopbrengsten van de aandelen Eneco. Onder 4 komt de besluitvorming van november 2021/januari 2022 tot uitdrukking. In het begrotingsdebat van november 2021 heeft de raad besloten € 15 mln. te reserveren, waarvoor de raad voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 een bestemming kon geven. Van dat bedrag zijn voor een aantal onderwerpen inmiddels besluiten tot het beschikbaar stellen van budget genomen. Ten opzichte van het bedrag van € 15 mln. resteert er nog een te bestemmen bedrag van € 2,869 mln. (zie 5). Naast dit nog te bestemmen bedrag resteert nog € 58,235 mln.

Reserve vrij inzetbaar

Onderstaande tabel geeft de stand en het verloop van de Reserve vrij inzetbaar weer.

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	36.693	31.954	37.642	37.932	38.221
Resultaat jaarrekening 2021 voor bestemming	15.312				
	52.005				
A. Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar	-3.279	145	290	290	290
B. <i>Verwachting</i>					
1 Rekening 2021					
a Budgetoverhevelingen	-1.373				
b Resultaatbestemming	-4.099	-266			
c 50% saldo naar RIF	-4.787				
2 Begroting 2022					
Eerste Tussenbericht					
a. Dekking begrotingsaldo uit Vrij inzetbare reserve 2020-2023	-2.000				
b. Dekking kosten Corona 2022	-2.544				
c. Begrotingssaldo 2022	4.130				
d. Terugstorting Eneco reserve i.v.m. omvang weerstandscapaciteit	-6.100				
3 Begroting 2023-2026 in voorbereiding					
a. Begrotingssaldo 2023		5.810			
Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	31.954	37.642	37.932	38.221	38.511
Totaal aan af te dekken risico's					16.591
Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					21.920
Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)		2,27	2,29	2,30	2,32

De reserve vormt de weerstandscapaciteit van de gemeente. De reserve moet de ruimte hebben om de financiële gevolgen van eventuele tijdelijke financiële tegenvallers en risico's op te vangen. In de stand van de reserves is rekening gehouden met:

- rekeningresultaat van 2021;
- resultaatbestemmingsvoorstel 2021 (zie tabel punt B1);
- verwachte begrotingsresultaten 2022 en 2023 (zie tabel punten B2 en B3).

De reserve vrij inzetbaar moet dekking bieden voor:

- het verwachte (negatieve of positieve) rekeningresultaat van het lopende begrotingsjaar 2022 (inclusief voorstellen Perspectiefnota/Eerste Tussenbericht)

en

- de financiële risico's bestaande uit:
  - de financiële vertaling van de benoemde risico's zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen in de Jaarrekening 2021 en
  - 4% van het begrotingstotaal (exclusief grondexploitaties) voor eventueel niet onderkende risico's.

Rekeningresultaat 2021

Het rekeningsresultaat 2021 is € 15,312 mln. positief. Dat is veel beter dan eerder verwacht. In plaats van een aanwending van de Reserve vrij inzetbaar voor een tekort, vindt met het vaststellen van resultaat een storting plaats.

Budgetoverhevelingen en resultaatbestemming

In het resultaatbestemmingsvoorstel wordt voor € 5,738 mln. aan budgetten overgeheveld/bestemd voor 2022. Dit betreft activiteiten die in 2021 niet zijn/konden worden uitgevoerd, maar die wel noodzakelijk zijn. Zie bijlage 3 voor een globale toelichting. Van het restant rekeningresultaat van € 9,574 mln. wordt voorgesteld 50% over te hevelen naar de reserve investeringsfonds: € 4,787 mln.

Begrotingssaldo 2022 en 2023

De verwachte uitkomst van het financieel perspectief 2022 vanuit het Eerste Tussenbericht (TB1) van € 4,13 mln. positief is zichtbaar onder post B2c. Uit de Perspectiefnota 2023 blijkt dat voor het jaar 2023 een overschot wordt verwacht. Het positieve saldo 2023 van € 5,81 mln. is herkenbaar opgenomen onder post B3a. Hierbij past wel de kanttekening, dat in dat begrotingssaldo nog geen rekening is gehouden met de eventuele financiële gevolgen van een nieuw coalitieakkoord.

Afroming reserve vrij inzetbaar ten gunste van reserve Enecogelden

Onder B2d wordt voorgesteld om € 6,1 mln. terug te storten naar de reserve Enecogelden. Dit is een uitwerking van het voorstel hierover de in de Programmabegroting 2022: er bleek een lager beroep op de Enecogelden nodig te zijn om een toereikend weerstandsvermogen te bereiken, dan voorzien. Dus gelet op de omvang van de weerstandscapaciteit werd voorgesteld om een bedrag van € 6,1 mln. aan de reserve Eneco terug te storten.

Gevolgen COVID-19

Post B2b bevat € 2,544 mln. als reservering voor de onvermijdelijke kosten van COVID-19. Het bedrag was ook eerder geraamd in 2021. Deze post is in 2021 niet aangesproken. Omdat de verwachting is, dat de effecten van het *herstel van corona* zich nog over geheel 2022 uitstrekken, wordt voorgesteld de opgenomen reservering te handhaven voor 2022. Dat kan worden gebruikt voor het coronaherstelplan.

Vrij inzetbaar en weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit voor risico's is € 16,591 mln. Deze bestaat voor € 0,7 mln. uit de berekende risico's op grond van de stand van de zaken in de jaarrekening 2021 (paragraaf weerstandsvermogen) aangevuld met 4% van het begrotingstotaal (exclusief grondexploitaties) voor de niet bekende risico's.

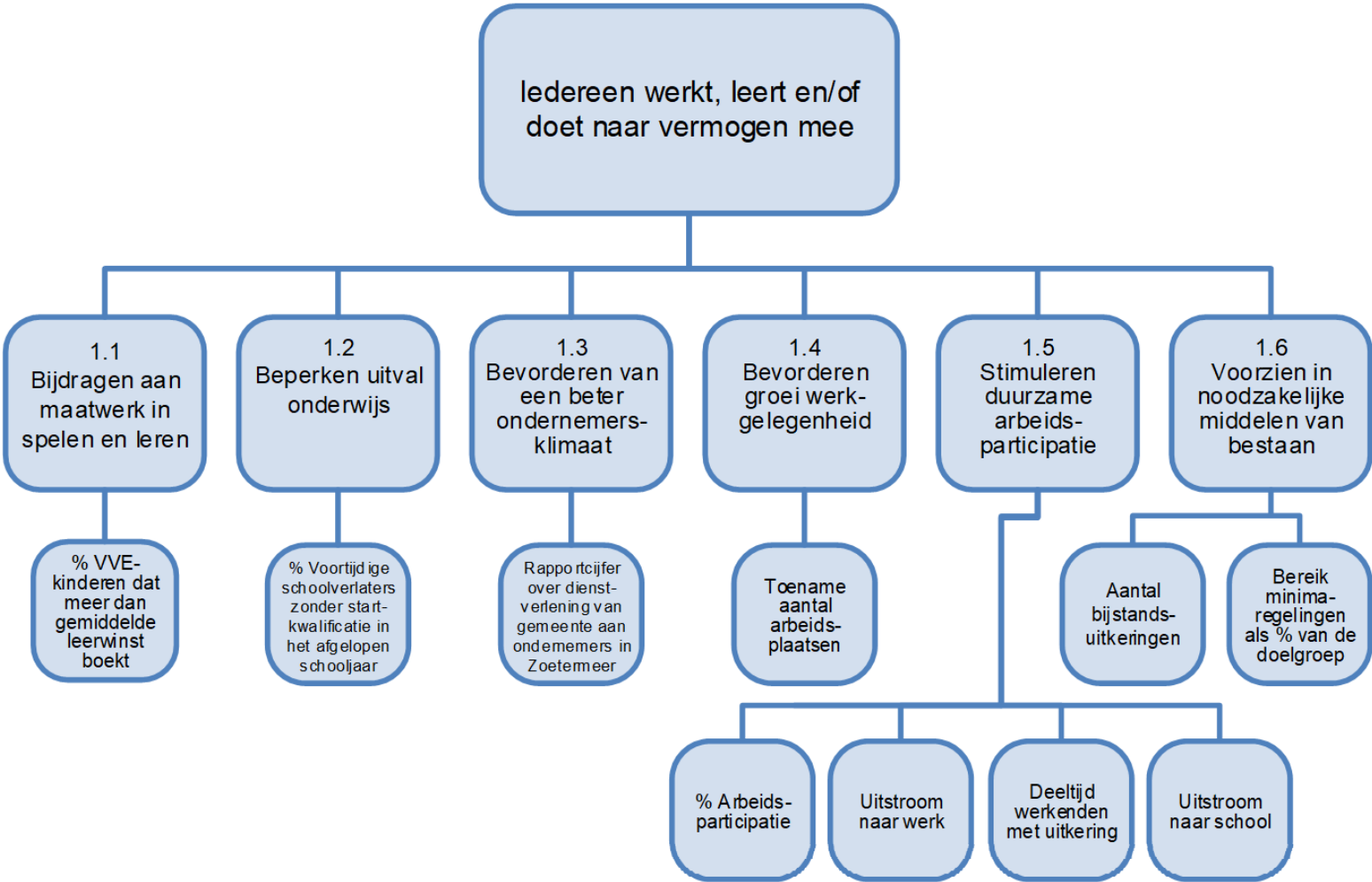
De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit wordt aangeduid als het weerstandsvermogen: de mogelijkheid om weerstand te bieden. De norm voor het weerstandsvermogen is 1. Bij de jaarrekening 2021 was deze ratio 1,97. Rekening houdend met de

in deze perspectiefnota gepresenteerde cijfers is de ratio (het weerstandsvermogen) 2,32. Dit betekent een overschot van ruim € 21 mln. Deze hoge uitkomst biedt feitelijk de mogelijkheid om een deel van de reserve vrij inzetbaar een andere bestemming te geven.

Omdat er nog geen duidelijkheid bestaat over de (financiële) uitkomst van het nieuwe coalitieakkoord en er bovendien in de reserves Rif en Fonds Zoetermeer 2040 ruime middelen aanwezig zijn voor tijdelijk beleid, wordt voorgesteld de ruimte in de Reserve vrij inzetbaar beschikbaar te houden. Na het voorjaarsdebat en het debat over het coalitieakkoord kan bij het opstellen van de Programmabegroting 2023 worden bezien of er aanleiding is om de dan beschikbare ruimte in de Reserve vrij inzetbaar anders te bestemmen.

Toelichting per programma

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Reclame-inkomsten	-384	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
Collectieve ziektekostenverzekering	100					
Aanpassen hoogte geormerkte rijksvergoedingen WEB en OKE- regelingen - rijksbijdrage	-247 247					
Vooruitontvangen bedragen Onderwijs - uitgaven onderwijs	-956 956					
Personeel Inkomen & Zekerheid a. extra inhuur b. unit coördinator	-400 -94	-PM				
Reguliere uitvoering Inkomen & Zekerheid	-84	-79	-79	-40	-40	-40
Kadernota onderwijshuisvesting, aanpassing herbouwpercentages			-100	-200	-300	-400
Onderwijshuisvesting					-290	-580
Saldo	-862	-79	-179	-240	-630	-1.020
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19						

Ventilatieaanpak schoolgebouwen in verband met Corona - rijkssubsidie	-1.200 1.200					
Saldo	0					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Bijstandsuitkeringen (BUIG): - lasten - baten	3.800 -4.200					
Aanpak energiearmoede - rijksbijdrage, zie OAD	-5.500					
Wet Inburgering - rijksbijdrage	-782 782					
Beschut werk -Effect 'cao aan de slag'		-150	-150	-150	-150	-150
Bouwkostenontwikkelingen onderwijshuisvesting: marktwerking en gevolgen bouwbesluit (BENG)			-40	-80	-120	-160
Afrekening subsidie SSVOZ	688					
Saldo	-5.212	-150	-190	-230	-270	-310
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
Anders organiseren bewindvoering (maatregel 31)	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Slimmere uitvoering participatiewet (maatregel 30)	-83					
Saldo	-283	-200	-200	-200	-200	-200
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	-6.357	-429	-569	-670	-1.100	-1.530

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Reclame-inkomsten

De gemeente kent verschillende soorten inkomsten vanuit reclame. Dit betreft reclame aan afzonderlijke masten, lichtbakken aan lantaarnpalen, reclameframes, reclamevitrites, billboards en driehoeksborden. In de programmabegroting is daarvoor jaarlijks een opbrengst opgenomen van circa € 568.000. De COVID-19 pandemie heeft de economie hard geraakt. Twee bedrijven hebben daarom het contract niet verlengd. Het is in 2020 en 2021 vanwege de slechte economische vooruitzichten niet gelukt om vervangende, zo nodig tijdelijke, contracten af te sluiten.

In 2022 start een aanbestedingstraject, waarbij partijen worden gevraagd te bieden op de mogelijkheid reclame aan te brengen in de openbare ruimte. Omdat het aanbestedingstraject naar verwachting minimaal een halfjaar duurt, is het een risico dat een belangrijk deel van de opbrengsten 2022 niet wordt gehaald. Daarnaast is het een risico dat inschrijvende partijen vanwege een verslechterd toekomstperspectief een lager bedrag bieden dan in de begroting is opgenomen. Hierbij speelt ook de trend dat deze wijze van reclamevoeren in toenemende mate als verouderd wordt gezien. In afwachting van de inschrijvingen is de structureel begrote inkomst niet afgeraamd. Voor 2022 wordt het nadeel geraamd op circa € 384.000.

Collectieve ziektekostenverzekering

Deze gemeentelijke zorgverzekering is onderdeel van een collectief. Men profiteert dus van een collectiviteitskorting op de basisverzekering en korting op een goedkoop aanvullend pakket. De gemeente betaalt vanuit de bijzondere bijstand een deel van de verzekeringspremie. In de Programmabegroting 2022 is rekening gehouden met 4.500 deelnemers. In de eerste twee maanden van het jaar zijn er 4.180 deelnemers waarvoor een bijdrage is betaald. Een reden dat het aantal deelnemers lager is dan begroot, kan liggen aan het aanbod polissen dat wij bieden. Dit aanbod kan als minder aantrekkelijk worden ervaren. Doordat alles duurder wordt kiest men bewuster een zorgverzekering uit. Op 7 december 2021 verscheen er een bericht in de media, waarin het Haaglanden Medical Centrum (HMC) verzekerden van Menzis opriep over te stappen wegens moeizame onderhandelingen tussen het ziekenhuis en zorgverzekeraar. In de laatste week van het jaar werd pas bekend dat Menzis contracten had gesloten met de ziekenhuizen uit de regio. Door de berichtgevingen in de media is de communicatiecampagne stilgelegd en dat kan ook een reden zijn van het lager uitvallen van het aantal deelnemers. Dit geeft een voordeel van € 100.000. Op dit moment is het te vroeg om aan het gemelde voordeel een structureel effect toe te kennen. Dit krijgt aandacht in het Tweede Tussenbericht.

Aanpassen hoogte geormerkte rijksvergoedingen WEB en OKE- regelingen

De rijksvergoedingen voor de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE)-regelingen vallen € 247.000 hoger uit dan opgenomen in de begroting 2022. Het zijn geormerkte rijksvergoedingen en dat betekent dat de bedragen uitgegeven moeten worden aan het doel waarvoor ze beschikbaar gesteld worden. De WEB-middelen worden ingezet om iedere volwassen inwoner te kunnen laten beschikken over voldoende basisvaardigheden op het gebied van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden, zodat ze zelfstandig en actief deel kunnen nemen in onze samenleving. De acties staan o.a. in de notitie Aanpak laaggeletterdheid, Regioplan regio Zuid-Holland Centraal. De aanpassing van de OKE-regeling heeft betrekking op het onderdeel Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstanden. Deze middelen worden ingezet om onderwijsachterstanden bij kinderen in de leeftijd van 2 tot 12 jaar te verminderen en voorkomen, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

Vooruitontvangen bedragen Onderwijs

In de jaarrekening 2021 zijn voor een aantal onderwijsbestemmingen de niet bestede middelen voor de regelingen met een bestedingsverplichting (over meerdere jaren) op de balans (onderdeel vooruitontvangen bedragen) gezet. Deze middelen kunnen hierdoor alsnog in 2022 uitgegeven worden. Het betreft een deel van de middelen die we als gemeente dus in 2021 ontvangen hebben voor Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), RMC, Kwalificatieplicht,

Aanval op Uitval, On Stage en Nationaal Programma Onderwijs (NPO). In totaliteit zijn zowel de baten als de lasten hierdoor in 2022 € 956.000 hoger. De middelen worden in het algemeen ingezet om te voorkomen dat kinderen/jongeren uitvallen in het onderwijs, hun startkwalificatie behalen en om achterstanden ontstaan door COVID-19 te beperken of weg te werken.

Personeel Inkomen & Zekerheid

Door de aanwezigheid van langdurige zieken, de daarbij noodzakelijk en duurdere vervanging ontstaat een nadeel van € 400.000. Bij het Tweede Tussenbericht wordt beoordeeld in hoeverre dit ook in 2023 van toepassing is. De span-of-control voor een Unit Coördinator Inkomen & Zekerheid ligt gemiddeld op 33 medewerkers. Voor een werkbare span-of-control is een invulling van deze functie met een vierde Unit Coördinator noodzakelijk en het nadeel wat hierdoor ontstaat is € 94.000 voor 2022. Structurele dekking vindt plaats in de bredere context van het programma Sturing en Kostenbeheersing binnen het sociale domein.

Reguliere uitvoering Inkomen & Zekerheid

De afhandelingstermijn van bezwaarschriften is te lang door toename van het aantal bezwaarschriften en de complexiteit ervan. Met name de bezwaarschriften van de Jeugdwet vragen veel tijd. De bezwaarmaker moet (te) lang wachten op een beslissing. Daarbij kan de bezwaarmaker een dwangsom eisen wegens niet tijdig beslissen; de bezwaarmaker kan een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank, omdat een beslissing in de bodemprocedure te lang op zich laat wachten. Dat levert weer extra werk op voor de werkeenheid die toch al zwaar belast is. Er kan bij deze werkzaamheden niet gekozen worden om onderdelen niet te doen of uit te stellen. Dit leidt in 2022 tot een nadeel van € 44.000 (0,5 fte).

Een handhaver voor het voorkomen en behandelen van zorgfraude bij met name de Wmo en Jeugd is noodzakelijk om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen. Het stopzetten van deze werkzaamheden zal tot hogere uitgaven leiden. Hiervoor is een bedrag nodig van € 79.000 (1 fte). De taken hangen samen met de uitvoering van de reguliere taken Wmo en jeugd (zie programma 2), waarvoor ook sprake is van een toename in werkomvang. Hiervan vindt in 2024 een herijking plaats. Vandaar dat het extra benodigde budget voor de handhaver hetzelfde ritme/patroon volgt als die van Wmo en jeugd in programma 2: voor 2022 en vanaf 2025 wordt de helft van de extra kosten meegenomen in de meerjarenbegroting.

Kadernota onderwijshuisvesting

De kadernota onderwijshuisvesting is in voorbereiding. Daarbij wordt rekening gehouden met een aantal inhoudelijke (vastgoed en onderwijskundige) wensen en noodzakelijke aanpassingen in de normering bij de vervanging van schoolgebouwen. In de huidige normering van herbouw is er rekening mee gehouden dat schoolgebouwen op de bestaande locaties worden herbouwd en dat zoveel als mogelijk bestaande bouwkundige constructies worden gebruikt. Dit uitgangspunt vertaalt zich in de meerjarenbegroting door bij de vervangingskosten rekening te houden met een herbouwpercentage tussen de 43% en 70% van de bouwsom per m2. Uit de in voorbereiding zijnde kadernota onderwijshuisvesting komt naar voren, dat het budgettaire uitgangspunt van de herbouwpercentages vanuit onderwijskundige en bouwtechnische overwegingen minder goed houdbaar is. De in voorbereiding zijnde kadernota leidt tot een aanpassing van deze percentages naar 90-100%. Op basis van een globale doorrekening leidt een verhoging van de herbouwpercentages op termijn tot een bedrag van € 5 mln. hogere kapitaallasten (waarvan € 1,5 mln. wordt veroorzaakt door de ontwikkeling van prijzen en bouweisen). In een gelijkmatig scenario betekent dit een stijging van lasten van € 100.000 per jaar in 2024, jaarlijks stijgend met € 100.000. Bij het raadsvoorstel IHP 2023-2026 wordt een nadere duiding en onderbouwing van de noodzaak respectievelijk wenselijkheid van aanpassing van normbedragen aangegeven. En de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen in de tijd.

Onderwijshuisvesting

De Reserve egalisatie investering onderwijshuisvesting vangt de schommelingen in de pieken van stijgende kapitaallasten in verband met vervanging van schoolgebouwen op. De inzet van deze reserve leidt tot een gelijkmatiger stijging van de begrotingsdruk in de meerjarenbegroting. Op basis van de laatste herijking van het vervangingsplan schoolgebouwen (raadsbesluit 23 mei 2016) eindigt de jaarlijkse oploop van de storting in 2028. De oploop van de storting bedraagt € 290.000 per jaar en komt ten laste van het begrotingssaldo.

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (TB1)

Subsidieaanvraag ventilatieaanpak in verband met Corona – scholen

Voor de ventilatieaanpak scholen heeft het rijk vanwege COVID-19 middelen beschikbaar gesteld in het kader van de Regeling Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS21-regeling). De gemeente heeft onderzoek verricht en een plan opgesteld. Op basis hiervan is ervoor gekozen om voor vijf scholen (vier primair onderwijs en één voortgezet onderwijs) subsidie aan te vragen in het kader van de SUVIS21-regeling. Idee is dat de aanpassingen worden bekostigd uit de onderhoudsmiddelen (van de schoolbesturen) aangevuld met een subsidies van het rijk.

Een aantal aanvragen is inmiddels door het rijk gehonoreerd. Andere zijn nog in de beoordelingsprocedure. De verwachting is dat voor de vijf scholen in totaliteit een bedrag van € 1,2 mln. door het rijk wordt toegekend. Deze subsidie is/wordt aan de gemeente uitgekeerd. De besteding ervan moet door de gemeente aan het rijk worden verantwoord. Omdat de uitvoering van de projecten plaatsvindt door de schoolbesturen zelf, wordt het ontvangen subsidiebedrag aan hen overgemaakt. Over de inhoudelijke verantwoording van de besteding van deze subsidiegelden worden door gemeente en schoolbestuur afspraken gemaakt.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Bijstandsontwikkeling (BUIG)

Het budgettaire effect van de ontwikkeling van de bijstandslasten en de daarmee verband houdende rijksvergoeding is, zoals ieder jaar, afhankelijk van een aantal onzekere ontwikkelingen aan de lastenkant (mate van gebruik van de bijstand in Zoetermeer zelf) als de toedeling van het macrobudget BUIG over alle gemeenten. Daarnaast komt in 2022 meer duidelijkheid over de budgettaire effecten van een aanpassing van de verdeelsystematiek van de zogenoemde Loonkostensubsidies. Beide onderdelen worden hierna toegelicht.

Bijstandsontwikkeling

Belangrijkste onzekerheid bij het inschatten van het gebruik van de bijstand betreft de ontwikkeling van de bbz light (voorheen TOZO). Hoeveel van deze ondernemers kunnen na 1 april 2022 weer volledig op eigen benen staan? Er wordt vanuit gegaan dat circa 1/3 van de ondernemers een beroep op de bijstand blijft doen gedurende heel 2022. Het bijstandsvolume (Participatiewet) daalt hierbij van gemiddeld 2.658 (in 2021) naar gemiddeld 2.573 uitkeringen. Bij dat aantal vallen de lasten € 3,8 mln. lager uit dan begroot.

Met betrekking tot het ingeschat beroep op de BUIG is geen effect vanuit de situatie in Oekraïne meegenomen. De directe gevolgen van de oorlog in de Oekraïne (vluchtelingen) lopen in 2022 ten minste de eerste 26 weken niet via de BUIG. Daarnaast hanteren we voor de potentiële instroom in de BUIG de aanname, dat de vluchtelingenregeling -die via de sociale verzekeringsbank loopt- ook na de eerste 26 weken wordt voortgezet. De eventuele indirecte

gevolgen (als gevolg van een mogelijke terugval in de economie) hebben in 2022 nauwelijks tot geen impact op de bijstand, omdat de ontwikkeling in de bijstand (vluchtelingenstromen uitgezonderd) altijd 1,5 tot 2 jaar vertraagd reageert op ontwikkelingen in de conjunctuur.

De daling van het beroep op de bijstand doet zich in heel Nederland voor. De verwachting is dan ook dat het macrobudget fors lager uitvalt. Bij een gelijkblijvend aandeel van Zoetermeer in het macrobudget wordt een € 4,2 mln. lagere rijksvergoeding verwacht. Het in de begroting geraamde verschil tussen rijksvergoeding en kosten van € 2,2 mln. (positief) neemt met een bedrag van € 0,4 mln. af.

Verdeelmethode

Aan de batenkant bestaat onzekerheid over de impact van de verandering van de verdeelsystematiek (van objectief naar historisch) ten aanzien van de doelgroep loonkostensubsidie. In 2021 is bij de perspectiefnota het meerjarig effect van deze verandering ingeschat op een financiële tegenvaller van € 0,75 mln. Medio juni 2022 is bekend wat de afwijking feitelijk is: de verwachte afwijking ten opzichte van de eerdere inschatting ligt tussen de € -0,5 mln. en € +0,5 mln. In het Tweede Tussenbericht wordt de actuele stand opgenomen.

Aanpak energiearmoede

Als gevolg van de sterk stijgende energieprijzen is er aanleiding om de huishoudens met lagere inkomens te ondersteunen in hun koopkracht. Het kabinet heeft daarvoor middelen vrijgemaakt om met inzet van de gemeenten, de huishoudens met een inkomen van maximaal 120% van de bijstandsnorm, een compensatie te verstrekken van € 800. De inschatting is, dat ongeveer 6.500 huishoudens voor de tegemoetkoming in aanmerking komen. Het college heeft de uitvoeringsregeling voor het kunnen verstrekken van deze vergoeding inmiddels vastgesteld.

Indien de gehele doelgroep van 6.500 kan worden bereikt respectievelijk een aanvraag doet op de vergoeding, dan zijn de kosten € 5,2 mln. De uitvoeringskosten worden vooralsnog ingeschat op € 0,3 mln. Het college gaat er vanuit dat het rijk de kosten volledig vergoed. In de loop van het jaar blijkt hoe groot het daadwerkelijk beroep op de vergoeding is en of de rijksvergoeding toereikend is. Een eventueel onvoldoende compensatie van het rijk wordt als nadeel ten laste van de exploitatie verantwoord.

Wet Inburgering

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering in werking getreden. Het nieuwe inburgeringsstelsel heeft als maatschappelijk doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen aan de Nederlandse maatschappij, het liefst via betaald werk. Om dat te bereiken is het beleidsdoel, dat inburgeringsplichtigen het voor hen hoogst haalbare taalniveau (het liefst B1) bereiken, in combinatie met een vorm van participatie (onderwijs, werk). Daarnaast dienen ze vanaf de start van het inburgeringstraject kennis op te doen over de Nederlandse maatschappij en de arbeidsmarkt en zich gericht in te spannen om naar vermogen te participeren. Gemeenten ontvangen via een Specifieke Uitkering van het Ministerie van SZW-middelen voor de bekostiging van inburgeringsvoorzieningen. De uitkering is nu voorlopig vastgesteld en wordt na afloop van 2022 definitief vastgesteld als bekend is hoeveel asielstatushouders, gezins- en overige migranten in de gemeente werkelijk gevestigd zijn. Voor Zoetermeer worden de lasten ingeschat op € 782.000 berekend door het rijk. De (werkelijke) kosten worden via de specifieke uitkering volledig vergoed door het rijk.

Beschut werk - Effect 'cao aan de slag'

Per 1 juli 2021 is een nieuwe CAO van start voor de doelgroep Participatiewet. Deze CAO is bedoeld voor de doelgroep in de participatiewet die in of via de gemeenten of hun werkbedrijven aan het werk zijn, bijvoorbeeld met loonkostensubsidie of in Beschut werk. De kosten voor 2022 kunnen naar verwachting binnen de huidige begroting van de Binnenbaan opgevangen worden. Vanaf 2023 is hiervoor budget benodigd om de gemiddelde kostenstijging van € 150.000 (tussen de 30-35 fte van € 4.500 per fte) op te vangen niet meer aanwezig zonder een neerwaartse aanpassing van de aan de Binnenbaan

gevraagde dienstverlening. Er loopt over de financiering van deze kostenverhogende CAO nog een landelijke discussie tussen de VNG en het ministerie van SZW.

Bouwkostenontwikkelingen onderwijshuisvesting: marktwerking en gevolgen bouwbesluit (BENG)

Het fonds vervanging schoolgebouwen en het Integraal Huisvestingsplan scholen (IHP) worden geactualiseerd voor zowel het primair - als het voortgezet onderwijs. In deze voorbereiding wordt rekening gehouden met een aantal onvermijdelijke ontwikkelingen, die effect hebben op de normering van de bouwkosten bij de vervanging van schoolgebouwen. Noodzakelijke aanpassingen zijn de gevolgen van marktontwikkelingen in de bouwkosten van vastgoed en de wettelijke eisen vanuit het bouwbesluit (inclusief BENG/bijna energie neutrale gebouwen). De huidige bouwkostennorm ligt op € 2.200 per m². Door de marktontwikkelingen stijgt deze prijs met € 368 (17%). Daarnaast moet bij vervanging (en nieuwbouw) rekening worden gehouden met de wettelijke eisen van het bouwbesluit (inclusief BENG/bijna energie neutrale gebouwen). Het effect van het bouwbesluit leidt tot een kostenstijging per m² van € 406 (18%). Deze kostenstijgingen leiden uiteindelijk tot hogere kapitaallasten van € 2 mln. per jaar. Die meerkosten komen geleidelijk in het begrotingsbeeld afhankelijk van het feitelijk tempo van vervanging de schoolgebouwen. Uitgaand van een gestileerd gelijkmatig scenario stijgen de kosten jaarlijks met € 40.000. Een detailuitwerking van die fasering vindt plaats in het IHP.

Indien voor de investeringen in schoolgebouwen op gebied van klimaat niet de wettelijke norm van BENG wordt aangehouden, maar van ENG (energieneutraal) dan leidt dat tot een verhoging van de bouwkosten met € 150 per m². Rekening houdend met het totaal bouwvolume leidt dit op termijn tot € 650.000 hogere kapitaallasten. In hetzelfde gestileerde gelijkmatige scenario een bedrag van € 13.000 per jaar jaarlijks olopend met dat bedrag. In deze perspectiefnota is geen rekening gehouden met deze eventuele meerkosten.

Afrekening subsidie SSVOZ

De gemeente heeft een zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners. Vanwege financiële problemen van de Stichting Stedelijk Onderwijs Zoetermeer (SSVOZ) heeft de raad in oktober 2020 ingestemd met een bestuursoverdracht aan de Stichting Lucas Onderwijs en is destijds een subsidie aan SSVOZ toegezegd van € 2,75 mln. In de begroting is hiervan € 2,063 mln. geraamd in 2021 en € 0,687 mln. in 2022. In de jaarrekening 2021 is gehele subsidie verantwoord waardoor het geraamde bedrag in 2022 vrijvalt.

Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen

Maatregel 31: Anders organiseren bewindvoering

Er is onderzocht of de vernieuwing voor het anders organiseren van bewindvoering juridisch haalbaar is door het (gedeeltelijk) in eigen hand te nemen. Op basis van jurisprudentie en recente uitspraken van het College van beroep voor het bedrijfsleven (CBp) blijkt dat het aanmerken van de dienstverlening als algemene voorziening via een algemeen belangbesluit op juridische bezwaren stuit vanwege de Wet markt en overheid. Daarnaast is onderzocht in hoeverre de nieuwe Wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind (Ags) tot financiële voordelen kan leiden. Bij het adviesrecht adviseert de gemeente over de mogelijkheid om een meer passende en minder verstrekkende voorziening als alternatief voor bewind in te zetten. Over de praktische uitvoering van het adviesrecht is met de kantonrechter gesproken. De verwachting is dat de rechter alleen in uitzonderlijke gevallen afwijkt van de koers om toegekend schuldenbewind te laten beëindigen. De directe sturingsmogelijkheid van het adviesrecht op de kosten voor bijzondere bijstand voor bewindvoeringskosten op korte termijn is daarmee zeer beperkt. Wel leidt het naar verwachting tot procesverbeteringen in de samenwerking binnen de keten gemeente-rechtbank-bewindvoerders. De verwachte besparing van € 200.000 wordt structureel niet gerealiseerd.

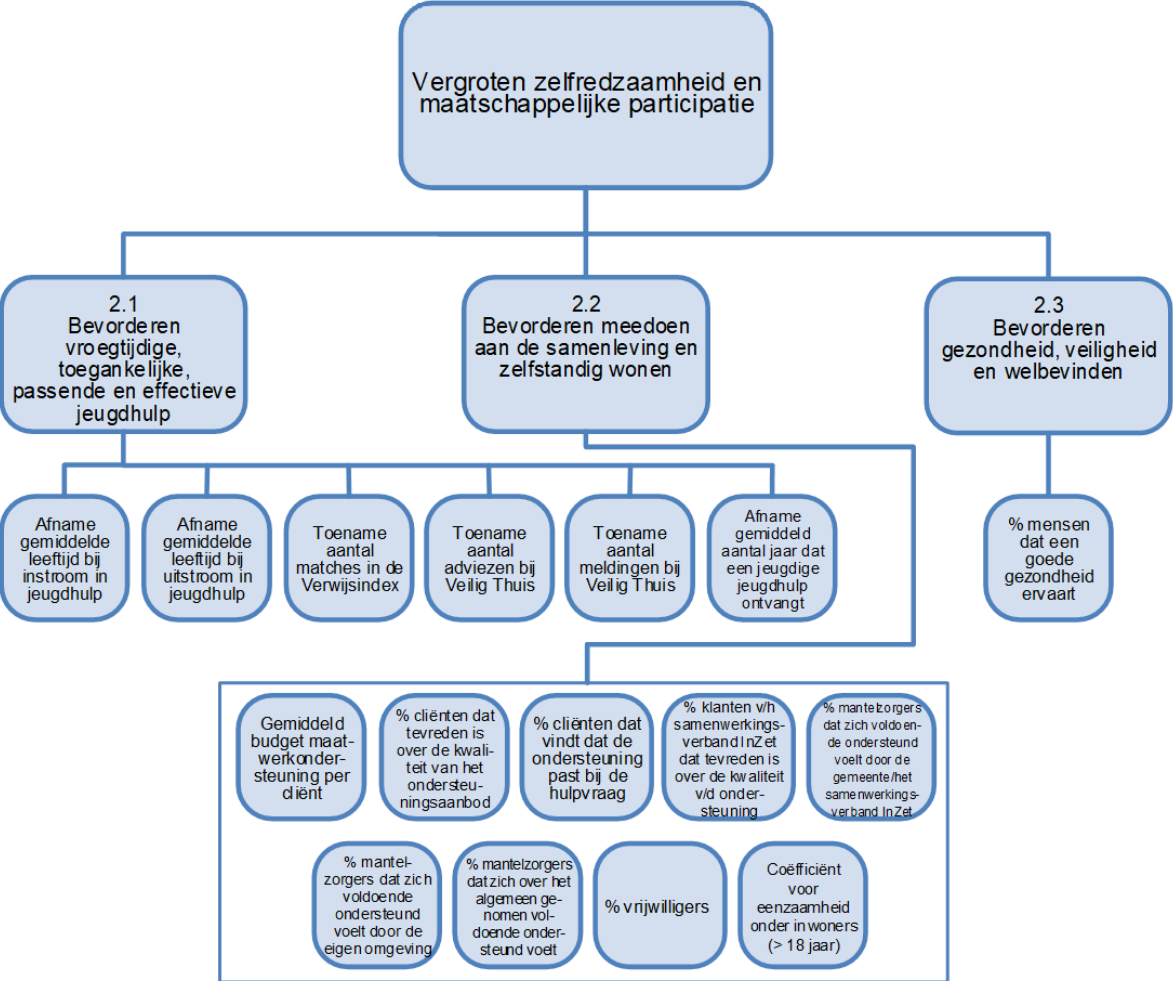
Maatregel 30: Slimmere uitvoering participatiewet

Het nieuwe Team Inkomensondersteuning werkt voor diverse onderwerpen aan procesoptimalisatie: de Inkomstenverklaring, de Bijzondere Bijstand, aanschaf en inrichting Burgerportaal, inrichting overlappende werkprocessen met de Binnenbaan, aanvragen Levensonderhoud en de JGO's (Jaarlijks Groot Onderzoek). De livegang van het Burgerportaal is door de prioritering van het nieuwe zaaksysteem vertraagd. De livegang staat nu gepland voor het 2e kwartaal 2022. Daarna kan het eerste proces geïmplementeerd worden: de Inkomstenverklaringen. De overige processen komen daarna. De besparing van € 83.000 is in 2022 niet haalbaar.

Risico's

Niet van toepassing.

Programma 2. Samen leven en ondersteunen

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Huishoudelijke hulp Wmo	150	150	150	150	150	150
Persoonsgebonden budget Wmo	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Reguliere uitvoering JGH	-504	-1.007	-1.007	-504	-504	-504
Reguliere uitvoering Wmo	-270	-540	-540	-270	-270	-270
Tijdelijke inhuur Wmo consulent	-428					
Verbeterplannen Gecertificeerde instellingen jeugd		-242	-242	-242		
Saldo	-52	-639	-639	134	376	376
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19: niet van toepassing						
Saldo						
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Wmo woningaanpassingen	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Huisvesting asielzoekers - rijksbijdrage, zie OAD	-PM					
Saldo	-100	-100	-100	-100	-100	-100

3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
Onderwijs-jeugdhulp arrangement Speciaal (Basis) Onderwijs (maatregel 4)	-38					
Toevoegen van GGZ expertise aan de zorgteams voor begeleiding op locatie (maatregel 5)	-335					
Uitbreiding trajectbegeleiding Jongerenwerk (maatregel 7)	-72					
Verschuiven van landelijk hoog specialistische jeugdhulp naar regionaal specialistische jeugdhulp (maatregel 15)	-14					
Doorontwikkelen POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk (maatregel 8)	-112					
Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten (maatregel 16)	-711					
Saldo	-1.282					
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	-1.434	-739	-739	34	276	276

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Huishoudelijke hulp Wmo

Eerste indruk is dat de verwachting van het aantal verwachte uren huishoudelijke hulp op basis van de voorcalculatie achterblijft bij de begroting. Het lijkt erop dat er circa 15.000 uren minder verzilverd gaat worden. Dit leidt tot een voordeel van circa € 150.000. Bij het Tweede Tussenbericht wordt opnieuw gekeken naar de actuele stand.

Persoonsgebonden budget Wmo

Sinds 2019 is er een afname te zien in het aantal pgb indicaties. Voor huishoudelijke hulp en begeleiding is het verwachte aantal indicaties in 2022, respectievelijk 120 en 95. In 2020 was dit voor de huishoudelijke hulp nog 149 en voor begeleiding 178. Er zijn verschillende verklaringen waarom de daling van de indicatie en het gebruik van het pgb's structureel doorzet. Dit heeft onder andere te maken met de profilering van de toezichthouders Wmo en het inzetten van speciale pgb-adviseurs, die klanten vaker doorverwijzen naar andere vormen van zorg (zoals inZet, de Wet langdurige zorg, zorg in natura etc.). Het verwachte structurele voordeel dat hierdoor ontstaat is circa € 1.000.000.

Reguliere uitvoering JGH

Jeugd- en Gezinshulp is onderdeel van het Sociaal Domein. Jeugd- en Gezinshulp richt zich op de meest complexe gezinssituaties in Zoetermeer waarbij een

veilige ontwikkeling van het kind in het geding is. Zij voeren o.a. screenings uit om de noodzaak voor een jeugdhulpvoorziening te kunnen bepalen en voeren langdurige casusregie.

In de afgelopen jaren zijn er verschillende wettelijke taken bijgekomen en is de instroom fors toegenomen, maar heeft er geen formatiecalculatie plaatsgevonden om ook daadwerkelijk de menskracht te kunnen matchen aan de wettelijke taken die uitgevoerd moeten worden. Er zijn wachtlijsten van vier tot acht maanden ontstaan, waardoor de wettelijke behandeltermijn van acht weken fors wordt overschreden. Daarnaast maakt dit dat er een extreem hoge werkdruk is en zorgt dit voor problemen in de samenwerking en afstemming met zowel interne als externe partners.

Er is een hoge mate van bezorgdheid over de gezinnen op de wachtlijst. Risicotaxaties, integrale probleemanalyses, toekomstbestendige (veiligheids)plannen en toelidingen naar jeugdhulp kunnen niet tijdig worden uitgevoerd. Concreet betekent dit dat de onveilige/onstabiele (crisis)situaties voor de kinderen maandenlang blijven voortbestaan, hetgeen leidt tot crisissituaties en tot inzet van duurdere jeugdhulp. De stijging van het aantal kinderen in jeugdhulp én de stijging van de kosten zien we ook terug in het benchmark onderzoek van Berenschot. Er staan op dit moment 88 gezinnen op de wachtlijst, waarvan er bij één sprake is van ernstig huiselijk geweld na een politiemelding, waarvan er bij 36 sprake is van een verzoek tot noodzakelijke jeugdhulp en waarvan er bij 51 sprake is van een multiprobleemgezin, waarbij onveiligheid speelt en casusregie noodzakelijk is. Het ontbreken hiervan maakt dat er een direct veiligheidsrisico aanwezig is voor één of meerdere gezinsleden. Er wordt actief wachtlijtsbeheer uitgevoerd om deze risico's te beperken.

Binnen het Consultatie- en Adviesteam is er sprake van een structurele toename van de instroom. Wanneer de cijfers van 2019 en 2021 met elkaar worden vergeleken, wordt zichtbaar dat er bij het CAT sprake is van een procentuele toename van 41,6%. De toename van de extra instroom bij het CAT (consultatie,- en adviesteam), is te verklaren vanwege gewenste en noodzakelijke verschuivingen bij verwijzers. De complexiteit van de problemen binnen gezinnen zorgt er echter ook voor dat er binnen het CAT minder uitstroom is, omdat het meer tijd vergt om de problematiek en mogelijkheden van gezinnen in kaart te brengen en hier een integraal plan op te maken.

Binnen het Plusteam wordt casusregie gevoerd bij gezinnen met multiproblematiek en onveiligheid. Hier is de instroom gelijk gebleven en dit zorgt al meerdere jaren voor een grote uitdaging. Er is sprake van een stapeleffect door de toename in werkzaamheden waardoor dit voor de uitvoering niet langer hanteerbaar is. Het aantal gezinnen waarbij het Plusteam betrokken is en casusregie biedt, ligt structureel rond de 200. Dit vraagt om een inzet van 15,38 fte, terwijl de huidige begrote inzet 9,41 fte bedraagt. Wachtlijsten bij aanbieders en toename in complexiteit zorgen ervoor dat de betrokkenheid van het Plusteam langer op intensieve wijze nodig is, waardoor de uitstroom is geminimaliseerd.

Op basis van bovenstaande is het noodzakelijk om te komen tot een uitbreiding van de formatie om zodoende de bedrijfsvoering te normaliseren en te kunnen voldoen aan onze wettelijke taken en termijnen. In 2022 is dat een onvermijdelijke ontwikkeling met een structureel effect. Er wordt een uitbreiding gevraagd van 11,66 fte. De kosten exclusief overhead komen neer op € 1.007.000. In het kader van het programma Sturing en bekostiging worden voorstellen uitgewerkt om te komen tot besparingen.

Op landelijk, regionaal en lokaal niveau zijn de komende jaren beleidsmatige heroverwegingen aan de orde die mogelijk van invloed zijn op de afschaling van het benodigde aantal fte. Hierin worden de volgende punten meegenomen:

- Het is in tijden van Corona extra moeilijk gebleken de gezinnen op een goede manier te blijven helpen. Het kostte hierdoor meer tijd om de gezinnen en betrokken hulpverleners van een gezamenlijk integraal plan te voorzien waarmee zij zelf verder konden. De extra inhuur die hiervoor is ingezet, zal komen te vervallen.
- Wanneer wachtlijsten worden ingelopen door de extra inzet, is beheer hierop niet meer nodig en vervalt de noodzaak tot het inzetten van fte. De

implementatie van Beter Samenspel zal eind van dit jaar voltooid zijn welke ook zorgt voor het vrijkomen van uren. In totaal gaat het hier om 562 uur per jaar. De inhuur via Flextender zal hiermee komen te vervallen.

- JGH is (net als team WMO) gestart met het optimaliseren van alle processen. Welke mogelijke besparing dit op gaat leveren in fte's is nu nog niet duidelijk.
- Ook de nieuwe inrichting van de gezamenlijke toegang met huisartsen en schoolmaatschappelijk werk zal van invloed zijn op team JGH. Op welke wijze is nu nog niet te zeggen, aangezien plannen in de kinderschoenen staan.

Om deze reden is het legitiem om ingaande het jaar 2025 de extra kosten voor de helft mee te nemen in de meerjarenbegroting. In 2024 zal er een herijking moeten plaatsvinden. Gezien het feit dat de inzet van extra formatie op zijn vroegst halverwege 2022 gerealiseerd zal kunnen worden en de krapte op de arbeidsmarkt is de verwachting dat niet alle benodigde fte's ingezet gaan worden in 2022. Dus voor 2022 wordt een uitzetting van de personele lasten voorzien van € 504.000.

Reguliere uitvoering Wmo

Er is sprake van een forse uitdaging in de uitvoering bij het team Wmo. Structurele uitbreiding van de uitvoerende en ondersteunende capaciteit voor de Wmo is essentieel en onvermijdelijk om te komen tot normalisering in de uitvoering: werken zonder wachtlijst, binnen de gestelde wettelijke termijnen, van een voldoende kwaliteitsniveau en met een redelijke werkdruk. De huidige situatie laat het volgende beeld zien:

- Er is al langdurig sprake van een achterstand in de uitvoering van 500 tot soms wel 1500+ meldingen. Actueel 1000.
- WMO-meldingen worden niet binnen de wettelijke termijn van 8 weken afgehandeld. Is opgelopen tot 18 weken.
- Burgers worden nu niet tijdig (binnen 10 werkdagen) te woord gestaan, maar het duurt soms wel 4 tot 6 maanden.
- Het aantal klachten is blijvend hoog en wordt in 65% van de gevallen veroorzaakt door de wachttijden en het niet nakomen van afspraken door tijdgebrek.
- Er is al te lang sprake van onvoldoende doorontwikkeling in beleid en kwaliteit.
- De werkdruk is te lang extreem hoog.

Nadere duiding

De laatste jaren is er een sterke toename van Wmo-meldingen. Het aantal meldingen is in 2021 circa 20% gestegen ten opzichte van het aantal in 2018. Van 5.679 in 2018 naar 6.959 in 2021. Deze algehele stijgende trend wordt bevestigd in het benchmarkonderzoek van Berenschot. Zoetermeer heeft 2% meer inwoners boven de 65 jaar dan gemeenten van vergelijkbare grootte. Andere demografische factoren zoals opleidingsniveau, participatieniveau, besteedbaar inkomen, armoede en vermogenspositie per huishouden ontwikkelden zich de afgelopen jaren minder positief ten opzichte van de regio en het landelijk gemiddelde. Het heeft als effect dat de vraag naar Wmo voorzieningen steeg. Het aantal Wmo cliënten in 2022 ligt in Zoetermeer 7% hoger dan in vergelijkbare gemeenten. De invoering van het abonnementstarief (in 2019) voor de Wmo heeft specifiek een impuls gegeven aan de toename van de meldingen en de Wmo lasten en dan in het bijzonder van de huishoudelijke hulp.

De verwachting is dat deze stijgende trend in het aantal meldingen en kosten doorzet. Het is moeilijk te voorspellen hoe snel en hoe 'stijl' deze stijging de komende jaren zal zijn. Dat hangt van vele factoren af. De groei van de bevolking en de samenstelling, d.i. meer ouderen en beleidsontwikkelingen zoals de decentralisatie van Beschermd wonen (vanaf 2024) dragen daar o.a. aan bij.

Stijging meldingen en Wmo-lasten versus apparaatskosten

De stijging van de Wmo-lasten en de meldingen houdt geen gelijke trend met de toename van de benodigde apparaatskosten (personeelskosten: inhuur en interne uren). De Wmo-lasten stijgen vanaf 2017 relatief veel meer dan de apparaatskosten. De voorlopige begroting 2023 laat een stijging zien van de Wmo-

lasten van 64% ten opzichte van de realisatie 2017. De begrote personele lasten (formatie) in 2023 tonen daarentegen een stijging van 51% ten opzichte van de realisatie 2017. Er is dus sprake van een scheefgroei, die gedeeltelijk gecompenseerd is door externe inhuur. Daar heeft de raad ook meermaals op aangedrongen. Het bedrag wat daaraan is uitgegeven, komt overeen met de kosten van 7,6 fte formatie. Externe inhuur is per definitie tijdelijk en kent een groot verloop met capaciteitsverlies tot gevolg. Ondanks de gemaakte kosten geeft ook de benchmark van Berenschot aan dat Zoetermeer structureel minder uitgeeft aan apparaatskosten.

Op grond van het gehouden interne formatieonderzoek is uitgerekend dat er structureel 6,96 fte nodig is om te komen tot normaliseren van de uitvoering. De onderbouwing daarvan is als volgt. Voor de uitvoering van de Wmo op basis van het verwachte aantal meldingen is netto 45.234 uur nodig (32.898 uur consulenten en 12.336 administratie). De afwikkeling van een melding voor consulenten (ruim 6.600 in 2023) is begroot op gemiddeld zes uur netto per melding. De administratie verwacht in 2023 iets minder dan 28.000 administratie processen af te handelen tegen een gemiddelde tijd van 30 minuten netto. In termen van productiviteit betekent dit dat 1 fte consulent gemiddeld 240 meldingen per jaar afwikkelt en voor de administratie dat een medewerker per fte 2.900 administratieve processen op jaarbasis afhandelt.

Dat alles leidt op basis van een beschikbaarheid van 1.450 netto per fulltime fte per jaar tot een benodigde formatie van 31,3 fte. Begroot voor 2023 is 24,24 fte. Een structureel tekort van 6,96 fte netto. De kosten exclusief overhead komen neer op € 540.000. In het kader van het programma Sturing en bekostiging zullen voorstellen worden uitgewerkt om te komen tot besparingen.

Op landelijk, regionaal en lokaal niveau zijn de komende jaren beleidsmatige heroverwegingen aan de orde die mogelijk van invloed zijn op de afschaling van het benodigde aantal fte. Daarnaast is team WMO (net als JGH) gestart met het optimaliseren van processen. Welke mogelijke besparingen dit gaat opleveren is nog niet duidelijk. Om deze reden is het legitiem om ingaande het jaar 2025 de extra kosten voor de helft mee te nemen in de meerjarenbegroting. In 2024 zal er een herijking moeten plaatsvinden. Gezien het feit dat de inzet van extra formatie op zijn vroegst halverwege 2022 gerealiseerd zal kunnen worden en de krapte op de arbeidsmarkt is de verwachting dat niet alle benodigde fte's ingezet gaan worden in 2022. Dus voor 2022 wordt een toename van de personele lasten voorzien van € 270.000.

Tijdelijke inhuur Wmo consulenten

In 2022 zijn tijdelijk 9 fte Wmo-consulenten ingehuurd om productieachterstanden in te lopen en ruimte te creëren binnen het team, zodat er meer focus kan komen op het verbeteren van processen en de kwaliteit van de dienstverlening. Dit zorgt voor € 428.000 meer inhuurkosten dan begroot. Zie ook het raadsmemo Plan van aanpak achterstanden Wmo (februari 2022).

Verbeterplannen Gecertificeerde instellingen jeugd

Op 8 november 2019 is het landelijk inspectierapport: 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' en het signalement: 'Jeugdbeschermingsketen in gevaar' gepubliceerd. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) concludeerde in haar rapport dat jeugdigen met een Jeugdbeschermings- of jeugdreclasseringsmaatregel onvoldoende bescherming kregen en gecertificeerde instellingen (GI's) hun wettelijke opdracht onvoldoende konden uitvoeren vanwege het ontbreken van goede randvoorwaarden (vooral financiën en personeel). In verband met het Inspectierapport zijn onder coördinatie van de VNG verbeterplannen opgesteld. Een onderdeel van de verbeterplannen is het afgeven van een (onder voorwaarden) compensatie voor het verlagen van de caseload, waarmee de medewerkers in staat worden gesteld binnen de door de IGJ gestelde kwaliteitsnorm te functioneren.

Tot nog toe zijn alleen afspraken gemaakt voor 2021 en 2022 omdat bij het maken van de afspraak rondom de caseloadverlaging de verwachting was dat gedurende deze periode de landelijke hervorming van de jeugdbeschermingsketen zou plaatsvinden en een nieuwe, passende caseload wordt bepaald, met daarbij de structurele financiering en tarieven. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming maakt duidelijk dat deze hervorming een langer proces zal zijn. Het is uitgesloten dat er snel een nieuwe caseloadnorm is. Vanuit het toekomstscenario zal de komende jaren het stelsel van Jeugdbescherming zich

gaan ontwikkelen naar een nieuwe vorm. De wijze waarop en het tempo waarmee dit wordt vormgegeven, vragen nog een tijdelijke financiering van de gemeenten.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Wmo woningaanpassingen

Vanwege de grilligheid in het verloop van de kosten voor de woningaanpassingen wordt het budget bepaald op basis van de gemiddelde lasten van de afgelopen vijf jaar. Dit gemiddelde bedrag ligt € 100.000 hoger dan in de meerjarenbegroting is opgenomen.

Huisvesting asielzoekers

Op verzoek van het COA is de voormalig penitentiaire instelling ingericht als opvanglocatie voor asielzoekers. De kosten die de gemeente hiervoor maakt worden door het rijk vergoed. Zie ook het raadsmemo van 10 december 2020. In een afzonderlijk raadsvoorstel wordt het besluit tot aanpassing van de begroting aan de raad aangeboden. Ingeschat wordt dat de gemeentelijke kosten ongeveer € 0,3 mln. bedragen.

Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen

Maatregel 4: Onderwijs-jeugdhulp arrangement Speciaal (Basis) Onderwijs

Doel van de maatregel was om een kwalitatieve verbetering van de zorgstructuur binnen het onderwijs te realiseren. Aan de maatregel is een kostenbatenanalyse gekoppeld om het effect van de maatregel op het jeugdhulpgebruik te kunnen monitoren. Gedurende de uitvoering van de maatregel is gebleken, dat de ontwikkeling om de zorgstructuur op scholen te verbeteren en de samenwerking met de jeugdhulp te verbeteren van groot belang is, maar dat de koppeling met de besparingsopgave niet reëel is. De beoogde besparing van € 38.000 voor 2022 wordt niet gehaald. Bij de update van het Actieplan Jeugd (voor het zomerreces) wordt hierover een nadere toelichting gegeven.

Maatregel 5: Toevoegen van GGZ expertise aan de zorgteams voor begeleiding op locatie

Op basis van de evaluatie van de pilot in 2021 is besloten om de inzet van de gedragswetenschapper en de tijdelijke extra capaciteit voor het schoolmaatschappelijk werk op de scholen ten behoeve van de ondersteuning aan leerlingen met GGZ-problematiek, te beëindigen. Het doel van de maatregel was leerlingen vroegtijdig binnen de school te ondersteunen ter voorkoming van de inzet van (dure) jeugdhulpproducten – in het bijzonder het product OnderwijsJeugdhulp. Gebleken is, dat een deel van hulpvragen waarvoor leerlingen voorheen werden verwezen naar het OnderwijsJeugdhulp-product niet konden worden ondervangen met deze werkwijze en er alsnog een verwijzing nodig was naar specialistische jeugdhulp. De opbrengsten van de pilot worden meegenomen in de doorontwikkeling van de Toegang tot jeugdhulp. De besparing is grotendeels bereikt, doordat er een tariefsverlaging is afgesproken voor het Onderwijs-Jeugdhulpproduct. Het is niet mogelijk om na te gaan welke kosten zijn verbonden aan de jeugdigen die, ondanks de inzet van hulp op school, toch zijn verwezen naar de specialistische jeugdhulp. Daardoor kan niet worden vastgesteld of de beoogde besparing volledig is behaald. Aanneمة is dat de besparing voor 50% wordt gerealiseerd (€ 335.000). Bij de update van het Actieplan Jeugd wordt een alternatief voorstel gepresenteerd.

Maatregel 7: Uitbreiding trajectbegeleiding Jongerenwerk

Door de COVID-19 pandemie is de aanloop van de uitvoering van de trajectbegeleiding door het jongerenwerk langer geweest dan gepland. Daarnaast zijn in 2021 minder trajecten gestart dan gepland. De verwachting is dat in 2022 het beoogde aantal trajecten wordt behaald. Aanneمة is dat van de 30 jongeren die worden begeleid, circa 10 jongeren geen jeugdhulp nodig hebben en 20 jongeren toch doorverwezen worden naar een vorm van specialistische jeugdhulp. Van de beoogde besparing in 2022 van € 147.000 wordt € 75.000 gerealiseerd. Eerder was in de financiële doorrekening aangenomen, dat geen enkele jongere zou doorstromen naar specialistische jeugdhulp, maar dat blijkt niet reëel. Vandaar dat de beoogde besparing voor dit jaar is bijgesteld.

Maatregel 15: Verschuiven van landelijk hoog specialistische jeugdhulp naar regionaal specialistische jeugdhulp

In 2021 is het aantal cliënten met jeugdhulp ingekocht via het Landelijke Transitiearrangement (hierna: LTA) licht gestegen. De gemiddelde kostprijs van de LTA-producten is echter sterk gestegen. Bij LTA-zorg gaat het vaak om dure trajecten. Een beperkt aantal jeugdigen zorgt daarmee voor een sterke stijging van de kosten, waardoor de beoogde besparing (€ 14.000) niet wordt gehaald. Gezien de beperkte invloed die de gemeente heeft op de inzet van deze trajecten, is het niet meer reëel om hier een besparingsopgave aan te koppelen. Bij de update van het Actieplan Jeugd wordt een alternatief voorstel gepresenteerd.

Maatregel 8: Doorontwikkelen POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

Er worden meer jeugdigen gezien door de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk dan bij aanvang van de maatregel werd aangenomen. Een deel daarvan wordt (alsnog) doorverwezen naar specialistische jeugdhulp. Op basis van de aannames en de berekening die ten grondslag ligt aan de maatregel, wordt de beoogde besparing bereikt. Dit leidt echter niet tot een verlaging van de kosten voor specialistische jeugdhulp. Dit wordt mede veroorzaakt door een toename van de intensiteit van het jeugdhulpgebruik (zie ook de toelichting bij maatregel 16). Aanneمة is dat de verwachte besparing dit jaar voor 50% wordt behaald (€ 112.000). Op basis van de evaluatie van de Toegang tot jeugdhulp wordt een voorstel voor bijsturing en verdere doorontwikkeling opgesteld. Dit voorstel maakt onderdeel uit van de update van het Actieplan Jeugd.

Maatregel 16: Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten

Het doel van deze maatregel is het maximeren van het aantal uren in toewijzingen naar de jeugd-GGZ. Er wordt daarbij gebruik gemaakt van een normenkader. Resultaat van de maatregel is dat steeds meer toewijzingen worden afgegeven binnen het vastgestelde normenkader. De POH-jeugd en de medisch specialisten verwijzen echter nog alleen op product en niet op hoeveelheid zorg, terwijl de meeste verwijzingen voor jeugd-GGZ via de medische verwijsroute lopen. In het raadsmemo over de analyse van de kostenontwikkeling jeugdhulp Zorg in Natura 2021 is dit reeds aangegeven. De verwachting is dat de beoogde besparing (€ 711.000) in zijn geheel niet wordt gehaald. Herijking van de maatregel is nodig en staat niet los van de evaluatie van Toegang (zie ook de toelichting bij maatregel 8). Een voorstel hiertoe maakt onderdeel uit van de update van het Actieplan Jeugd.

Risico's

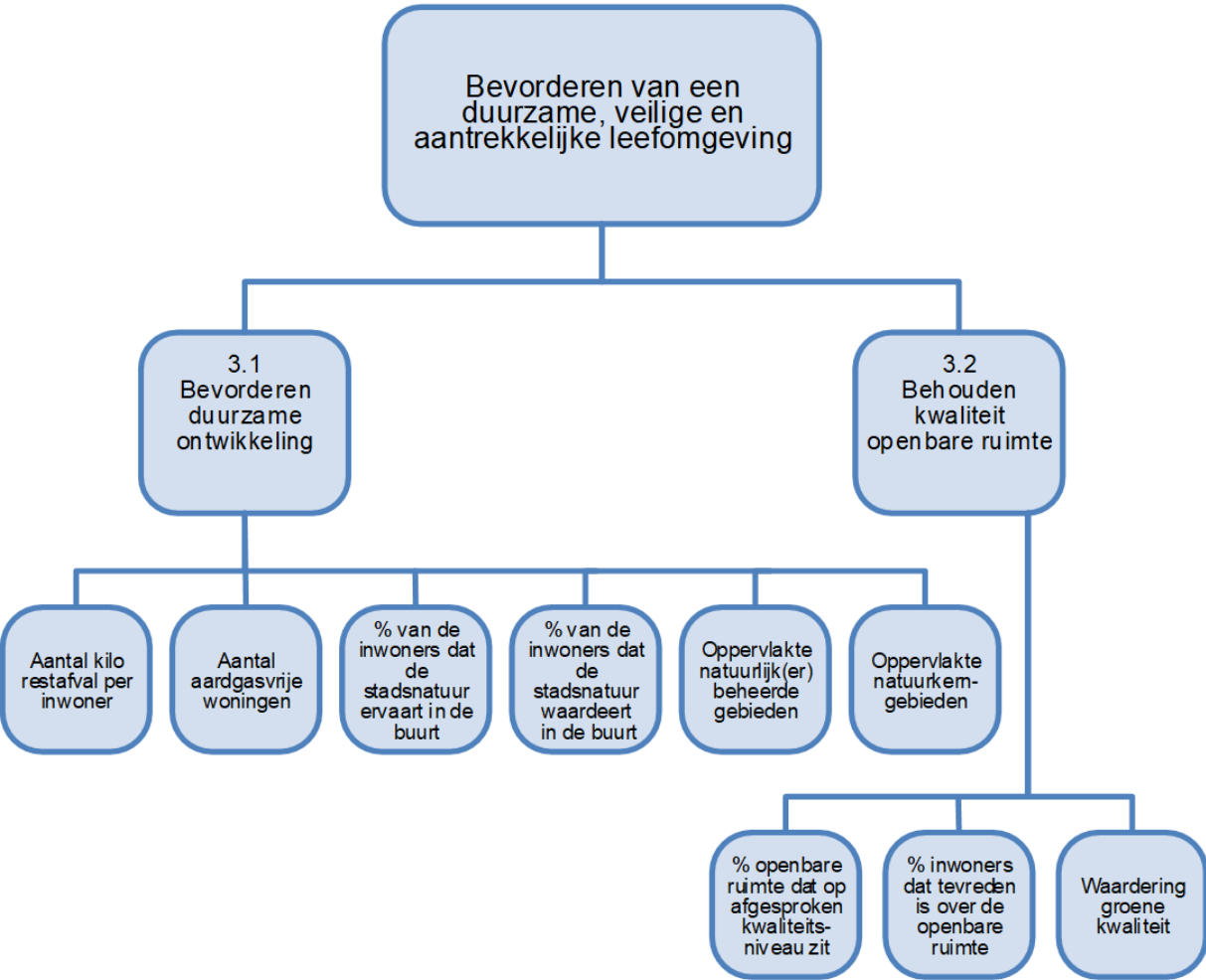
Gebiedsgerichte ondersteuning

Sinds 1 mei 2021 is de gebiedsgerichte ondersteuning door de gemeente extern belegd. Welzijnsactiviteiten, dagbesteding, begeleiding en preventieve jeugdhulp worden in samenhang zo dicht mogelijk bij de bewoners in de wijk aangeboden. Naast een inhoudelijke verbetering zou dit ook tot een kostenbesparing moeten leiden. Gerekend vanaf het basisjaar 2020 een besparing van € 0,6 mln. (na aanpassing) in 2021 oplopend naar € 1,55 mln. vanaf 2025.

Over de opstartkosten, volumes en kwaliteit voert het college overleg met de aanbieder. In het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe organisatie komt een aantal vraagstukken aan het licht. In de eerste plaats bestaat de kans dat de opstart- en implementatiekosten voor de aanbieder hoger zijn dan eerder voorzien. Afhankelijk van de redenen van die kostenstijging is het mogelijk dat de gemeente contractueel verplicht is om een deel van die hogere opstartkosten te vergoeden. Daarnaast is er onduidelijkheid over het feitelijke gebruik van voorzieningen. Dat laatste is van belang, omdat het contract met de aanbieder partij(en) erin voorziet, dat de gemeente bij een aantoonbaar afwijkend gebruik van voorzieningen, op basis van nacalculatie, een extra vergoeding verstrekt in aanvulling op de overeengekomen lumpsum vergoeding. Voor een extra vergoeding is alleen sprake bij aantoonbaar hoger gebruik van voorzieningen.

Hoewel er nog geen gevalideerde feitelijke gegevens zijn, achten wij het niet ondenkbaar dat het bedrag van de taakstelling uit maatregel 98 van Ombuigen en Vernieuwen, niet volledig te realiseren is. Zodra er meer feitelijke gegevens over het gebruik bekend zijn, wordt beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van meerkosten voor de gemeente.

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Parkeeropbrengsten Markt 10	150					
Onderhoud kapitaalgoederen 2022	-1.873	-74	-73	-73	-72	-72
Onderhoud kapitaalgoederen 2023		-1.873	-74	-74	-73	-73
Onderhoud kapitaalgoederen 2024			-485			
Groot onderhoud Mandelabrug	-600					
Juridische procedures	-40	-80	-80			
Rente en afschrijving aanschaf hybride inzamelvoertuigen			-46	-46	-46	-46
Rente en afschrijving aanschaf oplaadvoorziening		-7	-7	-7	-7	-7
- dekking uit afvalstoffenheffing		7	53	53	53	53
Saldo	-2.363	-2.027	-712	-147	-145	-145
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19						
Opbrengst parkeren	-800	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
Saldo	-800					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						

Energielasten Openbare Verlichting	-120					
Schade februari stormen	-150					
Beheer en Onderhoud bomen	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken	-114	-97	-235	-235	-235	-235
Groot onderhoud overdekte fietsenstallingen Randstadrailhaltes	-150					
Saldo	-634	-197	-335	-335	-335	-335
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						
Saldo						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	-3.797	-2.224	-1047	-482	-480	-480

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Parkeeropbrengsten Markt 10

Met raadsbesluit 0637589359 -geamendeerd raadsvoorstel Businesscase Markt 10 is € 16,4 mln. beschikbaar gesteld voor de aanleg van een ondergrondse parkeergarage. Een gevolg van de ontwikkeling is dat de mogelijkheden voor het maaiveldparkeren vervallen. Voor de inkomstenderving is hiervoor een bedrag van € 150.000 per jaar opgenomen. De realisatie van Markt 10 en bijbehorende parkeergarage is door het stopzetten van de aanbestedingsprocedure vertraagd en er hoeft in 2022 geen rekening gehouden te worden met de inkomstenderving. Dit levert voor 2022 een incidenteel voordeel op van € 150.000. Tegenover dit voordeel staat ook een nadeel. De parkeerexploitatie staat ook in 2022 als gevolg van COVID-19 en verdere ontwikkelingen onder druk (zie toelichting afwijkingen COVID-19).

Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente doet investeringen in de openbare ruimte die voor langere tijd mee gaan. Deze investeringen, ook wel kapitaalgoederen genoemd, worden planmatig beheerd en onderhouden. De gemeente heeft veel onderhoudsgevoelige kapitaalgoederen zoals wegen, groen en bomen, oppervlaktewater, civiele kunstwerken, openbare verlichting en spelen. In de Nota Kapitaalgoederen is opgenomen wat het gemeentelijk beleid is voor deze objecten en op welke wijze dit wordt uitgevoerd. De nota wordt periodiek herijkt, omdat de openbare ruimte continu aan verandering onderhevig is door gebruik, (her)inrichting en onderhoud. In het raadsmemo achterstanden onderhoud kapitaalgoederen (2022-005908) van 25 januari 2022 is gemeld, dat er als gevolg van achterstanden

bij met name wegen en civieltechnische kunstwerken extra kosten worden gemaakt in 2022. Dit betreft geen intensivering of nieuw beleid, maar uitvoering van werkzaamheden binnen het huidige beleid.

Voor de vervanging van met name wegen en civieltechnische kunstwerken bedragen de kosten € 1.640.000. Dit bedrag wordt geactiveerd en zorgt voor een meerjarige last op de begroting van circa € 74.000 in 2023 aflopend in 40 jaar.

Daarnaast is voor de aanpak van groot onderhoud in 2022 € 828.000 extra budget nodig en voor vervangingen die niet geactiveerd kunnen worden is ook nog € 1.045.000 extra benodigd. De totale extra last op de exploitatie voor 2022 bedraagt daarmee € 1.873.000. Het wegwerken van de achterstanden vindt ook plaats in 2023 en 2024. Doordat de budgetten voor groot onderhoud in de meerjarenbegroting oplopen, is de financiële tegenvaller vanaf 2024 lager.

In de loop van 2022 wordt de beheervisie Openbaar gebied ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Groot onderhoud Mandelabrug

Voor het planmatige onderhoud van de Mandelabrug is in de programmabegroting budget opgenomen. In het raadsmemo Nota Kapitaalgoederen: voortgang en meerkosten van 22 december 2021 is gemeld, dat uit inspecties blijkt dat in de constructie van de liggers (tandopleggingen) over de Zuidweg scheurvorming is geconstateerd. Door een gespecialiseerd bureau zijn constructieve berekeningen uitgevoerd, waaruit blijkt dat deze tandopleggingen hersteld moeten worden. Inmiddels is de voorbereiding voor een herstelplan in gang gezet, zodat de noodzakelijke werkzaamheden in 2022 kunnen plaatsvinden. Met deze onverwachte kosten van het herstel, ingeschat op een bedrag van € 0,6 mln., is in het budget groot onderhoud geen rekening gehouden.

Juridische procedures

Het aantal procedures met een juridische component is afgelopen jaren toegenomen. Zo steeg het aantal klachten in 3 jaar met 45%. Deze stijging wordt naar verwachting veroorzaakt door het lage, vastgestelde kwaliteitsniveau voor onderhoud (niveau C), achterstanden en oplettende inwoners die ook vaker overdag thuis zijn (thuiswerkers).

Omdat er meer laadpalen geplaatst gaan worden in de openbare ruimte (in lijn met de laadvisie 0637697811), wordt komende jaren een stijging van het aantal bezwaren voorzien. Om dit juridische werk binnen de wettelijke termijnen gedaan te krijgen, is een juridisch medewerker extra noodzakelijk voor de duur van 2,5 jaar. Na deze periode wordt gekeken of structurele invulling nodig is. Hiervoor is voor het 2e halfjaar van dit jaar € 40.000 nodig en jaarlijks € 80.000 voor 2023 en 2024.

Rente en afschrijving aanschaf hybride inzamelvoertuigen en oplaadkosten

Voor de afvalinzameling heeft de gemeente inzamelvoertuigen in bezit. Deze voertuigen worden planmatig onderhouden en vervangen. Hiervoor is budget opgenomen in de begroting en de kosten worden gedekt vanuit de afvalstoffenheffing. Inmiddels zijn vier inzamelvoertuigen volledig afgeschreven en aan vervanging toe. De kosten van het extra onderhoud wegen niet meer op tegen de kosten voor nieuwe aanschaf en het risico op uitval is hoog.

In het Programma Duurzaam en Groen Zoetermeer 2020-2023 spreekt de gemeente de ambitie uit duurzaam te handelen. Hierbij gaat het onder andere om duurzaam energiegebruik en terugdringen van de CO2 uitstoot. In dit programma is met betrekking tot het gemeentelijk wagenpark daarom het volgende opgenomen:

"Element uit het duurzaamheidspact:

47. De gemeente zal haar wagenpark vergroenen en bij nieuwe aanschaf zoveel mogelijk elektrische auto's, brommers en fietsen aanschaffen

Relatie met het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer

Bij de aanbesteding is het uitgangspunt zoveel mogelijk elektrisch. In een aantal gevallen kan dit (nog) niet zoals bij voertuigen voor gladheidsbestrijding en huisvuilinzameling. De grote inzamelvoertuigen worden wel uitgerust met elektrische belading. Ingehuurde aannemers zetten in toenemende mate elektrische veegauto's in. Verder vindt er in 2020 een evaluatie plaats over de pilot met elektrische dienstauto's. N.a.v. de evaluatie wordt een besluit genomen over de continuïteit."

Gelet op de inmiddels lange levensduur van de bestaande inzamelvoertuigen en het uitgangspunt van een zoveel mogelijk duurzaam wagenpark worden vier hybride inzamelvoertuigen aangeschaft. Deze hybride inzamelvoertuigen rijden op duurzame diesel en het beladen en persen van het afval gaat elektrisch. Met de aanschaf van deze voertuigen wordt minder diesel uitgestoten (CO2 reductie) en wordt geluidoverlast bij het legen van containers beperkt.

De kosten van de voertuigen zijn hoger in aanschaf dan begroot. Om het uitgangspunt te realiseren is extra investeringsbudget nodig van € 377.000. Daarnaast is een investeringsbudget nodig van ruim € 88.000 voor het aanpassen van de stroomaansluiting. De investeringen leiden tot een toename van kosten voor rente en afschrijving van € 53.000. Deze kosten worden toegerekend aan de kosten van afvalinzameling en daarmee in het tarief van de afvalstoffenheffing betrokken.

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (TB1)

Opbrengst parkeren

In de begroting is een budget opgenomen voor parkeeropbrengsten van € 2,7 mln. De opbrengst parkeren staat om verschillende redenen onder druk. In 2021 waren de inkomsten voor maaiveldparkeren half zo hoog als begroot. De daling van de inkomsten heeft verschillende oorzaken zoals de verschillende lockdowns in 2021 vanwege COVID-19, de toename van het online-winkelen en het thuiswerken, de opening van een concurrerend winkelgebied de 'Westfield Mall of the Netherlands' in Leidschendam en een vanuit het parkeerbeleid voor de opbrengsten negatief uitpakkende regeling voor inwoners van het centrumgebied, waarin parkeeruren voor bezoek ter beschikking wordt gesteld (zie raadsmemo 0637705977).

De verwachting is dat naast het incidentele effect vanuit COVID-19 er ook structureel nadelige effecten zijn. Door de onzekerheid in hoeverre elk van deze factoren structureel zijn, worden de ontwikkelingen op de parkeeropbrengsten in 2022 en verder gemonitord. Op basis van de parkeercijfers/inkomsten tijdens de lockdown begin 2022 (winkels weer open vanaf 15 januari jl. en cultuursector geheel open vanaf 25 februari jl. wordt een nadeel verwacht van € 800.000 in 2022. Hierbij zijn nog geen verdere lockdowns voorzien en is een eventueel effect van een mogelijke recessie nog niet opgenomen.

Tegenover de daling van parkeerinkomsten veroorzaakt door COVID-19 staat mogelijk nog een vergoeding van het rijk. Voor het jaar 2022 is deze naar verwachting beperkt. De vergoeding van het rijk voor de gedeelde parkeerinkomsten 2021 wordt op kasbasis afgewikkeld. Over het jaar 2020 is in 2021 een vergoeding van ruim € 0,8 mln. ontvangen. De compensatie voor 2021 (te verantwoorden in 2022) is op basis van het in de jaarrekening 2021 gemelde tekort € 1,5 mln. De compensatie is verantwoord op OAD.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Energielasten Openbare verlichting

Voor de kosten van het energieverbruik van de openbare verlichting is in de begroting een budget opgenomen van € 450.000. Hiervoor is een langdurig contract afgesloten met periodieke momenten, waarop de prijzen telkens worden vastgelegd voor de periode van 1 jaar. De prijs in 2022 is vastgesteld op een tarief voor de gemeente dat gemiddeld 33% per Kwh hoger is dan in 2021. Onderdeel van de tariefstijging zijn de variabele kosten van de energie, het transport en de energiebelasting. Vanwege de hoge, ook mondiale, prijsstijging van de leveringstarieven energie wordt in 2022 een incidenteel nadeel verwacht van € 120.000. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat de verhoogde algemene korting op energiebelasting alleen voor aansluitingen met een verblijfsfunctie geldt en niet voor b.v. aansluitingen lichtmasten en verkeerslichten. Deze exceptionele prijsstijging kan niet binnen de 'standaard prijsontwikkeling' die in de budgetten is opgenomen, worden opgevangen. In het programma OAD wordt nader op de bijzondere prijsontwikkelingen ingegaan.

Schade februari stormen

Van 31 januari tot en met 20 februari 2022 trokken vier stormen over het land, waarbij Eunice op 18 februari de zwaarste was in afgelopen jaren. Hierdoor is schade ontstaan aan de gemeentelijke eigendommen, zoals bomen, lichtmasten, verkeersborden etc. De noodwerkzaamheden en de herstelwerkzaamheden binnen korte termijn in de openbare ruimte betroffen bijvoorbeeld het weghalen van omgevallen bomen of takken, het herstel van bushokjes, openbare verlichting, hekken, verkeerslichten en verkeersborden. Een aantal van de herstelwerkzaamheden kan pas in ander seizoen plaatsvinden, zoals de herplanting van bomen. Dit gebeurt in het najaar. Voor de extra kosten wordt een nadeel verwacht van € 150.000.

Beheer en onderhoud bomen

De gemeente Zoetermeer heeft ongeveer 44.000 geregistreerde bomen in beheer. Voor het onderhoud is budget in de begroting opgenomen. Voor de bestrijding van overlast (zoals bij de eikenprocessierups), de bescherming van de bomen (bij ziekten als essentaksterfte, iepziekte, kastanjabloedziekte) en de veroudering van het bomenbestand, waardoor er ook meer snoeiwerkzaamheden moeten plaatsvinden, is structureel meer dagelijks onderhoud nodig. Het daarbij behorende budget is daarop niet aangepast. De extra werkzaamheden zijn nodig voor het behoud en de bescherming van de bomen en ook om de veiligheid in de directe omgeving te waarborgen. Vanaf 2022 wordt een structureel nadeel verwacht van € 100.000 per jaar. In 2020 en in 2021 zijn nadelen gemeld van respectievelijk € 39.000 en € 114.000 voor het dagelijks onderhoud van bomen.

Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken

In de stad wordt op verschillende plekken gewerkt aan de realisatie van nieuwe woningen. Daartoe worden ook investeringen verricht in het openbaar gebied, die moeten worden beheerd en onderhouden. Belangrijke nieuwe gebieden zijn Nutrihage (het Dorp) en het project Juweel (Berkelseweg, Rokkeveen) waar in totaal tot en met 2024 260 woningen worden gerealiseerd. Daarnaast is openbare ruimte ontwikkeld aan de Hildamlaan, dat moet worden beheerd. De met deze uitbreidingsinvesteringen samenhangende beheer- en onderhoudskosten (op onderhoudsniveau C) zijn nog niet in de begroting opgenomen. De te verwachten dagelijks/periodieke beheer- en onderhoudskosten bedragen € 114.000 (inclusief € 17.000 incidenteel voor openbare verlichting) in 2022 en € 97.000 in 2023. De structurele lasten zijn € 235.000 vanaf 2024. Tegenover deze kosten staan ook hogere opbrengsten algemene uitkering uit het gemeentefonds en onroerendezaakbelasting als gevolg van de toename van het aantal woningen en inwoners. Zie hiervoor de toelichting op OAD.

Naast deze ontwikkelingen zijn er ook andere belangrijke nieuwe ontwikkelgebieden zoals Dwarstocht. Met toezegging 477 is aangegeven te inventariseren wat de extra kosten zijn wanneer het onderhoud op een hoger niveau wordt uitgevoerd. Bij dit project is namelijk sprake van de aanleg van nieuw openbaar gebied waar bewust een keuze is gemaakt om deze kwalitatief hoogwaardig uit te voeren. De hieruit voortvloeiende beheer- en onderhoudskosten worden in de volgende perspectiefnota inzichtelijk gemaakt.

Groot onderhoud overdekte fietsenstallingen Randstadrailhaltes

In het parkeerbeleid wordt ingezet op hoogwaardige fietsparkeervoorzieningen bij de Randstadrailhaltes. Op korte termijn is vanwege veiligheidsredenen groot onderhoud nodig aan de overdekte fietsenstallingen bij negen Randstadrailhaltes. Het betreft het vervangen van diverse onderdelen, zoals glasplaten, kopplaten, bevestigingsmateriaal en verlichting. De noodzaak hiervan volgt uit een inventarisatie uit het 4e kwartaal van 2021. Voor het groot onderhoud is in 2022 € 150.000 nodig.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Onderwerp	Bedrag * €1.000	Toelichting onderwerp
Onderhoud Kapitaalgoederen	€1.640	In het raadsmemo achterstanden onderhoud kapitaalgoederen (2022-005908) is gemeld dat als gevolg van onder andere achterstanden bij met name wegen en civieltechnische kunstwerken, extra kosten worden verwacht in 2022. Dit betreft geen intensivering of nieuw beleid, maar uitvoering van werkzaamheden binnen het huidige beleid. Het verwachte nadeel voor de vervangingsinvesteringen in 2022 is € 1.640.000. De grootste afwijkingen zitten op de civieltechnische kunstwerken (- € 804.000), wegen (elementenverharding) (- € 668.000) en overig (- € 168.000). De exploitatielasten zijn meegenomen bij de financiële ontwikkelingen bestaand beleid.
Hybride inzamelvoertuigen en elektrische voorzieningen	€377 €88	Voor de vervanging van tractiemiddelen is een vervangingskrediet beschikbaar. De investering voor de vervanging van vier huisvuilwagens wordt naar verwachting € 377.000 hoger door de keuze voor hybride voertuigen. Daarnaast is een investeringsbudget nodig van € 88.000 voor de aanleg van een stroomvoorziening. De exploitatielasten zijn meegenomen bij de financiële ontwikkelingen bestaand beleid.

Risico's

Nieuwe aanbestedingen voor beheer en onderhoud van de buitenruimte

In 2022 besteden we diverse onderdelen van beheer en onderhoud van de buitenruimte opnieuw aan. Vooral het langjarige contract waarin in 2013 de uitvoerende dienst van Stadsbeheer is overgenomen, is een groot contract. Hierin is het integrale beheer en onderhoud in het centrum, Seghwaert, Noordhove en op bedrijventerreinen en een deel van de gladheidsbestrijding belegd. Ook loopt er een grote aanbesteding voor de buiteninstallaties. In de nog af te sluiten, nieuwe contracten hebben we te maken met hogere prijzen door schaarste van materialen en personeel.

Meer claims prijsstijgingen doorlopende contracten

Contractpartners hebben te maken met veel hogere kosten dan bij contractvorming voorzien. Het risico is groot dat er veel meer van dergelijke claims te verwachten zijn. In het OAD wordt nader op de bijzondere prijsstijgingen ingegaan.

Regeling parkeren bezoek inwoners binnenstad

De huidige regeling loopt tot en met 2022. In het formatiedossier is opgenomen, dat er dit jaar een beslissing nodig is voor het vervolg. Afhankelijk van de keuze heeft dit meer of minder effect op de parkeereexploitatie. Dit wordt inzichtelijk gemaakt ten behoeve van de besluitvorming.

Voorlichtings- en bewustwordingsactiviteiten (zwerf)afval

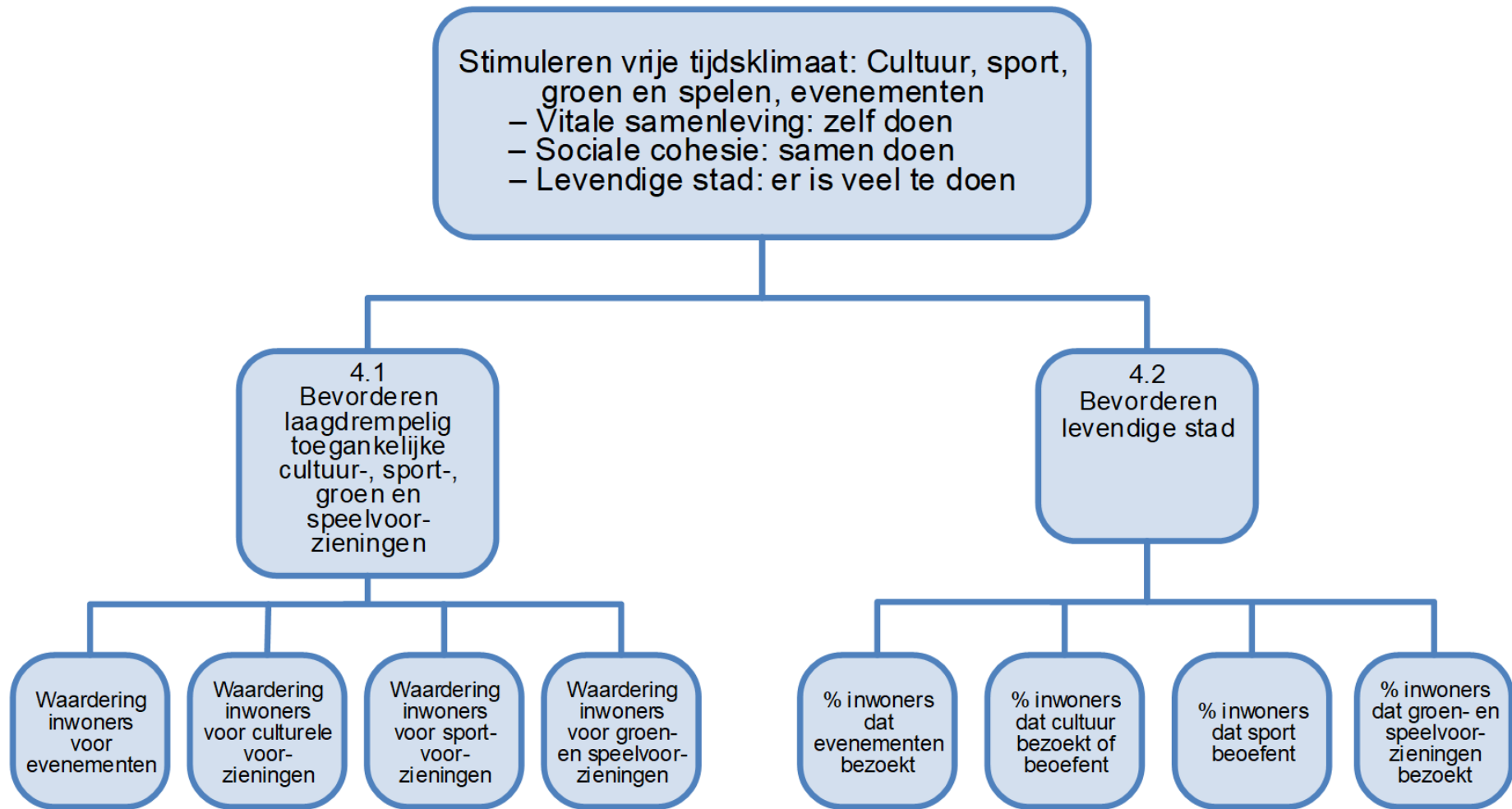
Met het project 'Schoon is gewoon' heeft de gemeente zich vanaf 2013 ingezet voor het aanpakken en terugdringen van zwerfafval door bewustwording te creëren en concrete acties op te zetten (zwerfafvalvergoeding). Dit werd bekostigd vanuit de Zwerfafvalsubsidie beschikbaar uit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022. Vanaf 2023 komt er een opvolger voor deze raamovereenkomst, waarin naar verwachting ook weer subsidie voor gemeenten beschikbaar komt. De vorm van de nieuwe subsidieregeling is nog niet bekend, maar de regeling wordt naar verwachting direct gekoppeld aan uitvoeringskosten, die een gemeente maakt op zwerfafval. Dit betekent dat diverse succesvolle voorlichtings- en bewustwordingsactiviteiten, die we in de gemeente afgelopen jaar hebben ondernomen niet meer uit deze subsidie betaald kunnen worden.

Riolering en water

Door klimaatverandering worden in de toekomst steeds intensievere regenbuien verwacht. Vanuit een capaciteitsstudie van de riolering is gebleken, dat het voor de nabije toekomst noodzakelijk is om riolering op specifieke locaties aan te pakken om daarmee de berging in het rioolstelsel te vergroten. Dit is noodzakelijk om wateroverlast zoveel als mogelijk te voorkomen.

Daarnaast signaleren we bij rioolinspecties dat vroegtijdige reparatie van het rioolstelsel nodig is. Onderhoudskosten lopen inmiddels fors op. Dit kan betekenen dat bij de herziening van het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP), in de nieuwe situatie Programma Water genoemd, het naar beneden bijstellen van de levensduurverwachting van een deel van het stelsel (materiaalafhankelijk) nodig is.

Programma 4. Vrije tijd

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Leefstijlinterventies - vooruit ontvangen specifieke uitkering	-135 135					
Saldo	0					
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19: niet van toepassing						
Saldo						
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen: niet van toepassing						
Saldo						
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						
Saldo						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	0	0	0	0	0	0

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Leefstijlinterventies

In 2021 heeft het rijk budget beschikbaar gesteld voor een 'Samenhangend steunpakket voor sociaal en mentaal welzijn en leefstijl' om de schade van de coronamaatregelen te dempen. Het pakket bestond uit drie actielijnen. Eén van de drie actielijnen was gericht op het 'intensiveren van initiatieven voor gezonde leefstijl'. De gemeente Zoetermeer kreeg op basis van een specifieke uitkering (via het Sportakkoord) een bedrag van € 135.000 uitgekeerd. Dit is echter in 2021 niet gebruikt en om deze reden is het rijk gevraagd of dit budget gebruikt mag worden in 2022. Hiervoor heeft de gemeente toestemming

gekregen en het bedrag is bij de jaarrekening 2021 als vooruit ontvangen post op de balans gezet. Het budget wordt in 2022 primair ingezet voor tijdelijke inzet van twee extra combinatiefunctionarissen sport.

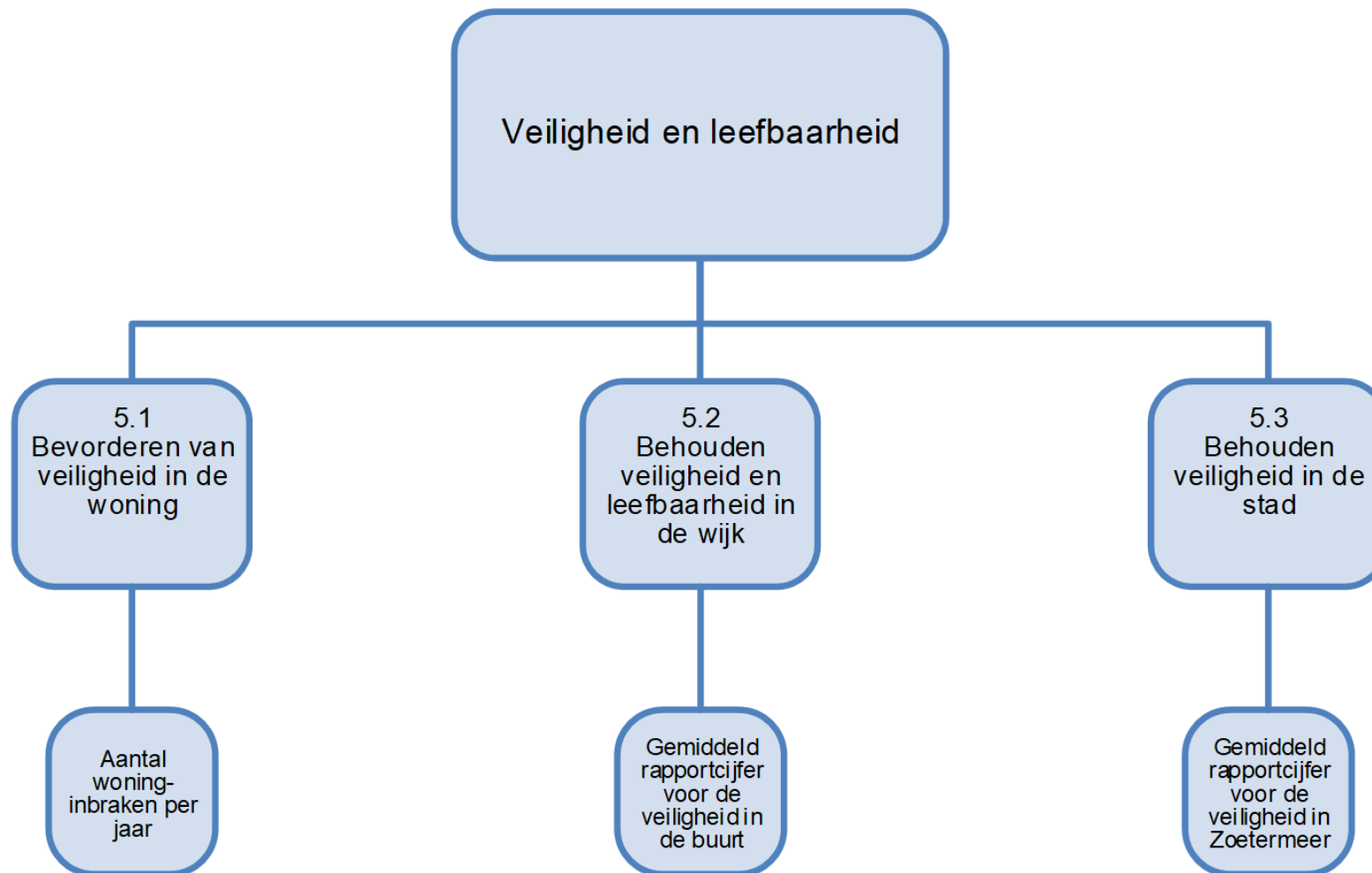
Risico's

Mogelijke claims prijsstijgingen investeringswerken

Contractpartners hebben te maken met veel hogere kosten dan bij contractvorming was voorzien. Het risico bestaat, dat voor de gevolgen van de prijsstijging een beroep op de gemeente als opdrachtgever wordt gedaan waar mogelijk ook een juridische grondslag voor bestaat. Een voorbeeld hiervan is de nieuwbouw van het zwembad waarover de raad eerder is geïnformeerd. In het OAD wordt nader op de bijzondere prijsstijgingen voor het totaal van de begroting ingegaan.

Programma 5. Veiligheid

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1): niet van toepassing						
<i>Saldo</i>						
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19						
Controle coronatoegangsbewijs (CTB) - rijkssubsidie	-200 200					
IPTA	-100					
<i>Saldo</i>	-100					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Veiligheidsregio Haaglanden functioneel leeftijdsontslag (FLO)	183	137	120	146	277	182
Wet Kwaliteitsborging bouwen		-115	-115	-115	-115	-115
Huisvesting team Handhaving		-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
<i>Saldo</i>	183	22	5	31	162	67
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						
<i>Saldo</i>						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	83	22	5	31	162	67

Toelichting financiën

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (TB1)

Controle coronatoegangsbewijs (CTB)

Het kabinet heeft ook voor het jaar 2022 geld aan de gemeenten ter beschikking gesteld ter dekking van de kosten voor de controle op de coronatoegangsbewijzen (ctb) met name in horecabedrijven, bij sportverenigingen en in culturele instellingen. Het kabinet stelt, net als in 2021, een vergoeding in de vorm van een specifieke uitkering beschikbaar. De subsidie kan in de praktijk alleen worden verstrekt voor activiteiten die plaatsvonden vanaf 26 januari 2022 (einde avondlockdown) tot en met 24 februari 2022 (afschaffing van de ctb-controleplicht). Het maximale bedrag dat aan de gemeente Zoetermeer kan worden verstrekt is € 478.664.

Inmiddels is door het opheffen van de COVID-19 maatregelen duidelijk dat de kosten van de controle van het ctb lager uitvallen dan eerder verwacht. In 2022 wordt rekening gehouden met € 200.000 aan kosten en een net zo hoog bedrag aan rijksvergoeding. Indien deze declarabele kosten hoger of lager uitvallen geldt dat net zo zeer voor de rijksvergoeding. Voor deze Covid-19 gerelateerde kosten en inkomsten is geen rekening gehouden in de huidige budgetten aan de lasten en batenkant van de begroting.

IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toegeleiding naar Arbeid)

De coronaperiode is voor veel jongeren moeilijk geweest. Vooral de kwetsbare jongeren maken in de coronatijd minder kans op een baan, die door de sluiting van de scholen hun schoolstructuur verliezen en soms voortijdig uitvallen. Er is € 100.000 uitgetrokken om IPTA (Integrale Persoonsgerichte Toegeleiding naar Arbeid) in te zetten. IPTA is een coachingsmethodiek gericht op jongeren die dreigen af te glijden in criminaliteit. De IPTA coach probeert het leven van jongeren te normaliseren, mede mogelijk door toeleiding naar werk, school of werkervaringsplek.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Veiligheidsregio Haaglanden Functioneel Leeftijdsontslag

Een onderdeel van de deelnemersbijdrage van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) is het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO). In oktober 2021 is een nieuwe structurele raming FLO aangeleverd aan de deelnemende gemeenten.

Wet Kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

De Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) is nauw verweven met de Omgevingswet en treedt gelijktijdig in werking met de Omgevingswet per 1 januari 2023. De Wkb is direct van toepassing op bouwwerken in gevolgklasse 1 (relatief eenvoudige bouwwerken). Als gevolg van de Wkb vervallen de toetsing en het toezicht op de bouwtechnische aspecten van het Bouwbesluit/Bbl op deze bouwwerken. Daarnaast zijn er bijkomende werkzaamheden, zoals de check op de aanwezigheid van de juiste kwaliteitsborger en een check op de verklaring of het bouwwerk conform het Bouwbesluit is. De wegvallende werkzaamheden konden worden verhaald op de aanvragers. De bijkomende werkzaamheden kunnen niet worden verhaald. Voor de begroting betekent dit een nadeel van € 115.000 vanaf 2023. Er wordt onderzocht of de huidige tarieven van de leges de mogelijkheid tot een hogere kostendekkendheid bieden. Op OAD is een rijksvergoeding voor invoering en structurele werking van Wkb verantwoord.

Huisvesting team Handhaving

Het team Handhaving is momenteel gehuisvest in het pand van de brandweer aan de Brusselstraat. Vanuit de Versnellingsagenda woningbouw d.d. 7 september 2018 en de visie Binnenstad is de locatie Brusselstraat, waar momenteel naast de brandweer ook de politie is gehuisvest, aangewezen voor herontwikkeling. Met de herontwikkeling van deze locatie wordt een kwaliteitsimpuls aan de Binnenstad gegeven. Inmiddels is het project nieuwbouw Brandweerkazerne aan het Abdissenbos gestart. Hiervoor is door de raad krediet toegekend. De planning is dat de nieuwe Brandweerkazerne in het derde kwartaal 2023 in gebruik wordt genomen. Hierdoor komt de locatie aan de Brusselstraat leeg te staan. Voor het team Handhaving betekent dit dat uiterlijk 2023 nieuwe huisvesting moet worden gevonden. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar een alternatieve locatie voor de huisvesting van team Handhaving. De meerkosten worden verwacht in de orde van grootte van € 100.000 per jaar. Naar mogelijkheden van dekking vindt onderzoek plaats.

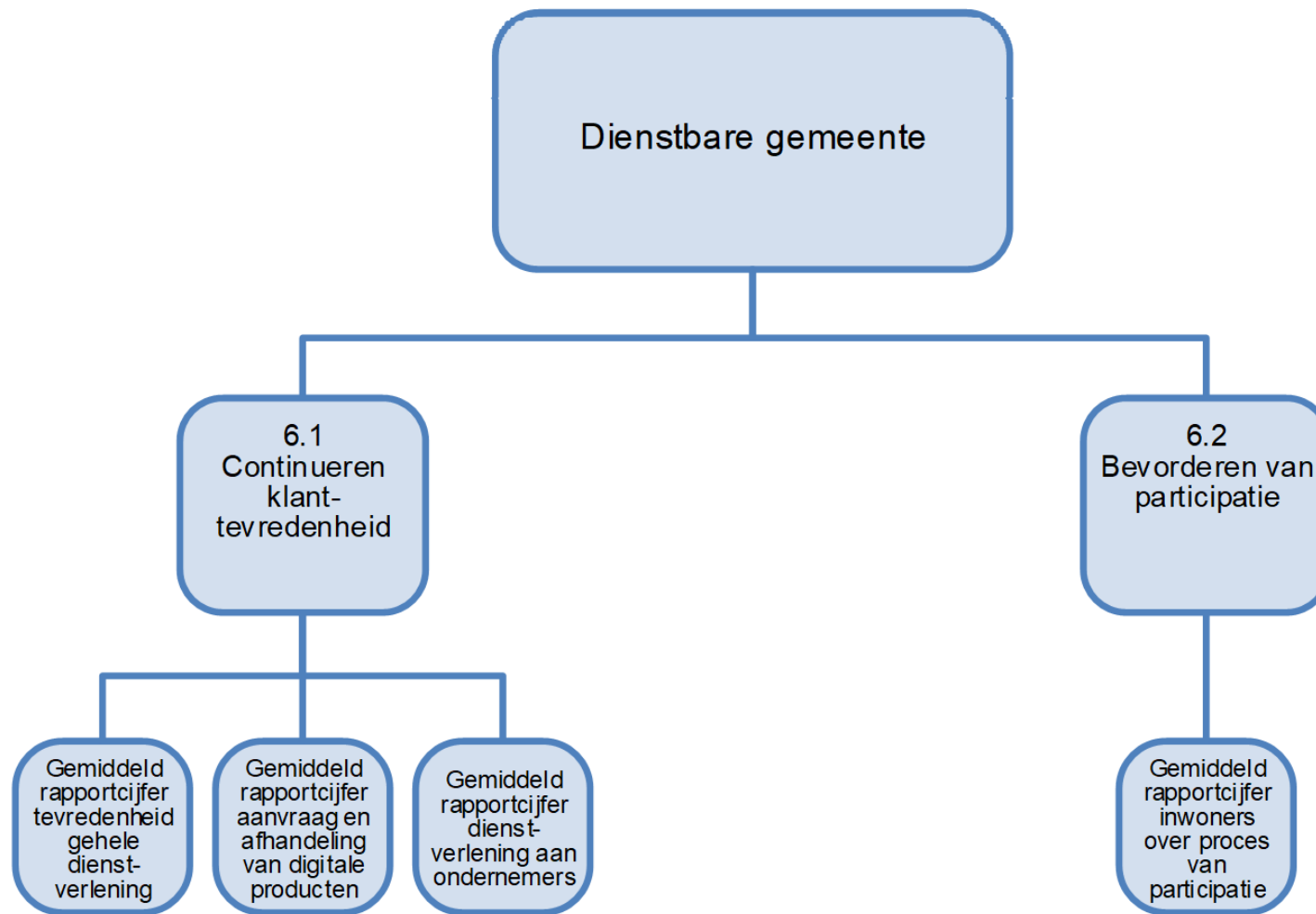
Risico's

Ondermijning

Als er geen structurele financiële dekking is voor de aanpak ondermijning, kan de in 2018 gestarte aanpak ondermijning niet worden voortgezet. Ondermijnende criminaliteit heeft een ontwrichtend effect op de samenleving. Ondermijning zorgt ervoor dat het woon- en leefklimaat wordt aangetast, omdat criminelen geweld gebruiken of drugs produceren in woningen. Dit maakt Zoetermeer minder aantrekkelijk om te wonen. Daarnaast is ondermijning slecht voor het ondernemersklimaat, bijvoorbeeld omdat witwassen zorgt voor oneerlijke concurrentie en malafide ondernemers hun omgeving laten verpauperen. Dit zorgt ervoor dat Zoetermeer niet aantrekkelijk is voor bonafide ondernemers, wat slecht is voor de economie en de werkgelegenheid.

Met een aanpak van ondermijning kan de gemeente concrete ondermijning aanpakken, maar ook investeren in weerbaarheid op bijvoorbeeld de bedrijventerreinen en in de horeca. Ook is de gemeente met een structurele aanpak minder kwetsbaar voor het waterbedeffect dat ontstaat door de aanpakken van andere gemeentes in de regio.

Programma 6. Dienstverlening en participatie

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Structurele meerkosten verkiezingen vanaf 2023		-150	-150	-150	-150	-150
Inkomsten bouwleges	-2.500	1.500				
Wabo en toezicht	200					
Saldo	-2.300	1.350	-150	-150	-150	-150
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19						
Gemeenteraadsverkiezingen 2022 - compensatie rijk extra kosten verkiezingen	-320 213					
Saldo	-107					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Inschrijving briefadres	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
Uitvoeringskosten Omgevingswet - kosten software Omgevingswet - leges Omgevingswet		95 -190	190 -380	281 -559	281 -559	281 -559
Saldo		-95	-406	-494	-494	-494
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						

Saldo						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	-2.407	1.255	-556	-644	-644	-644

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Verkiezingen

De complexiteit van het organiseren van de verkiezingen is de afgelopen jaren toegenomen. Dat gaat onder meer om toegenomen aandacht voor het werven en trainen van stembureauleden, realiseren van geschikte en toegankelijke stembureaus, veiligheidsvraagstukken en aandacht voor communicatie en social media. Zoals verwoord in de perspectiefnota 2022 zijn de extra taken de afgelopen jaren ingevuld met boventallige medewerkers of medewerkers in een re-integratietraject. Ook is extra inhuur ingeschakeld voor het verrichten van de noodzakelijke taken. Dat is echter geen duurzame oplossing en gaat ten koste van kennisopbouw van eigen personeel. Met de uitbreiding van de formatie is een bedrag van € 65.000 gemoeid. Daarnaast zijn er extra kosten voor beveiliging en pop up stembureaus die noodzakelijk zijn voor een goede spreiding van stemlocaties over de stad. Dit wordt geraamd op € 85.000. De extra werkzaamheden als gevolg van COVID-19 maatregelen en early voting in de jaren 2021 en 2022 zijn buiten beschouwing gelaten.

Inkomsten bouwleges

Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden leges geïnd. Op basis van de huidige en verwachte aanvragen wordt een nadeel verwacht van € 2,5 mln. in 2022. Dit wordt veroorzaakt door verschuivingen in de tijd van het verlenen van vergunningen. Een deel van de vergunningen is eerder verleend dan verwacht, waardoor in 2021 al een voordeel is gemeld van € 1,0 mln. De verwachting is dat € 1,5 mln. alsnog in 2023 aan leges binnenkomt. De belangrijkste oorzaak is dat de legesinkomsten voor de projecten Entree niet eerder dan in 2023 worden verwacht.

Wabo en toezicht

Voor het afhandelen van WABO-vergunningen worden vergunningverleners, toezichthouders en juristen ingezet. De verwachte werkelijke kosten voor deze personele inzet worden lager ingeschat dan eerder verwacht. Voorlopig wordt uitgegaan van een voordeel van € 200.000. Dit is een eenmalig voordeel vanwege een herfasering van vergunningverlening.

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (TB1)

Organisatiekosten gemeenteraadsverkiezingen

Door COVID-19 is er ook besloten tot early voting op 14 en 15 maart 2022. Hiervoor worden stembureaus ingericht en bemenst. Daarnaast moest rekening worden gehouden met mogelijke hygiënemiddelen en 1,5 meter regelgeving. De extra kosten voor dit jaar worden geschat op een bedrag van € 320.000. Het rijk heeft hiervoor een compensatie van € 213.000 toegekend. De structurele gevolgen van de verkiezingen zijn een onderdeel van de financiële ontwikkelingen bestaand beleid op dit programma.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Inschrijving briefadres

Vanaf 1 januari 2022 is de gemeente wettelijk verplicht om iemand in te schrijven op een briefadres. Geen briefadres betekent ook geen uitkering, geen zorgverzekering, geen (schuld)hulpverlening en geen arbeidscontract. De wijziging moet voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen. Als iemand geen briefadresgever beschikbaar heeft, moet de gemeente zelf als briefadresgever optreden. Dat kan bijvoorbeeld het adres van het gemeentehuis zijn. De wetswijziging heeft tot gevolg dat het aantal (complexe) aanvragen briefadressen structureel toeneemt. Op basis van de ontwikkeling van het aantal aanvragen en inrichting van het werkproces wordt de eventuele impact op de formatie beoordeeld.

Uitvoeringskosten Omgevingswet

In het aangeboden raadsvoorstel Plan van aanpak Omgevingsplan Zoetermeer is ingegaan op de inhoudelijke en budgettaire gevolgen van de Omgevingswet. In budgettaire zin is in dat voorstel een tegenvaller van € 494.000 opgenomen. Deze bestaat uit een tegenvaller voor softwarekosten van € 216.000 vanaf 2024 en een nadeel van € 278.000 door een combinatie van lagere legesopbrengsten en (per saldo) lagere personeelskosten (de inkomsten dalen harder dan de kosten).

Tegenover deze meerkosten staan ook mogelijkheden tot dekking. Uit het gaan heffen van leges op milieubelastende activiteiten en mogelijk verhoging van de kostendekkendheid van legestarieven. Deze mogelijkheden zijn nog in onderzoek. Ook wordt in regionaal verband afstemming gezocht. Daarnaast is het mogelijk dat de extra vergoeding die van het rijk wordt verkregen voor het uitstel van invoering/transitie naar de Omgevingswet hoger is, dan de extra kosten die de gemeente moet maken of alsnog dekking biedt voor budgetten die al in de begroting staan (dan wel stonden). Op korte termijn wordt een financieel voordeel verwacht. In het raadsmemo over de meicirculaire 2022 wordt hierover meer informatie verstrekt.

Met de inschatting van dit moment wordt vanaf 2024 een structureel nadeel verwacht van € 494.000. De nadere uitwerking van de hiervoor genoemde onderdelen en de verdeling over de verschillende betrokken programma's 5, 6 en 7 wordt via een apart raadsvoorstel voorgelegd.

Milieuleges

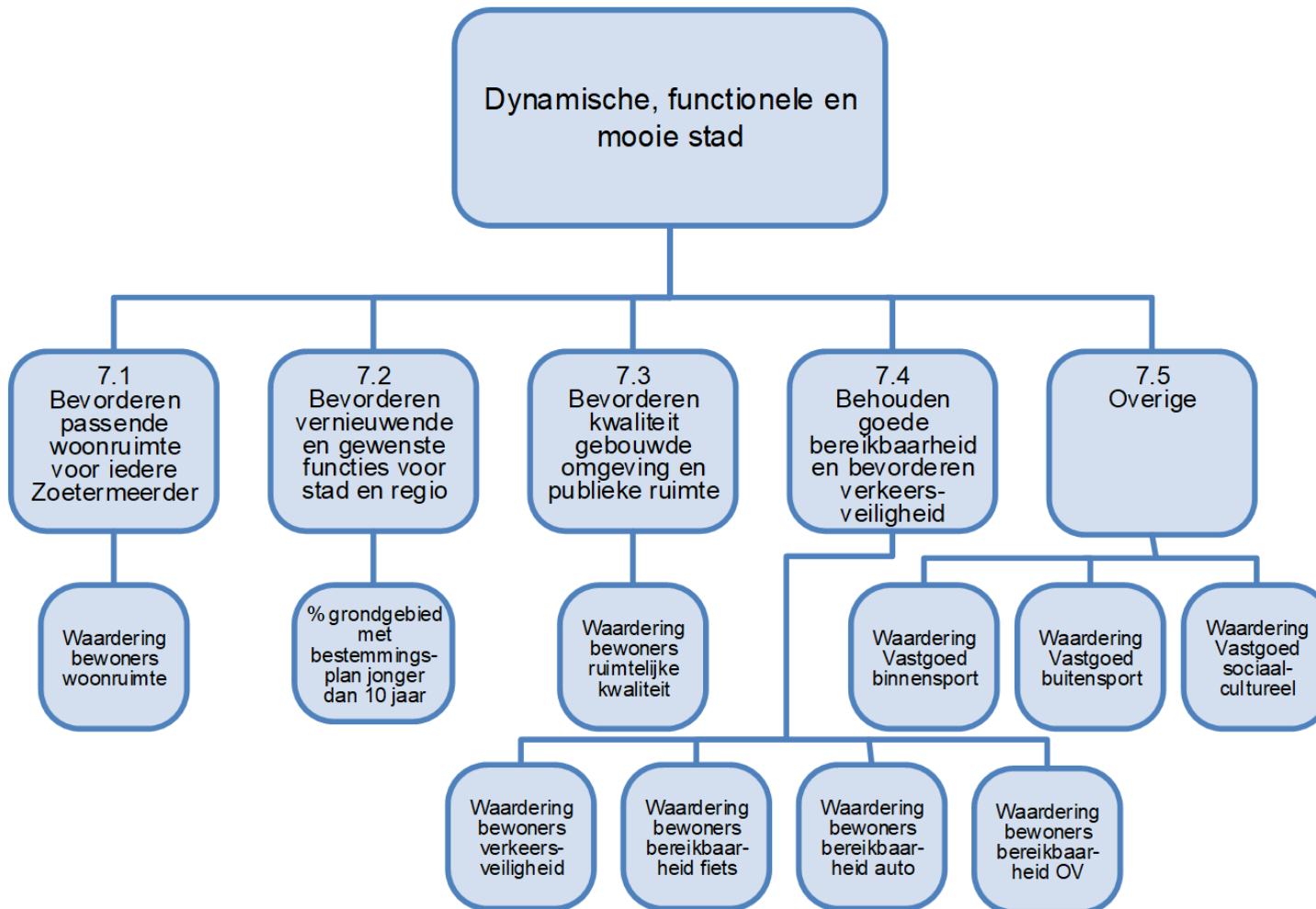
Na invoering van de Omgevingswet is het voor gemeenten en provincies weer mogelijk om voor milieubelastende activiteiten leges te heffen. Het is aan de gemeenten om te besluiten of er leges voor de milieubelastende activiteiten geheven worden. In raadsmemo Afdoening toezegging 517: Milieuleges van 13 januari 2022 is het proces weergegeven over het al of niet heffen van leges. In het memo is aangegeven dat er een werkgroep, waarin ook diverse gemeenteraden vertegenwoordigd zijn, is gevormd die een verdiepingsslag maken waarmee de diverse raden een principebesluit kunnen nemen voor het wel of niet heffen van milieuregels. Knelpunt is dat het rijk er met de tegemoetkoming aan de gemeenten wel rekening mee houdt dat de leges in rekening worden gebracht. In deze perspectiefnota is nog geen bedrag opgenomen voor inkomsten leges. Dit is afhankelijk van de uitkomst van de afweging wel of geen milieuleges heffen en kan later in 2022 alsnog worden opgenomen.

Risico's

Niet van toepassing.

Programma 7. Inrichting van de stad

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Kapitaallasten 2e deel upgrade Stadshart	64	64				
Woonrijpmaken Engelandlaan		145	-145			
Kapitaallasten ontsluitingsweg Nutricia	-9	-9	-9	-9	-9	-9
Saldo	55	200	-154	-9	-9	-9
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19: niet van toepassing						
Saldo						
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Prijsstijging bouw en materiaalkosten projecten		-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
Saldo	0	0	0	0	0	0
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						
Saldo						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	55	200	-154	-9	-9	-9

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Kapitaallasten 2e deel upgrade Stadshart

In de Reserve investeringsfonds (Rif) was € 7 mln. gereserveerd voor de (her)ontwikkeling van de binnenstad, specifiek Stadshart (Programmabegroting 2015 en 2016). Daarvan is inmiddels circa € 6,1 mln. aangewend voor de upgrade van het Stadshart (1e deel) en de aanleg van het Stadhuisplein. Het restant van € 0,9 mln. is bestemd voor het tweede deel van de upgrade van het Stadhart (het deel rondom de Passage). Als gevolg van gewijzigde voorschriften over het activeren van maatschappelijke investeringen mogen deze uitgaven niet meer in één keer ten laste van de reserve worden gebracht en daarom is deze reservering uit de Rif gehaald. Het eerste deel is als investering opgevoerd en voor het tweede deel is in de programmabegroting een stelpost voor de kapitaallasten opgenomen vanaf 2022 voor € 64.500. Over het tweede deel van de upgrade is nog geen besluit genomen waardoor de reservering voor 2022 en 2023 kan vrijvallen. Dit geeft voor die jaren een voordeel van € 64.500. Het gebied valt binnen deelgebied 3 van het programma Binnenstad en wordt betrokken bij de besluitvorming daaromtrent.

Woonrijpmaken Engelandlaan

Voor een door de gemeente gewenste plotverschuiving zijn aanvullende kosten voor het bouw- en woonrijpmaken van het woningversnellingsproject Engelandlaan 270 benodigd. Hiervoor is vanuit de gemeente aanvullend budget verstrekt. Het traject om te komen tot een anterieure overeenkomst heeft veel overleg gevraagd, daardoor lang geduurd en is in 2021 niet afgerond. Vanuit de gemeente is een packagedeal voorgesteld en de verwachting is dat in de eerste helft van 2022 de anterieure overeenkomst getekend kan worden. Daarna volgt het planologische traject en als dat is afgerond kan er eind 2022/begin 2023 worden gestart met het bouwrijpmaken waarna de bouw kan starten. Het woonrijpmaken wordt naar verwachting niet in 2023 maar in 2024 uitgevoerd. Hierdoor verschuift het budget van € 145.000 een jaar.

Kapitaallasten ontsluitingsweg Nutricia

Voor de ontsluiting van Nutricia is een budget beschikbaar gesteld van € 2.450.000. In 2021 is medegedeeld dat het project vertraging heeft opgelopen en dat er kostenoverschrijdingen zijn voorzien. De extra lasten van € 15.000 die voortvloeien uit de TB2 gemelde overschrijding van € 467.000 zijn reeds in de Programmabegroting 2022 opgenomen. De extra kapitaallasten die voortkomen uit de melding van de aanvullende overschrijding van € 284.000 uit het memo Financiële afwijkingen na TB2 2021 zijn nog niet in de begroting opgenomen. De kosten bedragen gemiddeld € 9.000.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Prijsstijging bouw en materiaalkosten projecten

Contractpartners hebben te maken met veel hogere kosten als gevolg van prijsstijgingen.

Afwijkingen investeringen en voorzieningen

Onderwerp	Bedrag	Toelichting onderwerp
Centraal Park		In de reserve Investeringsfonds is voor de realisatie van het Centraal Park een bedrag van € 6,5 mln. gereserveerd. Met raadsbesluit 0637598832 Uitwerking Centraal Park van 14 juli 2020 is een budget van €

		450.000 verstrekt om een voorstel voor te bereiden met een schetsontwerp. Omdat het nog niet is gelukt om op basis van een uitgewerkt schetsontwerp in 2021 een voorstel te doen bij de raad is de planning van het raadsvoorstel verschoven tot een datum na de verkiezingen in 2022. In de in de Rif opgenomen reservering is nog geen rekening gehouden met de inflatiestijging. Dit wordt zichtbaar gemaakt in het op te stellen raadsvoorstel.

Risico's

Kapitaallasten investeringen openbare ruimte Entree

Met Raadsbesluit - geamendeerd Raadsvoorstel Ruimtelijk kader en Gebiedsbusinesscase van 17 mei 2021 is een budget beschikbaar gesteld van € 79,2 mln. aan kosten en € 53,4 mln. aan opbrengsten zodat per saldo een bedrag van € 25,8 mln. resteert waarover wordt afgeschreven. De prijsstijgingen in de bouw zijn (veel) hoger dan was voorzien en het is niet de verwachting dat de recente kostenontwikkeling door een minder hoge kostenontwikkeling in volgende jaren wordt gecompenseerd.

Op basis van een eerste indruk worden de meerkosten als gevolg van de prijsstijging ingeschat op ruim € 2 mln. Hierbij is rekening gehouden dat een deel van kostenstijgingen wordt verhaald op de ontwikkelende partijen. Tegelijkertijd is binnen het krediet een budget voor onvoorzien beschikbaar van ca. € 9,2 mln. Met name om de financiële gevolgen van de risico's in de uitvoeringsfase van het programma te kunnen opvangen. Omdat het programma Entree zich momenteel nog aan het begin van de uitwerkingsfase bevindt, de haalbaarheidsfase is met de vaststelling van het eerder genoemde raadsbesluit van het ruimtelijkkader en de gebiedsbusinesscase afgerond, is het nu niet het moment om de post onvoorzien aan te wenden. Na het raadsbesluit is gewerkt aan het ontwerpbestemmingsplan en het Structuurontwerp Openbare Ruimte (SOR) en wordt in 2022 het SOR uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp (VO) en uiteindelijk naar een definitief ontwerp (DO) met alle bijbehorende gegevens. Anders gezegd: zolang het (ontwerp)bestemmingsplan nog niet is vastgesteld, het VO en DO nog niet zijn uitgewerkt en de daaropvolgende uitvoeringsfase met een gunning van de diverse opdrachten aan aannemers nog niet is opgestart is er nog geen goed beeld in welke mate het nu het negatieve effect van de nu verwachte prijsstijging binnen het totaalbudget voor onvoorzien kan worden opgevangen.

Als de die meerkosten zich in de hiervoor aangegeven mate voordoen en het budget onvoorzien biedt geen dekking, dat leiden de meerkosten tot een jaarlijkse last vanaf 2026 van € 95.000. Dat bedrag daalt in de tijd vanwege de (lineaire) afschrijving. Bij de huidige stand van het programma is het nog te vroeg om een formele extra kredietaanvraag ter besluitvorming voor te leggen. Met de kennis van nu is het risico van een kredietoverschrijding wel aan de orde. Via de periodiek aan de raad te verstrekken voortgangsrapportages van het programma Entree wordt dit financiële risico in beeld gehouden.

Prijsstijging bouw en materiaalkosten vastgoedprojecten

Al geruime tijd zijn de prijzen op de bouw- en materiaalmarkt extreem aan het stijgen. In eerste instantie onder invloed van de coronacrisis en in 2022 vanwege de onzekere situatie rond de oorlog in Oekraïne.

Dat de prijsstijgingen een financieel nadelig effect zullen hebben op de kosten van de vastgoedprojecten is evident. De komende periode zal worden gebruikt om de effecten in kaart te brengen.

De beperkte capaciteit in de gehele bouwsector is eveneens een punt van zorg, evenals het moeilijker verkrijgen van benodigde grondstoffen. Dit werkt weer door in de bouwpreisen. De Raad van State heeft daarnaast door gebrek aan personeel in toenemende mate moeite om alle bezwaren op de bestemmingsplannen op tijd af te handelen. Dit heeft een vertragend effect op het snel realiseren van nieuwbouwprojecten.

Grondtransacties

Op 26 november 2021 is door de Hoge Raad het zgn. Didam-arrest gewezen. Daarover is de raad recent via een raadsmemo geïnformeerd.

De consequenties voor lopende dossiers van uitgifte van gemeentelijke vastgoed en vervolgstappen worden zo goed mogelijk in beeld gebracht en besproken met de wederpartij. Vaak zijn meerdere scenario's mogelijk, omdat de exacte reikwijdte en de concrete gevolgen van het arrest voor de gemeentelijke praktijk van gronduitgifte (nog) niet duidelijk zijn.

Daardoor is nu nog niet duidelijk of gekozen oplossingen op termijn juridisch houdbaar zijn. Een van de transacties die wordt onderzocht is de verkoop van de gronden aan de Kelvinstraat. In afwachting van de uitkomst hiervan wordt de verwachte verkoopopbrengst van de grondtransactie Kelvinstraat (zie raadsmemo 27 oktober 2021) nog niet als opbrengst in de meldingen in de perspectiefnota/Eerste Tussenbericht opgenomen.

Overzicht Overhead

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Undercover onderzoek	-29					
Extra inhuur juridisch personeel	-150					
Overheadkosten als gevolg van formatie-uitbreiding		-1.011	-1.001	-699	-699	-699
Hybride werken (gebouw/voorzieningen)	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM	-PM
Hybride werken thuiswerkmiddelen	-400	-250	-250	-250	-250	-250
Saldo	-579	-1.261	-1.251	-949	-949	-949
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19: niet van toepassing						
Saldo						
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						
Autonome ontwikkeling informatievoorziening en ICT		-503	-405	-405	-405	-405
Professionalisering en impuls werving en selectie	-160	-336				

Reiskosten woon-werkverkeer	100					
Saldo	-60	-839	-405	-405	-405	-405
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen: niet van toepassing						
Saldo						
TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	-639	-2.100	-1.656	-1.354	-1.354	-1.354

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Undercover onderzoek

Naar aanleiding van berichtgeving in de media over zogenoemd 'undercover onderzoek' naar moskeeën is een onafhankelijk onderzoek uitgevoerd. Dit was een eenmalig onderzoek wat heeft geresulteerd in een rapport. De verwachte extra lasten van dit onderzoek bedragen eenmalig € 29.000 in 2022.

Extra inhuur juridisch personeel

Door een toename van adviesvragen en werkzaamheden is het huidige juridische team niet in staat om de gevraagde werkzaamheden uit te voeren. Onderwerpen zoals het referendum, begeleiding extern onderzoek en complexere bezwaarzaken zorgen ervoor dat er extra personeel ingehuurd wordt. Dit brengt naar verwachting € 150.000 aan extra lasten met zich mee. Dit jaar wordt onderzocht welke werkzaamheden met de huidige bezetting uitgevoerd kunnen worden en welke bezetting nodig is.

Overheadkosten als gevolg van formatie-uitbreiding

Als gevolg van de voorgestelde formatie-uitbreiding neemt ook de Overhead toe. In totaal neemt de formatie met ruim 40 fte toe, waarvan 4,5 fte tijdelijk in 2022. De formatie groeit in 2023 en 2024 met ca. 36 fte. Vanaf 2024 daalt de groei naar 25 fte structureel ten opzichte van de huidige situatie. De overhead loopt in 2022 op met € 1.011.000, daalt in 2024 licht en bedraagt vanaf 2025 structureel € 699.000. De kosten van overhead zijn genormeerde kosten van onder meer huisvesting, ict voorzieningen (licenties, lap top) en de toename in de uitvoeringstaken van bijvoorbeeld personeel en organisatie, facilitaire zaken en financiën. Een structurele uitbreiding van 1 fte betekent gemiddeld € 27.000 per jaar overheadkosten. De norm voor een tijdelijke fte is € 10.200.

Hybride werken gebouw/voorzieningen en thuiswerkmiddelen

Gebouw/voorzieningen

Thuiswerken was een onderdeel van het huidige kantoorconcept, maar kwam in de praktijk weinig voor. Daarnaast is het aantal medewerkers sterk is toegenomen ten opzichte het uitgangspunt bij de verbouwing van het stadhuis in 2018. Het totaal aantal medewerkers dat gebruikmaakte van de werkomgeving lag daardoor veel hoger dan waar in het ontwerp vanuit is gegaan. Investerings leken onvermijdelijk. Door COVID-19 is de afgelopen jaren thuiswerken de norm geweest voor veel functies. Ook in de toekomst blijft thuiswerken een vast onderdeel van het werkconcept. Hierdoor worden andere vereisten aan de inrichting van het kantoorconcept gesteld zoals de behoefte aan meer ontmoeting-, samenwerking- en vergaderplekken alsmede aan

concentratie-/digitale-overlegplekken. Een aantal ruimten is inmiddels voorzien van vergadercubes, zodat daar hybride kan worden overlegd. Het aantal reguliere werkplekken zal afnemen, om de werkplekken te managen is een reserveringsapp voor een werkplek benodigd. Door corona zijn er ook andere eisen van kracht voor de facilitaire diensten/voorzieningen zoals schoonmaak en ventilatie. Zodra een integraal beeld bestaat over het gewenste kantoor- en werkconcept en de bijhorende kosten wordt een voorstel ter besluitvorming aangeboden.

Thuiswerkmiddelen

De werkgever is ervoor verantwoordelijk dat een thuiswerkplek voldoet aan de Arbonormen. Omdat hybride werken een blijvend onderdeel is van de manier van werken, is het noodzakelijk volgens regelgeving in thuiswerkmiddelen te voorzien. Door terughoudendheid was dit in praktijk nog niet ingevoerd. Om dergelijke regelgeving te kunnen invoeren is een structureel budget benodigd. Alleen de thuiswerkvoorzieningen die op grond van de arbeidsomstandighedenwet verplicht zijn, worden voor werknemers geregeld.

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Autonome ontwikkeling informatievoorziening en ICT

Het werkveld van informatievoorziening en ICT kent een enorm tempo van groei en ontwikkeling. De snelle digitalisering van de maatschappij heeft direct impact op de gemeentelijke dienstverlening, informatiemanagement, informatiebeheer, informatiebeveiliging en afhankelijkheid van de gebruikte technologie en applicaties. De bestedingen op het gebied van informatievoorziening, competentieontwikkeling en personele capaciteit mee laten groeien met de autonome ontwikkeling van digitalisering in de maatschappij is onvermijdelijk om verval tot een onaanvaardbaar niveau te voorkomen.

Oorzaken van het oplopende tekort aan kennis en capaciteit op het gebied van IV en ICT zijn ondermeer:

- nieuwe wet- en regelgeving, zoals de wet open overheid (WOO), de wet digitale overheid en Modernisering Archiefwet;
- toenemende audits en (provinciale of landelijke) controle op informatiebeheer, informatiebeveiliging en gegevensmanagement;
- groeiende cyber-dreiging;
- sterk toegenomen afhankelijkheid van ICT-voorzieningen voor alle gemeentelijke dienstverlening (bedrijfscontinuïteit);
- toenemende digitalisering van (dienstverlenings)processen.

Deze ontwikkelingen maken het onvermijdelijk een aantal ingrepen door te voeren om het basisniveau van dienstverlening, informatieveiligheid en bedrijfscontinuïteit op een acceptabel niveau te brengen zoals:

- versterken capaciteit en kennis op informatiebeheer;
- uitbreiden middelen ten behoeve van informatiebeveiliging;
- uitbreiden capaciteit voor bedrijfscontinuïteit;
- behoud van capaciteit op het gebied van gegevensmanagement en data voor essentiële ondersteuning van (sturing op) gemeentelijke taken.

Voor de uitvoering van genoemde activiteiten is vooral een investering nodig in personeel en voor een klein deel in materiële middelen. Een deel van de investering in personeel wordt gedekt binnen de eigen begroting door inzet van vacatureruimte en door herschikking van functies en taken. Het benodigde budget wordt verder teruggebracht door recent behaalde inkoopvoordelen en de tijdelijke inzet van het innovatiebudget. Per saldo blijft voor de uitvoering van de activiteiten een aanvullend budget noodzakelijk van € 503.000 in 2023 en vanaf 2024 € 405.000 structureel.

Professionalisering en impuls werving en selectie

Als gemeente hebben we te maken met stevige concurrentie op de arbeidsmarkt, niet alleen van (omliggende) gemeenten en de rijksoverheid, maar ook van bureaus, bedrijven en andere (publieke) organisaties. Het aantal vacatures binnen de gemeentelijke sector is hoog. In 2021 steeg het aantal vacatures binnen de gemeente Zoetermeer met 35% t.o.v. het jaar 2020, los van de vacatures voor extern personeel (inhuur derden).

De huidige krapte op de arbeidsmarkt levert ons een forse uitdaging op. Het wordt steeds lastiger om de juiste mensen te vinden én vervolgens te behouden. Deze uitdaging is fors, omdat we als organisatie en stad de komende jaren voor grote opgaven staan, zoals Zoetermeer 2040, de opgaven in het sociaal domein, maar ook die op het gebied van informatievoorziening en ICT, de Omgevingswet en het leveren van een betrouwbare dienstverlening aan onze inwoners. Voor de organisatie ligt er dan ook niet alleen de noodzaak én ambitie op het gebied van werving & selectie (het vinden van de juiste mensen), maar ook op het gebied van duurzame inzetbaarheid en aantrekkelijk werkgeverschap (het binden en boeien van medewerkers).

Prognoses laten zien dat de arbeidsmarktkrapte voorlopig aanhoudt, met name door de (voorlopig) groeiende economie, de vergrijzing en de hoge arbeidsparticipatie die Nederland kent. Om goed te kunnen anticiperen op de steeds krappere wordende arbeidsmarkt, zijn in 2022 en de jaren erna extra inspanningen noodzakelijk. We moeten ons blijvend onderscheiden van andere werkgevers en bereid zijn een flink deel van onze tijd te besteden aan het vinden van de juiste mensen. Alleen zo kunnen we als organisatie het aandeel eigen personeel verhogen met kwalitatief goed personeel.

Per 1 januari 2022 zijn twee recruiters beschikbaar om de organisatie te adviseren bij het vinden van nieuwe collega's, met name bij de moeilijk vervulbare vacatures. Verder bouwen we in 2022 aan het 'merk Zoetermeer' om ons werkgeversimago te verbeteren. We vertalen het werkgeversverhaal naar content die we gebruiken in campagnes, zodat onze doelgroepen een goed beeld krijgen van waar wij als werkgever voor staan. Zo versterken we onze positie op de arbeidsmarkt. We gaan daarnaast experimenteren met innovatieve werving- en selectiemethoden zoals referral recruitment en gaming. Tot slot investeren we in de kennis, vaardigheden en bewustwording van managers én medewerkers als het gaat om het belang van het vinden van de juiste mensen en hoe we dat doen. Immers: werving is van ons allemaal. De meerkosten voor 2023 zijn € 336.000. De kosten voor de twee recruiters (€ 230.000 per jaar) worden in 2022 nog gedekt uit Flankerend Beleid in het kader van Ombuigen en Vernieuwen. Vandaar dat het bedrag in 2022 lager is dan het gevraagde budget voor 2023. De komende twee jaren worden gebruikt om te bezien wat het effect is van onze inspanningen en middelen en bepalen vervolgens wat nodig is voor de jaren daarna.

Reiskosten woon-werkverkeer

Gedurende de eerste maanden van 2022 was het dringende advies 'werk zoveel mogelijk thuis' nog van toepassing, waardoor hoofdzakelijk de essentiële functies in aanmerking kwamen voor een reiskostenvergoeding. Na het intrekken van het thuiswerkadvies ontstaat een nieuwe balans tussen thuiswerken en werken op locatie. De verwachte werkelijke kosten hebben niet alleen betrekking op reiskosten. Vooralsnog worden ook de kosten van de thuiswerkvergoeding ten laste gebracht van het budget woon-werkverkeer. Deze vergoeding maakt onderdeel uit van het akkoord 'CAO-gemeenten en CAO-SGO 2021 en 2022'. Het verwachte voordeel in 2022 is € 100.000.

Technische begrotingswijzigingen

College/Raad	Toelichting
--------------	-------------

Raad	In het programma Ombuigen & Vernieuwen zijn de voorstellen 105 (Organisatieontwikkeling en efficiency) en 107 (Inrichten wasstraat procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency) gebundeld in een efficiencytaakstelling van in totaal € 1,5 mln. De taakstelling is met de inzet op scherper inkopen bij met name inhuur en het vaker gebruik maken van regionale inkoopmogelijkheden, vanaf 2025 volledig ingevuld. In de jaren 2022-2024 resteert nog een tijdelijk bedrag aan taakstelling tussen de € 0,3 en € 0,08 mln. Daarvoor wordt nog naar tijdelijke dekkingsmogelijkheden gezocht.
------	---

Risico's

Niet van toepassing.

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorziën

Financiën

	Bedragen x €1.000					
	TB1	MJB 2023 - 2026				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1a Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)						
Heffen en Invordering	-110					
Bezwaarschriften	-65					
Opbrengst OZB	1.350	250	250	250	250	250
Stelpost Wmo	600					
Basisniveau belastingen	-196	-381	-381	-381	-381	-381
Saldo	1.579	-131	-131	-131	-131	-131
1b Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19						
Compensatie derving parkeeropbrengsten	1.500					
Saldo	1.500					
2 Onvermijdelijke ontwikkelingen						

Aanpak energiearmoede	5.500					
Huisvesting asielzoekers	PM					
Rentelasten	250	600	600	600	400	200
Algemene uitkering exclusief regeerakkoord	4.697	5.184	5.254	6.174	7.730	7.730
Algemene uitkering als gevolg van regeerakkoord	6.146	21.461	26.614	28.178	13.510	12.617
Gevolgen loon-, prijs- en volumeontwikkeling	-625	-3.306	-3.438	-3.822	-5.939	-5.866
Herijking gemeentefonds		-938	-2.813	-4.688	-4.688	-4.688
Groei OZB/gemeentefonds vanwege woningbouwontwikkeling	94	106	1.709	2.789	3.868	4.396
Toevoeging aan reserve investeringsfonds (Rif)	-47	-53	-662	-926	-1.262	-1.250
Stelpost groei voorzieningen door netto toename inwoners	-47	-53	-1.046	-1.863	-2.606	-3.146
Dekking meerkosten openbaar gebied ten laste van Rif	114	97	235	235	235	235
Prijzontwikkeling maart 2022	-2.000	-1.000				
Compensatie invoering Omgevingswet	1.000					
Compensatie invoering Wkb	175	70	70	70	70	70
Saldo	15.257	22.168	26.523	26.748	11.318	10.298
3 Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen						
<i>Invoeren Diftar (maatregel 111)</i>			-250	-300	-525	-675
Saldo			-250	-300	-525	-675

TOTALE WIJZIGING SALDO PROGRAMMA	18.336	22.037	26.142	26.317	10.662	9.492
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Toelichting financiën

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid (leereffecten jaarrekening en TB1)

Heffen en invordering

Door de hoge werkdruk binnen het team Belastingen is extra personeel ingehuurd om de piek op te vangen en tevens de ontstane achterstand in de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken weg te werken. Op dit moment is de verwachting dat dit leidt tot een overschrijding van circa € 110.000.

Bezwaarschriften

Door de hoge werkdruk binnen het team Belastingen is extra personeel ingehuurd om de bezwaarschriften binnen de gestelde termijn af te handelen. Naar verwachting leidt dit tot een overschrijding van circa € 65.000.

Opbrengst OZB

De OZB opbrengst 2022 toont een voordeel van € 1,35 mln. Dit voordeel wordt verklaard door een incidenteel effect van € 1,2 mln. door waardeontwikkeling en € 150.000 (met een structurele doorwerking van € 250.000) door volumeontwikkelingen.

Bij het vaststellen van de tarieven 2022 is op basis van de marktontwikkelingen een schatting gemaakt van de waardenaanpassingen in het onroerend goed. Een waardestijging leidt tot een daling van het tarief. Bij een waardedaling volgt een stijging van het tarief. Deze werkwijze leidt ertoe dat de totale opbrengst OZB (exclusief inflatie en exclusief volumeontwikkeling) gelijk blijft. Bij de tariefstelling OZB is bij de woningen de waardestijging ingeschat op 10% en bij de niet woningen is uitgegaan van een waardedaling van 4%. De feitelijke waardeontwikkeling komt uit op een stijging van 13,04% resp. daling van 0,2%. Door de hogere stijging resp. lagere daling van de waardeontwikkeling zijn de tarieven 2022 hoger dan achteraf gezien noodzakelijk was. Met als gevolg een hogere opbrengst dan begroot: voor woningen een bedrag van € 670.000 en voor de niet woningen € 530.000. Dit voordeel is incidenteel.

Bij de tariefberekening voor 2023 wordt rekening gehouden met de afwijkende waardeontwikkeling.

Daarnaast heeft in de afgelopen periode een actualisering/inhaalslag plaatsgevonden in de aansluiting tussen de Basisadministratie Gebouwen en de belastingadministratie. Naar aanleiding daarvan is voor een aantal objecten nog een waardebeschikking afgegeven en de aanslag opgelegd. Deze actualisatie/inhaalslag is nog gaande. Verder zijn er als gevolg van feitelijke nieuwbouw en sloop afwijkingen in het aantal objecten dan waarmee in de begroting – op basis van schattingen – rekening is gehouden. Het financieel gevolg van de geactualiseerde volumeontwikkeling is een meeropbrengst in 2022 van € 150.000. Gelet op het aantal woningen in aanbouw wordt het structureel effect hiervan ingeschat op € 250.000.

Stelpost Wmo

Omdat de gemiddelde leeftijd in de stad toeneemt, neemt ook het beroep op Wmo voorzieningen naar verwachting toe. Voor deze groei is op OAD een reservering opgenomen van € 0,8 mln. De afgelopen jaren is deze reservering ook benut. Uit de meldingen op programma 2 komt naar voren dat er met de kennis van dit moment geen grote financiële afwijkingen zijn, die voortkomen uit een hoger beroep op Wmo voorzieningen als gevolg van veroudering. Omdat er nog onzekerheid zit in een beroep voor de rest van 2022 en eventuele structurele effecten, wordt ingeschat dat in ieder geval voor het jaar 2022 het beroep op deze stelpost fors lager is (75%). Of ook sprake is van een structureel effect moet nader onderzocht.

Basisniveau Belastingen

Bij belastingen is een aantal basiszaken niet op orde. De werkdruk is te hoog waardoor, ondanks forse inhuur, er niet volledig wordt voldaan aan de normen die worden opgelegd door de Waarderingskamer. Daarnaast zijn er in de ENSIA-rapportages tekortkomingen gesignaleerd bij de BAG en WOZ. Ook is de dienstverlening onvoldoende op peil: inwoners moeten gemiddeld een half jaar tot een jaar wachten op een uitspraak op hun kwijtscheldingsverzoek of afhandeling van hun WOZ-bezwaar. Doordat zaken onvoldoende op orde zijn, bestaat jaarlijks het risico dat er niet of later beschikt mag worden. Dit terwijl beschikken een zekerheid zou moeten zijn. De afgelopen jaren is structureel ingehuurd om knelpunten op te lossen. Uit diverse formatieonderzoeken, waaronder het 213a onderzoek, blijken de totale loonkosten fors onder het gemiddelde van referentiegemeenten te liggen: € 1,3 mln. versus € 1,9 mln. De formatie van het team is nooit meegegroeid met de ontwikkeling van de stad. Wat overigens ook bij de groei van Zoetermeer 2040 weer van belang is. Om de basis op orde te krijgen is er een plan van aanpak opgesteld. Door extra capaciteit toe te voegen en de processen slim in te richten kan met een beperkte uitbreiding, de kwaliteit duurzaam worden gewaarborgd.

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19 (TB1)

Compensatie derving parkeeropbrengsten

Het rijk vergoedt aan de gemeenten de lagere parkeeropbrengsten die het gevolg zijn van de Covid-19 maatregelen. Op grond van de boekhoudvoorschriften wordt de compensatie bij gemeenten verantwoord in het jaar waarin deze vergoeding wordt uitbetaald. In de jaarrekening 2021 is een lagere parkeeropbrengst van € 1,5 mln. verantwoord. In het jaar 2022 wordt hiervoor de compensatie van het rijk verwacht. Omdat nog niet duidelijk is welke afspraken tussen het rijk en de VNG worden gemaakt over de compensatie (en periode) van de COVID-19 kosten in 2022 wordt nog geen rekening gehouden met een eventuele vergoeding in 2023 van de lagere parkeeropbrengsten van het jaar 2022 .

Onvermijdelijke ontwikkelingen

Aanpak energiearmoede

Verwachte rijksbijdrage in energiekosten minima (zie inhoudelijke toelichting op programma 1).

Huisvesting asielzoekers

Verwachte rijksbijdrage in de kosten voor huisvesting asielzoekers (zie inhoudelijke toelichting op programma 2).

Rentelasten

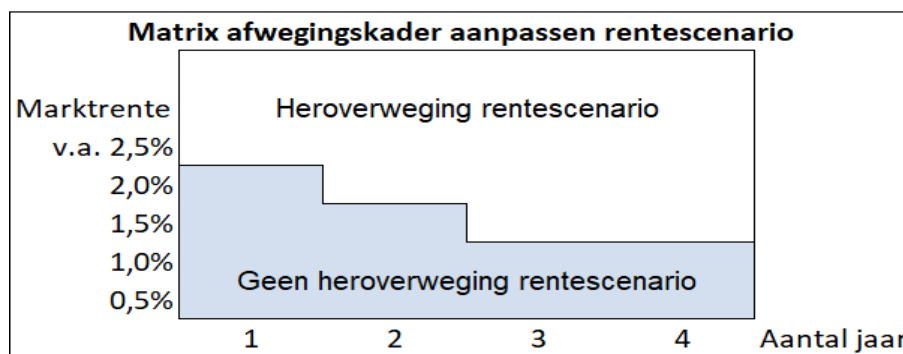
Rentescenario

Voor de ontwikkeling van de rente hanteren we in deze perspectiefnota hetzelfde rentescenario als vorig jaar. Wel wordt daarbij het scenario een jaar opgeschoven. Dat is te zien in onderstaande tabel.

Rentescenario

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Huidig						
Programmabegroting 2022-2025	0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%	2,0%
Nieuw						
Programmabegroting 2023-2026						
Rente langlopende leningen		0,5%	0,9%	1,3%	1,7%	2,0%
Rente kortlopende leningen < 1 jaar		-0,5%	-0,1%	0,3%	0,7%	1,0%

Hiermee blijft de rente die structureel gehanteerd wordt in de begroting en bij investeringsbeslissingen 2%. De afgelopen maanden is de rente voor langlopende leningen gestegen (naar ongeveer 1%) en de rente voor korte leningen is stabiel rond de -0,5% (dus negatief). De lange rente is daarmee iets hoger dan in onderstaande scenario is weergegeven voor 2022. Door de oplopende inflatie heeft de ECB aangekondigd het opkoopprogramma van staatsobligaties versneld af te bouwen en op een later moment de rente verhogen. Aangezien zowel de situatie rondom COVID-19 als de kortgeleden ontstane inval van Rusland in de Oekraïne nog onzeker is en blijft, is het afwachten wat het uiteindelijke effect op de financiële markten is. De reden dat het rentescenario niet wordt aangepast, heeft te maken met de vastgestelde werkwijze voor het rentescenario (rentenota 2018). Het beleid is dat er niet op elke schommeling in de markt gereageerd wordt. Pas bij een afwijking van het rentepercentage van meer dan twee procent of wanneer een kleinere afwijking langer dan een jaar optreedt, wordt het rentescenario aangepast (zie onderstaand schema). Hiermee hanteren we stabiele rente in de begroting en ook in de tarieven. Verschillen in de rentelasten kunnen worden opgevangen met de rente-egaliseringsreserve.

Financieringsbehoefte

De huidige stand van eigen financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) en de verwachting dat zowel besluitvorming als de besteding van het Fonds Zoetermeer 2040 doorlooptijd nemen, leiden tot de inschatting dat de financieringsbehoefte de komende jaren kan worden ingevuld met eigen financieringsmiddelen. Anders gezegd: er is nog geen aanleiding om de komende jaren nieuwe leningen aan te trekken. Omdat bij eerdere investeringskredieten op basis van de meerjarige voorcalculatie wel rentelasten zijn geraamd, worden de rentelasten naar beneden bijgesteld. Vanaf 2026 is

het voordeel lager door de verwachte afnames van reserves en de toename van (vervangings-)investeringen. De renteraming voor 2022 was reeds lager dan de raming in de overige jaren.

Algemene uitkering gemeentefonds

De ontwikkeling van de algemene uitkering bestaat uit een aantal onderdelen:

- a. algemene uitkering (exclusief regeerakkoord);
- b. algemene uitkering als gevolg van regeerakkoord;
- c. gevolgen loon-, prijs- en volume ontwikkeling;
- d. herijking gemeentefonds;
- e. ontwikkeling van woningbouw;
- f. prijsontwikkeling maart 2022.

a. Groei van de algemene uitkering (exclusief regeerakkoord)

Het kabinet heeft in de Miljoennota een forse bestedingsimpuls in de rijksuitgaven opgenomen. Die stijging werkt door in de omvang van het gemeentefonds en daarvan afgeleid de algemene uitkering voor de gemeente. Daarnaast groeit het gemeentefonds door de economische groei en is de algemene uitkering hoger door de actualisatie van de waarde van een aantal gemeentelijke gegevens (zoals woningen, inwoners en OZB waarde).

De stijging van de algemene uitkering bedraagt bijna € 4,7 mln. in 2022 oplopend tot ruim € 7,7 mln. vanaf 2026. Uit deze inkomstenstijging moeten de kosten als gevolg van loon, prijs en aantal exogene volume ontwikkelingen worden gedekt (zie onderdeel c).

b. Groei van de algemene uitkering als gevolg van het regeerakkoord

Na de septembercirculaire is eind 2021 het regeerakkoord gepresenteerd. In het regeerakkoord zijn diverse beleidsintensiveringen opgenomen die door de trap op, trap af systematiek leiden tot positieve gevolgen voor de groei van de algemene uitkering en dan met name voor de jaren tot en met 2025. Voor 2026 en volgende jaren hanteert het rijk niet de trap op, trap af systematiek meer, waardoor er een beperkte groei is opgenomen.

Voor Zoetermeer betekent dit een bedrag van bijna € 4,2 mln. in 2022 oplopend naar afgerond € 12,4 in 2025. Vanaf 2026 is de groei nog € 5,8 mln.

In het regeerakkoord is ook extra geld opgenomen voor de jeugdzorg en wordt de opschalingskorting bevroren voor de jaren tot en met 2025. Dit biedt voor de gemeente tijdelijk extra ruimte. Op basis van de uitkomst van een arbitrage tussen gemeenten en het kabinet Rutte-III is vastgesteld, dat de kosten van de jeugdzorg van gemeenten de afgelopen jaren met € 1,9 miljard zijn gestegen. Het nieuwe kabinet heeft vanaf 2023 in de rijksbegroting budget opgenomen om gemeenten daarvoor te compenseren. In dat budget is rekening gehouden met de door de zogenoemde Commissie van Wijzen in de Hervormingsagenda Jeugd opgenomen besparingsmogelijkheden. Met deze besparingen is – in theorie en met de kennis van eind 2021 – een bedrag gemoeid van € 374 mln. in 2023 oplopend naar ruim € 1 mld. vanaf 2027.

De extra middelen voor Zoetermeer bedragen € 12,795 mln. in 2023 dalend naar € 7,63 mln. in 2026 (en € 7,137 mln. vanaf 2027). Naast de accresontwikkeling en de extra middelen voor de kosten van de jeugdzorg is er nog een onderwerp, dat grote financiële consequenties heeft voor gemeenten. Door kabinet Rutte II zijn de gemeenten gekort in het gemeentefonds, de zogenaamde opschalingskorting. Vanaf 2015 loopt deze korting op tot uiteindelijk € 975 mln. op landelijk niveau. Hiertegen ageren de VNG en de gemeente al jaren. In het regeerakkoord schrapt het kabinet tijdelijk de verhoging van de opschalingskorting. Dit leidt tot een budgettaire verlichting in de jaren 2022 tot en met 2025 voor Zoetermeer van € 1,96 mln. in 2022 oplopend naar € 4,7 mln. in 2025. De inzet van gemeenten en VNG is om het kabinet ervan te overtuigen dat het tijdelijk bevroren van de oploop van de korting moet worden omgezet in het definitief schrappen van de opschalingskorting, want in 2026 wordt het gemeentefonds weer gekort.

In het regeerakkoord zijn nog een aantal andere voor gemeenten relevante onderwerpen opgenomen zoals woningbouw, volkshuisvesting en de Wmo aanzuigende werking. Er is nog onvoldoende concrete duiding van de kabinetsplannen bekend om die plannen in het regeerakkoord te vertalen naar (budgettaire) effecten voor de programmabegroting. Zodra dat wel mogelijk is, wordt de raad daarover bericht.

Onderstaande tabel geeft de budgettaire gevolgen van het regeerakkoord op de omvang van de algemene uitkering weer (zie ook raadsmemo van 1 maart 2022).

Bedragen x € 1.000

Algemene uitkering als gevolg van regeerakkoord			TB1	MJB 2023-2026				
Nr	Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	OAD	Accres en herverdeeleffecten	4.186	5.866	10.857	12.383	5.880	5.880
2	OAD	Opschalingskorting	1.960	2.800	3.745	4.725	0	0
3	OAD	Compensatie kosten jeugdzorg		12.795	12.012	11.070	7.630	7.137
4	Div	Overige posten, in onderzoek		In afwachting van nadere duiding rijk				
5	3	Claims op accres regeerakkoord, veroudering stad GO	0	0	0	0	0	-400
Totaal			6.146	21.461	26.614	28.178	13.510	12.617

c. Gevolgen loon-, prijs- en volume ontwikkeling

Uit de extra middelen die de gemeente ontvangt in de algemene uitkering moeten de gevolgen van de gestegen lonen en prijzen worden betaald. Ook de volumegroei in de stad komt ten laste van deze extra middelen. De in de programmabegroting opgenomen budgetten voor lonen en prijzen zijn gebaseerd op de door het CPB in maart 2021 verwachte prijspeil. Het CPB heeft dat prijsniveau in september jl. naar boven bijgesteld. Daarnaast is er in januari 2022 (met terugwerkende kracht naar 1 januari 2021) een nieuwe gemeentelijke CAO vastgesteld, waarvan de kosten meer zijn dan waarmee eerder rekening was gehouden. De kosten voor de aanpassing van budgetten aan hogere loon- en prijsniveaus bedragen ruim € 1,8 mln. in 2022 olopend naar € 4,5 mln. vanaf 2026. De consequenties van de hogere prijzen op basis van de CPB cijfers van maart 2022 zijn opgenomen in onderdeel f.

Daarnaast is sprake van aantal technische volume ontwikkelingen waarvoor een beroep op de accresontwikkeling in het gemeentefonds wordt gedaan. Zoals de gevolgen van het ouder worden van de stad. Door de stijging van de gemiddelde leeftijd van de bevolking neemt het beroep op de Wmo voorzieningen in volume toe. Een soortgelijk effect doet zich voor bij het groot onderhoud in het openbaar gebied. Door het ouder worden van de stad zijn steeds meer onderdelen in het openbaar gebied - zoals wegen en bruggen, etc. - aan groot onderhoud/vervanging toe.

De budgetreservering voor de Wmo is jaarlijks € 0,8 mln. Deze stijging is vanaf 2019 in de meerjarenbegroting opgenomen (uitwerking regeerakkoord Rutte 3). De jaarlijkse stijging van lasten groot onderhoud vindt zijn oorsprong in de Perspectiefnota 2018 (bijlage 1, pagina 41). De dekking voor beide groeibudgetten komt uit de accresontwikkeling van het gemeentefonds. De budgetuitbreidingen worden in eerste instantie opgenomen als stelpost op OAD. Een claim daarop is afhankelijk van een concreet onderbouwde (herijking van de voorcalculatie) op basis van bestaande inhoudelijke uitgangspunten in combinatie met de aantoonbare volumemutaties.

De reservering voor de kosten van deze 'veroudering' komt in onderstaande tabel naar voren in het jaar 2026: een nieuwe jaarschijf ten opzichte van de meerjarenbegroting 2022-2025. De toename van kosten op regel 2 van 2026 ten opzichte van 2025 van € 1,6 mln. betreft in hoofdzaak de hiervoor genoemde twee posten voor veroudering. Daarnaast komt in de toename naar 2026 de reservering vanaf 2026 van € 417.000 ten behoeve van de Boerderij naar voren. De basis daarvoor ligt in de Programmabegroting 2019 en het besluit om de budgetuitbreiding daarvoor te verschuiven naar 2026.

Onderstaande tabel geeft het saldo tussen hogere algemene uitkering en daaruit te dekken kostenstijgingen voor loon/prijs en volume weer.

Bedragen x € 1.000

Beslag op extra middelen algemene uitkering			TB1	MJB 2023-2026				
Nr	Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	OAD	Loon en prijsontwikkelingen	-1.860	-2.770	-3.380	-3.990	-4.490	-4.490
2	OAD	Volume ontwikkeling en afwijking incidentele posten budgettering	1.235	-536	-58	168	-1.449	-1.376
Totaal			-625	-3.306	-3.438	-3.822	-5.939	-5.866

Aan het incidenteel voordeel in 2022 liggen technische verschillen in aansluiting tussen budgettering van taakmutatie//herverdeeleffecten en het verwerken van actuele gegevens uit de gemeentefondscirculaires van de algemene uitkering ten grondslag. Het gegeven van de vrijval is in de aanloop naar het formatiedossier naar voren gekomen.

d. Herijking gemeentefonds

Het bedrag van het gemeentefonds wordt via een groot aantal verdeelmaatstaven verdeeld over alle gemeenten. Van tijd tot tijd vindt een herijking van deze verdeling plaats. Dit omdat de uitkomst van de verdeling op basis van de ontwikkeling van de feitelijke waarde van verdeelmaatstaven van gemeenten niet goed (genoeg) meer aansluit bij het theoretische uitgangspunt onder de verdeling: alle gemeenten in staat stellen om een gelijkwaardig voorzieningenniveau te realiseren bij een gelijke lastendruk.

De laatste volledige herijking van de verdeling van het gemeentefonds vond plaats in 1997. Onder meer door het onderbrengen van de budgetten voor de gedecentraliseerde taken op gebied van jeugd, Wmo en participatie was een volledige herijking van (de verdeling) van het gemeentefonds noodzakelijk. Daar is geen twijfel over.

De uitkomst van de nieuwe verdeling leidt per definitie tot voor- en nadeelgemeenten: de ene gemeente gaat er ten opzichte van het vorige model op vooruit. De andere op achteruit. De gemeente Zoetermeer is een nadeelgemeente. De uitkomst van de nieuwe verdeling leidt, op basis van de gegevens van het laatste verdeelmodel, tot een nadeel van € 53 per inwoner. In bestuurlijk overleg is overeengekomen dat de nadeelgemeenten er per jaar niet meer dan € 15 per inwoner op achteruit gaan. Dit om hen de tijd te geven om de financiële tegenvaller in hun begroting te kunnen opvangen. Over de feitelijk uitkomst en dan vooral over de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten en keuzes is nog wel discussie. Van verschillende kanten zijn inhoudelijke opmerkingen en aanbevelingen op (verschillende) versies van het nieuwe model geplaatst. Het kabinet heeft besloten om het nieuwe verdeelmodel in 2023 te laten ingaan. Met de boodschap dat er relatief snel (binnen drie jaar) een volgende actualisatie van het model plaatsvindt met invoeringsdatum 2026. De negatieve financiële gevolgen van het model 2023 zijn maximaal € 37,50 per inwoner (€ 7,50 in 2023, € 22,50 in 2024 en € 37,50 vanaf 2025).

e. Groei OZB/gemeentefonds vanwege woningbouwontwikkeling

In de meerjarenbegroting 2022-2025 (pagina 158) is voor de berekening van de algemene uitkering als aandeel in het gemeentefonds rekening gehouden met 56.853 woningen vanaf 2023. Een aantal dat bij de doorrekening van de gevolgen van de septembercirculaire is bijgesteld. Daarbij is geen rekening gehouden met de projecten in kader van de zogenoemde schaa sprong. Inmiddels is de ontwikkeling van de verwachte (netto) groei van woningen via gegevens uit de woningbouwmonitor en Entree in beeld. Onderstaande tabel geeft de toename van het aantal woningen weer uit de woningbouwprojecten (inclusief geplande sloop). De gegevens zijn ontleend aan de woningbouwmonitor van begin maart 2022 en de planning van de Entree van begin februari 2022.

Groei aantal woningen voor berekening algemene uitkering en OZB; oplevering in jaar T

Project	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Entree	0	420	538	738	542	736
Overige projecten	333	944	632	252	178	150
Groei woningen per jaar	333	1.364	1.170	990	720	886

Opgemerkt wordt dat bovenstaande tabel niet alle woningen weergeeft die in de planning zijn opgenomen. In de woningbouwmonitor worden verschillende fasen onderscheiden: initiatief, haalbaarheid, uitwerking en uitvoering. In de initiatieffase bestaat er nog relatief veel onzekerheid over het wel of niet daadwerkelijk starten van een project. Om die reden wordt met de geplande woningen in die fase geen rekening gehouden bij de verwachte groei van inkomsten uit OZB en algemene uitkering. Van projecten in de volgende fasen is de onzekerheid, zowel in aantal als in fasering van woningen, steeds kleiner. Projecten in de haalbaarheidsfase tellen voor 50% mee, die in de uitwerkingsfase voor 80% en projecten in de uitvoeringsfase voor 100%. De projecten in de Entree – in totaal 4.500 woningen – tellen ook voor 100% mee. De kans op meer woningen is in dat totaalprogramma groter dan op minder woningen.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het totaal aantal woningen en inwoners aan voor de periode 2022 -2027. Vooruitlopend op de gedetailleerde onderbouwing van de inwonersprognose zijn onderstaande inwoneraantallen gebaseerd op de aanname van een in de tijd licht dalende gemiddelde woningbezetting.

Aantal woningen en inwoners t.b.v. berekening algemene uitkering

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Totaal aantal woningen per 1/1/jaar	56.671	57.004	58.368	59.538	60.528	61.247
Totaal aantal inwoners per 1/1/jaar	125.749	126.249	128.295	130.049	131.534	132.613

Een netto toename van woningen leidt tot hogere inkomsten uit het gemeentefonds en OZB. Deze meer inkomsten worden ingeschat op € 1.500 per woning. De extra inkomsten op basis van de actuele woningbouwprognose wordt vergeleken met de uitkomst op basis van de vorige prognose van woningen. Onderstaande tabel geeft de uitkomst daarvan aan.

Verwachte extra opbrengst OZB en AU

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Extra opbrengst OZB en AU	-267	-224	1.823	3.577	5.062	6.141
Al begroot i.v.m. groei/sloop	360	330	270	150	150	150
<i>Subtotaal</i>	93	106	2.093	3.727	5.212	6.291
Al begroot Entree	0	0	-384	-938	-1.344	-1.896
Netto extra inkomsten	93	106	1.709	2.789	3.868	4.395

Gedurende de looptijd van de meerjarenbegroting stijgen de inkomsten uit OZB en het gemeentefonds als gevolg van de volumegroei met een bedrag van ruim € 4 mln. in 2026. De extra inkomsten worden voor 50% gereserveerd in de Reserve Investeringsfonds (Rif) en voor 50% gereserveerd op een stelpost op het programma OAD voor mogelijke meerkosten als gevolg van de noodzakelijke volumegroei in voorzieningen bij een stijgend aantal inwoners. Zoals bovenstaande tabel aangeeft is in de huidige Programmabegroting 2022 voor een deel al rekening gehouden met extra inkomsten uit volumegroei. De volgende tabel toont het overzicht van de bestemming van de groei van de inkomsten aan de Rif respectievelijk de stelpost exploitatie op programma OAD.

Bestemming verwachte extra opbrengst OZB/AU

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Storting RIF 50%	47	53	1.046	1.863	2.606	3.146
Al begroot Entree op stelpost			-384	-938	-1.344	-1.896
<i>Toevoeging RIF</i>	47	53	662	925	1.262	1.250
Stelpost exploitatie 50%	47	53	1.046	1.863	2.606	3.146
Totaal bestemming	94	106	1.708	2.788	3.868	4.396

Vanwege een eerder raadsbesluit over de basisbestemming van de groeimiddelen is het budgettaire saldo tussen de hogere inkomsten en hogere kosten als gevolg van een (netto) groei van woningen in eerste aanleg budgettair neutraal. Wel is het natuurlijk mogelijk dat er in de perspectiefnota of programmabegroting voorstellen zijn opgenomen, die een beroep op de gereserveerde middelen doen. Die voorstellen worden dan afzonderlijk toegelicht. De feitelijke afdracht aan de Rif wordt bij de jaarrekening bepaald op grond van de feitelijke toename van het aantal woningen. De inzet van de stelpost groei inwoners is afhankelijk van concrete raadsvoorstellen. Een eventueel niet benut deel van de stelpost valt bij de jaarrekening vrij.

Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken

Op programma 3 zijn de kosten van onderhoud openbaar gebied vermeld, die samenhangen met de uitbreiding van nieuwe woningen/woonwijken. De extra woningen leiden op hun beurt tot extra inkomsten uit OZB/algemene uitkering. Deze hogere inkomsten zijn voor 50% beschikbaar als dekking voor kosten die rechtstreeks samenhangen met de uitbreiding van woningen. Een eventueel saldo tussen deze 50% extra inkomsten en meerkosten gaat ten gunste of ten laste van de Reserve Investeringsfonds (Rif).

In de perspectiefnota worden de toevoegingen aan de Rif op basis van de groei van woningen en het benutten van de Rif als gevolg van de aantoonbare extra directe kosten, bruto weer gegeven. De toevoeging aan de Rif is hiervoor toegelicht. Op basis van de in programma 3 gemelde meerkosten wordt voorgesteld om deze meerkosten ten laste van de Rif te brengen.

f. Prijsontwikkelingen maart 2022

Op basis van de gegevens van het Centraal Planbureau van maart 2022 (CEP) loopt de inflatie ten opzichte van de situatie van september jl. verder op. De algemene prijsontwikkeling voor 2022 stijgt ten opzichte van de vastgestelde begroting met 2,5%. Deze extra kostenstijging wordt aan de programma's toegerekend, waarbij het uitgangspunt is dat dit voor het grootste deel gedekt kan worden uit een hogere algemene uitkering, die naar verwachting in de meicirculaire 2022 wordt getoond.

Naast de algemene prijsontwikkeling is het evident, dat op aantal specifieke onderdelen sprake is van een veel forsere prijsstijging dan het algemene prijsstijgingspercentage. Met name de kosten van energie en bouw lopen hard op. Onzeker hierbij is wat de duur van deze bovenmatige prijsstijging is. Het onderzoek naar de meerkosten en een scenario tot de lengte daarvan in de tijd is nog onderhanden werk. Op basis van een eerste globale inschatting wordt

voor het jaar 2022 rekening gehouden met een kostenpost van € 2 mln. Voor de jaren vanaf 2023 geldt vooralsnog een inschatting van € 1 mln. Als de hoge prijsniveaus langer aanhouden, dan lopen vooral door de toename van het investeringsvolume in de scholenbouw en het groot onderhoud openbaar gebied de kosten als gevolg van prijsontwikkeling verder op. Op de programma's 3 en 7 staat (bij de risico's) een toelichting op waar de extra kosten vooral worden verwacht.

Compensatie invoering Omgevingswet

Door de vertraging in de invoering van de Omgevingswet hebben gemeenten extra kosten. Hiervoor verstrekt het rijk een vergoeding. De extra kosten voor Zoetermeer zijn op grond van eerdere besluitvorming al in de budgetten verwerkt. Om die reden staan tegenover nu bekende rijksvergoeding van 2022 geen extra kosten. Voor de gevolgen voor 2023 en verder vindt zowel voor kosten als rijkscompensatie nog onderzoek plaats.

Compensatie invoering Wet Kwaliteitsborging gebouwen (Wkb)

Het rijk stelt voor de invoering en uitvoering van de Wkb een vergoeding beschikbaar via de algemene uitkering. De kosten zijn verantwoord op programma 5.

Afwijkingen maatregelen ombuigen en vernieuwen

Maatregel 111: Invoeren Diftar

Er is een raadsbesluit genomen, dat met de verlaging van de opbrengst uit de afvalstoffenheffing, als gevolg van lagere kosten van afvalverwerking/inzameling uit maatregelen afvalscheiding, de opbrengst van de OZB deels stijgt. Gelet op de uitkomst van het referendum over de afvalscheiding wordt deze maatregel niet gerealiseerd.

Risico's

Niet van toepassing.

Bijlagen

Bijlage 1. Toelichting loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2022 worden als volgt in de programma's van de begroting 2023 verwerkt.

	2023
Prijsstijging%	
- lasten	4,8
- baten	4,2
Loonstijging%	3,1

Prijsstijging 2023

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2022 wordt voor de lastenkant van de begroting uitgegaan van een prijsmutatie 2023 van 4,8% ten opzichte van de begroting 2022. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2023 van 2,3% en een correctie van 2,5% over voorgaande jaren. De correctie van voorgaande jaren wordt met name veroorzaakt door de sterk gestegen energieprijzen eind 2021 en begin 2022.

Voor de batenkant van de begroting 2023 wordt rekening gehouden met een algemene mutatie van de tarieven van 4,2%. Ook hierin is de stijging van 2022 2,3%.

De correctie op de lasten is gebaseerd op een vergelijking met de bij de besluitvorming in het voorjaar 2021 gehanteerde percentages. De vergelijking met de baten is gebaseerd op de peildatum van de gegevens in het najaar van 2021. Het nu ingeschatte algemeen stijgingspercentage van 4,2% wordt ten behoeve van het tarievenvoorstel van december 2022 in het najaar definitief vastgesteld op basis van de gegevens van de Miljoenennota/Macro economische verkenningen.

Loonstijging 2023

Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 3,1% aangehouden ten opzichte van de begroting 2022. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de afgesloten CAO die loopt tot 1 januari 2023 en de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2022. Voor de loonkostenontwikkeling in 2023 is in het stijgingspercentage rekening gehouden met een stijging van de loonkosten met 2,0%.

Op de verschillende programma's stijgen de loonkosten in 2023 met 3,1%.

Loon- en prijsstijging vanaf 2024

	2024 en 2025	2026
Prijsstijging%	2,4	1,9
Loonstijging%	2,0	2,0

Vanaf 2024 wordt op concernniveau voor de ontwikkeling van lonen rekening gehouden met een stijging van 2,0%. Voor de stijging van de overige lasten in de begroting volgen we de raming van het CPB voor het indexcijfer materiele overheidsconsumptie (IMOC) van 2,4% per jaar voor de jaren 2024 en 2025 en 1,9% voor 2026. De hieruit voortvloeiende kostenstijging wordt gedekt uit de stijging van de Algemene Uitkering als gevolg van ontwikkeling van de accressen van het Gemeentefonds.

Bijlage 2. Samenvatting Eerste Tussenbericht 2022

De perspectiefnota en het Eerste Tussenbericht worden zoals gebruikelijk tegelijkertijd aan de raad aangeboden in één document.

In de perspectiefnota wordt een actueel financieel perspectief op meerjarenbasis geschetst. Het Eerste Tussenbericht is een rapportage over de uitvoering van de begroting in het huidige jaar. Daarin worden afwijkingen op bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en afwijkingen Ombuigen en vernieuwen meegenomen. Bij de tussenberichten komt het voor dat de uitvoering van bestaand beleid ook meerjarige (onvermijdelijke) financiële gevolgen heeft. Die gevolgen worden dan betrokken in het meerjarig financieel perspectief. Andersom gebeurt het ook dat voorgesteld nieuw beleid wordt opgestart in het lopende jaar.

Onderstaande tabel toont voor 2022 waar de prognose per programma op uit komt als alle voorstellen uit het Eerste Tussenbericht worden overgenomen. De verwerking van de meldingen per programma kunnen enigszins afwijken van de meldingen in het hoofddocument, omdat in het hoofddocument de cijfers per onderwerp zoveel mogelijk in samenhang zijn gepresenteerd, terwijl in de tabel de financieel-technische verwerking is weergegeven.

Bedragen x € 1.000

programma + naam	2022				
	Primitieve begroting	Wijziging raad t/m maart	Begrotingswijziging PN	Meldingen TB1	Prognose TB1 einde jaar
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-48.662	-7	-3.113	-6.468	-58.250
2. Samen leven en ondersteunen	-111.494	120	-261	-1.433	-113.068
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-21.659	154	-31	-3.797	-25.334
4. Vrije tijd	-15.623	-498	-188	0	-16.308
5. Veiligheid	-15.922	1	-67	83	-15.905
6. Dienstverlening en samenspraak	-7.716	-205	13	-2.689	-10.596
7. Inrichting van de stad	-2.906	0	-453	55	-3.305
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	265.312	-193	4.709	18.729	288.557
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-1.395	0	0	0	-1.395
Overzicht overhead	-40.897	-120	-610	-639	-42.266
Eindtotaal	-963	-748	0	3.841	2.130

In de begrotingswijziging van de Perspectiefnota 2023 (PN) is de jaarschijf 2022 opgenomen voor de voorstellen uit de Jaarstukken 2021 (budgetoverhevelingen, herfaseringen en resultaatbestemming) en voor technische begrotingswijzigingen. De kolom meldingen bevat de financiële ontwikkelingen bestaand beleid, onvermijdelijke ontwikkelingen en afwijkingen Ombuigen en vernieuwen.

Relatie met Perspectiefnota 2023

De samenvattende tabel 3.1 in hoofdstuk 3 laat in 2022 een actueel financieel perspectief zien van € 4,130 mln. voordelig. Het verschil met het saldo in bovenstaande tabel ad. € 2,130 mln. is € 2,0 mln. en wordt veroorzaakt door het verwachte beroep van € 2,0 mln. op de vrij inzetbare reserve waar bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020-2023 rekening mee is gehouden (tabel 1.3, blz.8). Dit bedrag is meegenomen in het financieel perspectief als verwachting. De financiële verwerking vindt plaats bij de jaarstukken voor het werkelijk benodigde bedrag.

Bijlage 3. Resultaatbestemming jaarrekening 2021

In de jaarrekening 2021 is een resultaat van € 15,312 mln. vastgesteld. Dat positieve resultaat is, in afwachting van het voorstel 'resultaatbestemming' ten gunste gebracht van de reserve vrij inzetbaar. Het definitief bestemmen van het resultaat gebeurt jaarlijks bij de perspectiefnota. Hierdoor kan de gemeenteraad dit betrekken bij de integrale afweging van de verschillende beleidsvoornemens.

Het rekeningresultaat wordt voor € 5,738 mln. positief beïnvloed door taken die in 2021 niet volledig zijn afgerond en waarvan het vervolg in de jaren 2022 en verder is voorzien. De daarvoor benodigde voorstellen tot budgetoverheveling en resultaatbestemming worden in deze bijlage toegelicht.

Het totale bedrag van € 5,738 mln. betreft:

- 7 posten met een totaalbedrag van € 1.373.000 die voldoen aan de criteria voor budgetoverhevelingen en worden toegelicht in paragraaf 1;
- 9 posten met een totaalbedrag van € 4.364.516 die niet volledig voldoen aan de criteria en waarvoor een resultaatbestemmingsvoorstel wordt gedaan. De toelichting is in paragraaf 2 opgenomen

In paragraaf 3 worden de herfaseringen toegelicht en paragraaf 4 de restantkredieten.

Budgetoverhevelingen

In het begrotingsbeleid bestaat de optie om budgetten die in een begrotingsjaar zijn toegekend, maar niet zijn uitgegeven over te hevelen naar het volgend boekjaar. Conform ons begrotingsbeleid moeten voorstellen tot deze budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022 voldoen aan de volgende criteria:

- de activiteiten waar het budget in 2021 voor beschikbaar was zijn niet (geheel) uitgevoerd en de activiteiten zijn ook in 2022 nog noodzakelijk;
- voor deze activiteiten is geen structureel budget in de begroting beschikbaar;
- bij het vaststellen van de jaarrekening is op het betreffende programma sprake van een positief rekeningresultaat;
- het budget is niet eerder overgeheveld.

Voor zeven posten met een totaalbedrag van € 1,373 mln. staat vast dat deze betrekking hebben op incidentele budgetten waarvan de activiteit in 2021 niet of nog niet geheel is uitgevoerd en waarvan die uitvoering in een later begrotingsjaar nog wel noodzakelijk is.

Naar aanleiding van de in de jaarrekening 2021 geconstateerde onderschrijding stellen we voor de volgende budgetten in de programmabegroting 2022-25 op te nemen met als dekking een beroep op de Reserve vrij inzetbaar:

Programma Onderwerp	bedrag	naar 2022
1 Innolabs in de wijken	188.000	188.000
1 Leven lang ontwikkelen, doorlopende leerlijn, hybride onderwijs	112.000	112.000
3 Groen	175.000	175.000
4 Wijkvestiging bibliotheek rokkeveen	200.000	200.000
4 Sportakkoord	55.000	55.000
ovh Citymarketing	250.000	250.000
ovh Flankerend beleid	393.000	393.000
	1.373.000	1.373.000

Hieronder lichten we per programma de onderwerpen toe:

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Innolabs in de wijken

Het budget 'Innolabs in de wijken' (€ 188.000) is bedoeld voor hbo-onderwijs en -onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken in verschillende labs. Bijvoorbeeld het Experimenteerhuis, waar studenten, docenten, onderzoekers en ambtenaren samenwerken met inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven. Het budget wordt ingezet voor activiteiten die, via een 'menukaart', zijn opgesteld in samenwerking met het Dutch Innovation Park, Onderwijs en Economie. In 2021 is dit budget grotendeels niet uitgegeven. De uitgaven zijn opgeschort door het coronavirus, maar ook door de risico's van het 'verlaten' van Zoetermeer door De Haagse Hogeschool. Dit is inmiddels geen risico meer, maar hierdoor zijn projecten on-hold gezet en zijn nieuwe initiatieven niet gestart. Initiatieven rondom onderzoek en onderwijs in de wijk blijven noodzakelijk voor zowel Zoetermeerse studenten, als de aansluiting op de arbeidsmarkt en campusontwikkeling van het Dutch Innovation Park. Meer wijkgericht werken, samen met partners is ook een onderdeel uit de visie van Zoetermeer 2040.

Voor de Innolabs zijn er concrete plannen voor 2022:

- Voor het Innolab smart city-smart mobility het werken aan het meerjaren onderzoeksprogramma in afstemming met de betrokkenen.
- Voor het Innolab Experimenteerhuis wordt op basis van de samenwerkingsovereenkomst een uitvoeringsagenda opgesteld.

Leven lang ontwikkelen, doorlopende leerlijn, hybride onderwijs

In december 2021 tekende het college een samenwerkingsovereenkomst tussen MboRijnland, Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Smart Technology, CIV Welzijn en Zorg en De Haagse Hogeschool om gezamenlijk in te zetten op leven lang ontwikkelen, doorlopende leerlijnen en hybride onderwijs in de stad. Het stimuleren van een leven lang ontwikkelen krijgt een plek in de uitvoeringsagenda, die wordt opgesteld naar aanleiding van de getekende samenwerkingsovereenkomst. De uitvoeringsagenda sluit aan bij de visie van Zoetermeer 2040. Onderzoek en onderwijs in hybride omgevingen blijft noodzakelijk om studenten optimaal voor te bereiden op hun werkzame leven en tegelijk samen met inwoners, maatschappelijke partners en bedrijven te zoeken naar oplossingen in de praktijk van de wijk. Het is bovendien een concrete bijdrage aan twee hoofdlijnen van de omgevingsvisie Zoetermeer 2040, te weten hoofdlijn 4, doorlopende ontplooiingskansen voor inwoners van Zoetermeer, en hoofdlijn 5, stad van toegepaste innovatie.

Programma 3 – Leefbaarheid, duurzaam en groen

Groen

Voor Groenprojecten is gedurende de collegeperiode een extra bedrag beschikbaar gesteld. Omdat de gemeente samenwerkt met derden en daar de coördinatie voor uitvoert is het budget met de bijdrage van derden en een budgetoverheveling vanuit 2018/19 opgehoogd tot in totaal ca. € 612.000 (en € 181.000 bijdrage derden). In 2021 is dat bedrag niet volledig besteed. Dit wordt veroorzaakt doordat het project moerasparels door het uitblijven van een vergunning is vertraagd en omdat het project vergroening schoolpleinen door drie scholen nog niet is opgestart. Daarnaast is veel voorbereidingstijd gaan zitten in het project bij de Zoetermeerse Plas (daar wordt een ijzerhoudend zandfilter langs gelegd om blauwalg te voorkomen) dat samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland (HHR) wordt uitgevoerd. Naar verwachting zal hiertoe in 2022 een samenwerkingsovereenkomst worden ondertekend. De samenwerkingsovereenkomst wordt pas getekend als de dekking voor beide partijen is geregeld.

Programma 4 - Vrije tijd

Wijkvestiging bibliotheek Rokkeveen

In de wijk Rokkeveen wordt de wijkvestiging van de bibliotheek opgehouden en omgebouwd om daarmee de mogelijkheid open te houden deze vestiging in de toekomst om te vormen tot Huis van de Wijk. Dit mede op verzoek van de raad (motie 2006-32A). Om dit te realiseren is een eenmalige investering nodig van € 200.000. Hiervoor is in de Perspectiefnota 2022 € 120.000 beschikbaar gesteld en het resterende deel wordt gedekt uit het niet realiseren van dBos in Rokkeveen, zijnde € 80.000. In TB2 is al gemeld dat de voorgenomen verbouwing in 2022 plaatsvindt, omdat er eerst afspraken gemaakt moeten worden met beoogde partners over het programma van eisen en de organisatorische voorwaarden.

Sportakkoord

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, heeft het budget voor het Sportakkoord voor 2021 opgehoogd van € 60.000 naar € 120.000. Dit bedrag is in 2021 niet uitgegeven. Oorzaak van de niet bestede middelen zijn de coronabeperkingen in 2021 voor uitvoering van sportactiviteiten. Door tijdelijke sluiting en daarna heel beperkte openingstelling van sportaccommodaties kwamen organisaties niet toe aan het indienen van aanvragen uit het sportakkoord stimuleringsbudget. Nu er in 2022 weer meer mogelijk is kunnen organisaties, naast reguliere sportakkoord ondersteuningsaanvragen om mensen in beweging te krijgen, worden gestimuleerd in te zetten op bestrijding van eenzaamheid en bewegingsarmoede onder jeugd en senioren.

Overzicht Overhead

Citymarketing

Na vaststelling van het citymarketingadvies door de raad (raadsbesluit nr. DOC-2016-006580) heeft de raad het college de opdracht geven om een uitgebreid actieplan voor vier jaar te ontwikkelen. Het college heeft in het coalitieakkoord hiervoor een budget van € 700.000 vrijgemaakt. In 2020 is hiervoor een strategisch canvas opgesteld – dat is vastgesteld door het college - met ambities en doelstellingen voor citymarketing Zoetermeer tot en met 2025. Begin 2021 is Bureau Citymarketing gestart om hier verder uitvoering aan te geven. In afwachting van structurele middelen is dit restantbudget nodig om met het strategisch canvas aan de slag te gaan.

Flankerend beleid

Met de Programmabegroting 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met een pakket aan maatregelen, Ombuigen en Vernieuwen, die moeten leiden tot structurele besparingen. De eenmalige kosten van de (personele) gevolgen van de maatregelen Ombuigen en Vernieuwen worden gefinancierd uit Flankerende Middelen. De criteria voor aanwending van deze middelen worden beschreven in het Flankerend Beleid voor Ombuigen en Vernieuwen. In de

begroting is hiervoor een bedrag ter grootte van € 2 mln. opgenomen te verdelen in vier gelijke delen van € 0,5 mln. per jaar. Het accent van de maatregelen wordt verwacht in 2022 en 2023.

Resultaatbestemmingsvoorstellen

In de vorige paragraaf beschreven we het deel van het resultaat van 2021 dat wordt veroorzaakt doordat activiteiten niet zijn uitgevoerd en waarvoor budgetoverhevelingen worden voorgesteld. Een ander deel betreft activiteiten die niet volledig voldoen aan de criteria van budgetoverheveling maar waarbij het wel gaat om eenmalig budget voor activiteiten die in 2022 nog uitgevoerd worden. Voor deze activiteiten wordt een resultaatbestemmingsvoorstel gedaan.

Programma Onderwerp	bedrag	naar 2022	naar 2023
1 ZHC	2.270.516	2.270.516	
1 TOZO	225.000	225.000	
2 Extra mantelzorgondersteuning	60.000	60.000	
2 Wijkbudget (Impuls wijkgericht werken)	201.000	201.000	
5 Radicalisering	87.000	87.000	
6 Omgevingswet	186.000		186.000
7 Bleiswijkse weg	412.000	412.000	
7 Engelandlaan	160.000	80.000	80.000
OAD Verbetering dienstverlening navtoeslagenaffaire	763.000	763.000	
	4.364.516	4.098.516	266.000

Programma 1 - Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Arbeidsmarktregio ZHC gelden

De gemeente Zoetermeer ontvangt als centrumgemeente een decentralisatie-uitkering voor het versterken van de arbeidsmarktregio's met als doel om de regiefunctie van de centrumgemeente voor de samenwerking en de gezamenlijke publieke werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's duurzaam te ondersteunen en versterken. De centrumgemeente van een arbeidsmarktregio treedt op als regievoerder en is de ontvanger van de decentralisatie-uitkering.

Om ervoor te zorgen dat meer mensen kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt werken overheidsinstellingen, werkgeversorganisaties en onderwijsinstellingen samen om de matching in de arbeidsmarktregio te verbeteren. Als gevolg van de coronamaatregelen is een deel van de activiteiten aangepast of uitgesteld. Zo waren tijdens de lockdown werkgevers terughoudend met het aannemen van nieuw personeel en het ontwikkelen van leerwerkarrangementen. Ook zijn voorbereidingen getroffen om de (toen nog) te verwachten stijgende werkloosheid op te vangen. Deze ondersteuning bleek minder nodig omdat de economie zich sneller herstelde dan verwacht en er een krapte aan personeel op de arbeidsmarkt ontstond. In de arbeidsmarktregio wordt gewerkt aan een nieuw uitvoeringsplan gericht op het aanpakken van de krapte op de arbeidsmarkt. In de jaarstukken is een voordeel van € 2,271 mln. gemeld vanwege lagere uitvoerings- en ondersteuningskosten. Dit bedrag is beschikbaar voor de regio. Toekenning aan gemeenten in de regio gebeurt aan de hand van goed te keuren ingediende plannen.

TOZO

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een ondersteuning voor zelfstandig ondernemers die door de coronacrisis in financiële moeilijkheden zijn gekomen. De Tozo bestaat uit inkomensondersteuning en leningen voor bedrijfskapitaal. De uitvoering van deze regeling is bij de gemeente belegd. Het rijk heeft deze uitvoeringskosten vergoed.

Het betreft een vaste inclusieve vergoeding voor alle uitvoeringskosten van gemeenten. Dus bijvoorbeeld ook inclusief alle afhandelingen in de komende jaren ten aanzien van rentebetalingen en terugbetalingen van de leningen. In de vergoeding is rekening gehouden met inspanningen van gemeenten ten aanzien van eventueel benodigde herstelacties in het kader van rechtmatigheid en het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Programma 2 – Samen leven en ondersteunen

Extra mantelzorgondersteuning

Op 1 november 2021 nam de raad het raadsbesluit 0637740214 Extra mantelzorgwaardering aan. Onderdeel van het besluit is mantelzorgers twee tickets voor een culturele activiteit in Zoetermeer aan te bieden om hen een extra dagje uit te geven. Er is nog onvoldoende tijd geweest om het plan uit te voeren. Voor de uitvoering zijn de middelen nodig in 2022.

Wijkgericht werken

Wijkgericht werken is een van de speerpunten van de huidige coalitie. Wijkgericht werken is een wijze van werken, gericht op verbetering van de leefbaarheid, de veiligheid en de sociale samenhang in de wijken en buurten. Vraaggericht en vanuit de leefwereld van de inwoner.

Eind 2020 is besloten voor de verdere ontwikkeling van wijkgericht werken in te zetten op de volgende twee sporen:

- Spoor 1. Wijkgericht werken in de pilotwijken Oosterheem en Seghwaert aan de hand van de plannen en doelen die daar zijn gesteld. Een belangrijk onderdeel hiervan is het faciliteren van ontmoeting door middel van Huizen van de Wijk. Later verbreed naar de wijk Rokkeveen.
- Spoor 2. Aansluiten en verbinden van de doorontwikkeling van de basisstructuur wijkgericht werken bij de planvorming en ontwikkeling van de visie en strategie van Zoetermeer 2040.

In 2021 is benadrukt dat Wijkgericht werken als integrale gebiedsgerichte benadering dient bij te dragen aan hoofdlijnen van de visie Zoetermeer 2040.

De activiteiten in de pilotwijken Oosterheem en Seghwaert zijn begin 2022 nagenoeg afgerond. De ervaringen die zijn opgedaan in de pilotwijken zullen worden geëvalueerd; wat hebben we bereikt, waar kunnen we trots op zijn, wat had beter gekund en welke ervaringen geven we mee aan Zoetermeer 2040.

De uitkomst van de evaluatie zal in de loop van 2022 ter informatie aan de raad worden aangeboden.

De Huizen van de wijk worden voorlopig niet gerealiseerd. Op de beoogde locaties worden wel aanpassingen gedaan. In de toekomst kan op basis hiervan en op basis van de dan voorliggende ondernemingsplannen besluitvorming over verdere realisatie worden opgestart.

Voor wijkgericht werken was in 2021 een budget van in totaal € 365.000 beschikbaar. Hiervan is een bedrag van afgerond € 201.000 niet aangewend. Dat is ten dele veroorzaakt door COVID-19 en voor een ander deel door personeelwisselingen. Voorgesteld wordt deze middelen beschikbaar te stellen voor 2022 ten behoeve van afronding van de activiteiten in de pilotwijken, de verbinding van wijkgericht werken aan de visie Zoetermeer 2040, de evaluatie van de pilots wijkgericht werken en het vervolgtraject Huizen van de wijk.

Programma 5 - Veiligheid

Versterkingsgelden radicalisering

De gemeente Zoetermeer ontvangt vanaf 2016 van het rijk jaarlijks versterkingsgelden voor de aanpak van radicalisering. De voor 2020 toegekende versterkingsgelden zijn niet volledig benut door het doorschuiven van activiteiten als gevolg van COVID-19. De geplande activiteiten die door de COVID-19 maatregelen niet konden doorgaan, zijn activiteiten waarbij mensen fysiek bij elkaar moeten komen en die niet door online-activiteiten kunnen worden vervangen omdat de effectiviteit van de activiteiten dan teveel afneemt. Het gaat bijvoorbeeld om empowermenttrainingen voor moeders of vaders, waarbij het gezien de doelgroep niet haalbaar en niet effectief is om deze aan te bieden als online variant. Als deze versterkingsgelden niet worden besteed aan het doel waarvoor deze zijn uitgekeerd geldt een terugbetalingsverplichting. Het budget is dus niet inzetbaar voor andere doeleinden dan de aanpak van radicalisering en extremisme.

Programma 6 - Dienstverlening en participatie

Vorbereidingskosten Omgevingswet

Voor de implementatie van de Omgevingswet is een budget beschikbaar gesteld van € 3,5 mln. De datum van de inwerkingtreding van de omgevingswet is verschoven van 1 juli 2019, via 1 januari 2021, naar thans 1 januari 2023. Deze verschuiving komt doordat het rijk meer tijd nodig heeft voor het uitwerken, het vaststellen van de vereisten en het beschikbaar stellen van het landelijke digitale systeem: Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Ultimo 2019 heeft de VNG een lijst met minimale vereisten opgesteld waaraan gemeenten bij de inwerkingtreding aan dienen te voldoen om met de omgevingswet te kunnen werken, deze lijst is nog in beweging. Doordat de voorwaarden nog steeds in beweging zijn, verschuiven ook de uit te voeren activiteiten van de gemeente in de tijd. In de periode 2016-2020 is de jaarlijkse onderbesteding van het aanvullend budget overgeheveld naar de nieuwe begrotingsjaren. Ook in 2021 is een onderbesteding van het aanvullend budget opgetreden. Deze middelen zijn noodzakelijk om de implementatie te kunnen uitvoeren.

Programma 7 Inrichting van de stad

Herinrichting Bleiswijkseweg

De gemeente heeft de afgelopen jaren verschillende langdurig bestaande knelpunten op het gebied van woonwagenuisvesting aangepakt. Een van de lopende knelpunten is de herinrichting van de woonwagenlocatie Bleiswijkseweg. Voor de aanpassing van de buitenruimte van de woonwagenlocatie is circa € 412.000 beschikbaar gesteld, maar nog niet uitgegeven. Om de toekomstbestendigheid van de locatie te waarborgen is het creëren van draagvlak en het kiezen van een gezamenlijke uitgangspunt met de bewoners een zwaarwegende factor. Het is niet mogelijk gebleken om de fysieke bewonersgesprekken op het gemeentehuis voort te zetten. Vanwege de verschillende COVID-19 maatregelen is de voortgang hiervan sterk bemoeilijkt. Onderdeel van het woonwagendossier was de verhuizing van het oude gemaal naar het Gooimeer. Inmiddels is deze uitgifte volledig afgerond en kan er worden begonnen met de herinrichting van de Bleiswijkseweg. In de tweede helft van 2021 is de eerste fase van herstructurering op de locatie aan de Bleiswijkseweg afgerond en is gestart met de tweede fase.

Engelandlaan 270

Het project Engelandlaan 270 is een faciliterend grondbeleid project. Voor een door de gemeente gewenste plotverschuiving zijn aanvullende kosten voor het bouw- en woonrijpmaken van het woningversnellingsproject Engelandlaan 270 benodigd. De planning was dat in 2021 het ontwerp bestemmingsplan en besluit omgevingsplan werden vastgesteld en ter visie werden gelegd en dat ook de anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar zou worden getekend.

Voordat het bestemmingsplan in procedure kan worden gebracht moet wel eerst een anterieure overeenkomst worden gesloten. Waar in 2020 gedacht werd dat dit gemakkelijk zou kunnen worden gerealiseerd bleek de realiteit anders. Er is wel een intentieovereenkomst gesloten, maar het traject om te komen tot

een anterieure overeenkomst heeft lang geduurd, veel overleg gevraagd en is in 2021 nog niet gelukt. Dat houdt in dat de planning minimaal een jaar opschuift.

Het rekeningresultaat is € 15,312 mln. positief. Na aftrek van budgetoverhevelingen en resultaatbestemmingsvoorstellen, bij elkaar € 5,738 mln., resteert een nog te bestemmen bedrag van € 9,574 mln. Voorgesteld wordt hiervan 50% te storten in de Rif volgens het geldende beleid.

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

Verbetering dienstverlening

In de decembercirculaire 2021 van het ministerie van BZK zijn middelen ter beschikking gesteld in de algemene uitkering ten behoeve van de versterking van de gemeentelijke dienstverlening naar aanleiding van de kinderopvang toeslagenaffaire voor het jaar 2021. Deze middelen worden ter beschikking gesteld om onder andere de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Het gaat voor Zoetermeer om een bedrag van € 763.000 in 2021 dat niet meer in 2021 uitgegeven kon worden. Voorgesteld wordt deze middelen te reserveren op het overzicht algemene dekkingsmiddelen in afwachting van een bestedingsplan.

Herfaseringen

De gemeente kent meerjarige projecten in de exploitatie waarvan de kosten worden gedekt uit reserves. Deze projecten zijn voor de exploitatie dus budgettair neutraal. Als de kosten in enig jaar lager zijn dan geraamd door vertraging in de uitvoering is de onttrekking uit de reserve in dat jaar ook lager en blijft het geld in de reserve beschikbaar voor dat project. De activiteiten (en daarmee gemoeide kosten en dekking uit reserves) schuiven door in de tijd. Er is sprake van een faseringsverschil van kosten en dekking ten opzichte van de begroting. Dit noemen we herfaseringen. In de periodieke voortgangsrapportages worden de oorzaken nader toegelicht. In onderstaande tabel worden de budgettair neutrale herfaseringen per onderwerp genoemd en kort toegelicht. Gevraagd wordt om in te stemmen met het herfaseren van de volgende projecten naar 2022 en volgende jaren.

Progr	onderwerp	dekking	kort toelichting	2022
P1	Dutch inovationpark	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	72.791
P1	Strategie werklocaties	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	85.625
P1	A12 Corridor	Bijdragen derden	Project loopt door naar 2022	44.901
P3	Ledlampencampagne RREW	Subsidie	Project liep in 2021 sneller dan verwacht	-/-309.421
P3	Groenprojecten	Subsidie	Project loopt door naar 2022	80.000
P3	Klimaatakkoord	Brede bestemmingsres.	Project loopt door naar 2023	260.690
P7	Bestuurlijke tafel wonen	Bijdragen derden	Project loopt door naar 2022	25.575
P7	Wijkplan Palenstein	Brede bestemmingsres.	Project loopt door naar 2022	73.143
P7	Visie van Tuylpark en omgeving	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	160.000
P7	Visie Paltelaan en Venedepark	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2023	75.000
P7	Schaalsprong Openbaar Vervoer	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	49.874
P7	Gebiedsontwikkeling Stadspark/ omgevingsmanagement upgrade Binnenstad	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	18.357
P7	Dobbe	Subsidie	Project loopt door naar 2022	22.500
P7	Storting res. beeldende kunst (businesscase Entree)	Reserve beeldende kunst	Project loopt door naar 2022	23.008
P7	Centraal Park evenemententerrein Markt 10	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	119.548
P7	Centraal Park Dobbe	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	219.777
P7	Binden en onderhouden relatienetwerk	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	151.238
P7	Schaalsprong Wijkverkenning Meerzicht	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	155.938
P7	Gebiedsontwikkeling Binnenstad en communicatie	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	136.729
P7	Investeringsagenda	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022 NB is ook aan DT wat ze hier nu mee	100.000
P7	Gem inzet 700 woningen	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2023	61.731
P7	Voorbereiding bestemmingsplannen	Investeringsfonds 2030	Project loopt door naar 2022	122.065
OAD	Coronamiddelen	Reserve Eneco	Bedrag is nodig voor corona(herstelplan)	4.441.592

Instandhouding kredieten

Kredieten zijn begrote uitgaven voor investeringen. De lasten van deze investeringen bestaan gedurende de levensduur uit afschrijvings- en rentelasten ten laste van de exploitatie. Als een investeringswerk is afgerond wordt dat krediet 'afgesloten en in exploitatie genomen'. Dat wil zeggen dat de kosten van rente en aflossing ten laste van de exploitatie komen. Zolang een krediet nog niet in exploitatie is genomen (het werk is nog niet afgerond) wordt er op het krediet nog niet afgeschreven en komen er nog geen lasten voor rente en afschrijving ten laste van de exploitatie.

Vanuit oogpunt van beheersing worden kredieten die ouder zijn dan twee jaar en die nog niet in exploitatie zijn genomen beoordeeld op de noodzaak om deze nog open te houden (niet af te sluiten) en als (restant) krediet over te hevelen naar het nieuwe jaar. Over 2021 gaat het om kredieten in onderstaande tabel. De werkzaamheden zijn vertraagd, onder meer vanwege aanbestedingstrajecten, afstemming met derden, vertraging bij landelijke ontwikkelingen, e.d.

in €

Omschrijving	Uitgaven			Overbrengen naar 2023	Inkomsten		
	Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2022		Begroting	Rekening	Overbrengen naar 2022
Afvalinzameling							
Ondergrondse containers en perscontainers PBD	230.852	34.358	196.494				
Tractiemiddelen en zoutstrooimachines	5.975.386	217.273	5.758.111				
Diverse							
Investering Balijhoeve	1.421.254	525.964	895.290		54.711	0	54.711
Gebouwen							
Brandweerkazerne	2.317.259	244.137	2.073.121				
Gemeentelijke accommodaties	1.919.226	379.169	1.540.055		322.272	0	322.272
Sociaal Culturele accommodaties	1.386.998	822.253	602.215		139.300	6.271	139.300
Scholen	36.381.869	4.090.815	32.280.301		926.227	391.975	
Sportaccommodaties	18.571.174	2.594.791	15.681.139				
IT	1.892.829	84.324	1.091.574				
Mobiliteit							
Diverse reconstructies, verbeteren verkeersveiligheid	6.713.858	3.088.181	3.629.671		5.187.264	1.445.894	3.843.869
Openbare ruimte							
Gronden	0	-3.165.542	0				
Opstallen	0	-226.616	0				
Bruggen, viaducten en tunnels	3.170.985	984.504	1.386.480	800.000			
Parkeerautomaten/laadpalen	6.000	1.220	0				
Parkeergarage Markt 10	942.603	356.157	586.446		0	526.032	-526.032
R&D kosten	1.725.000	-229.421	1.100.000		0	-107.022	0
Upgrade stadshart	3.432.236	2.573.964	874.546		1.209.865	-37.500	1.247.365
Entree	5.286.479	2.180.452	3.106.027		4.213.517	2.131.095	2.082.423
Woonwagens	500.000	443.082	56.918				
Verharding asfalt en elementen	4.740.922	2.766.801	2.025.082		0	50.962	
Eindtotaal	96.614.930	17.765.865	72.883.470	800.000	12.053.156	4.407.708	7.163.908

Voorgesteld wordt om afgerond € 72,9 mln. aan uitgaven over te brengen naar 2022 en € 0,8 mln. naar 2023 en € 7,2 mln. aan inkomsten.

Bijlage 4. Monitor Ombuigen en vernieuwen

Inleiding

Dit is de eerste monitor Ombuigen en vernieuwen van 2022. De monitor is ingericht om de voortgang (of afwijking) van de maatregelen te volgen naar uitvoering en financiën en deze zijn per maatregel in de monitor opgenomen en voorzien van een kleur volgens stoplichtmodel. De maatregelen zijn verdeeld in twee zwaartecategorieën, waarbij de maatregelen in categorie 2 complexer zijn dan die in categorie 1. Een meer uitgebreide toelichting op alle ontwikkelingen in het sociaal domein is opgenomen in de al bestaande rapportage Sociaal Domein.

Het stoplicht heeft betrekking op het begrotingsjaar waarin de rapportage verschijnt; als er aanleiding is om in te gaan op meerjarige effecten wordt dat in de annotatie bij de monitor aangegeven. De kleur van het stoplicht bepaalt de noodzaak tot actie, de tekst geeft nadere toelichting/nuancering.

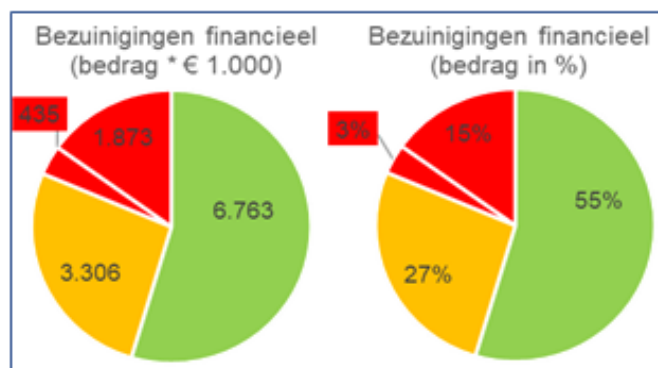
De monitor

De bezuinigingsopgave staat in onderstaande tabel:

Maatregelen O&V in geld	2022	2023	2024	2025
Totaal output, spoor 1	8.817	8.897	9.278	10.107
Totaal efficiency, spoor 2	2.014	2.176	2.190	2.190
Totaal inkomsten, spoor 3 <u>productgebonden</u>	646	646	646	646
Totaal inkomsten, spoor 3 algemeen	900	1.125	1.275	1.275
Totaal dekkingsvoorstellen	12.377	12.844	13.389	14.218
Aanpassingen				
Bijstelling TB1 2020	-64	-239	-164	-14
Bijstelling TB2 2020	-	-	-	-
Bijstelling TB1 2021	-250	-300	-275	-375
Bijstelling TB2 2021	-	-	-	-
Bijstelling TB1 2022	-1.559	-200	-450	-500
Nieuwe prognose	10.504	12.105	12.500	13.329

Het aantal maatregelen is 73. De taakstelling voor 2022 is € 12,377 mln. Daarvan wordt in deze monitor aangegeven dat ruim € 1,559 niet kan worden gerealiseerd. Van de totale taakstelling in 2025 van ruim € 14 mln. blijft € 13,329 realiseerbaar. De bijstelling van € 0,5 mln. in dat jaar is een gevolg van de uitkomst van het referendum over afvalbeleid waardoor de daaraan verbonden bezuinigingstaakstelling niet gehaald wordt.

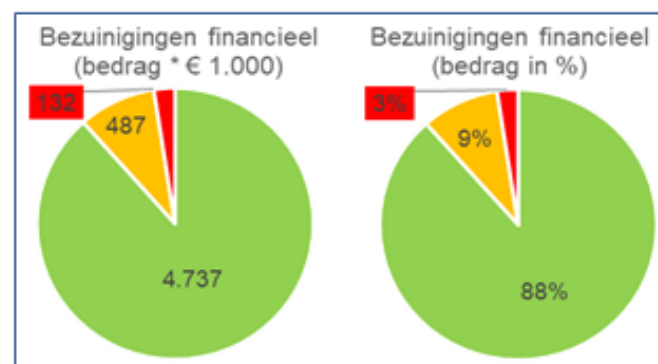
Monitor: Financieel		
Bedragen x € 1.000		
	Aantal 2022	Euro's 2022
Groen	55	6.763
Oranje	9	3.306
Rood	9	435
Eindtotaal	73	10.504

Van de maatregelen zijn 55 van de 73 maatregelen gerealiseerd. Dat is 55% van de oorspronkelijke bezuinigingsdoelstelling van € 12.377 van dit jaar en gaat om een bedrag van € 6,783 mln. De overige 18 Maatregelen zijn in uitvoering. In voorgaande periodes is een deel van de opbrengsten ter grootte van € 1,873 mln. afgeraamd. Dat aandeel is in de taartdiagrammen in rood apart zichtbaar gemaakt. Dat is inclusief de bijstelling uit deze monitor van € 1,559 mln. Het deel van de 9 rode maatregelen dat dit jaar nog gerealiseerd kan worden is € 435.000.

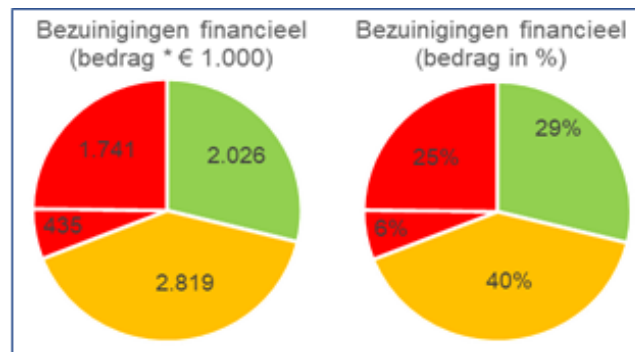
Uitgesplitst naar categorie maatregelen ziet het beeld er als volgt uit voor categorie 1:

Monitor: Financieel		
Bedragen x € 1.000		
	Aantal 2022	Euro's 2022
Groen	46	4.737
Oranje	5	487
Rood	3	0
Eindtotaal	54	5.224

Van de oorspronkelijke taakstelling van de maatregelen in categorie 1 is 88% gerealiseerd. De categorie 2 maatregelen laten een minder gunstig beeld zien.

Monitor: Financieel			Bedragen x € 1.000
			Euro's 2022
Groen	9	2.026	
Oranje	4	2.819	
Rood	6	435	
Eindtotaal	19	5.280	

Van de oorspronkelijke doelstelling aan taakstellingen is in categorie 2 tot en met deze monitor € 1,741 mln. afgeraamd..

Toelichting per maatregel

De maatregelen worden toegelicht in volgorde van categorie en daarbinnen per programma.

Categorie 2 – maatregelen

Programma 1

23 - Integrale aanpak schulden en ondersteuningstraject

Een schuldhulpverlener is toegevoegd aan het Multi Disciplinair team. Zij heeft via dat team maar ook daarnaast een steeds betere verbinding met het team JGH. Eerste resultaten zijn waarschijnlijk pas verder in het jaar 2022 te zien.

30 – Slimmere uitvoering participatiewet

Sinds 1 januari 2021 werkt het nieuwe team Inkomen en Zekerheid, met ondersteuning van de Wasstraat, voor diverse onderwerpen aan procesoptimalisatie. De Inkomstenverklaring, de Bijzondere Bijstand, de aanschaf en inrichting van een Burgerportaal, de inrichting van overlappende werkprocessen met de Binnenbaan, de aanvragen Levensonderhoud (bijstand) en de JGO's (Jaarlijks Groot Onderzoek). In TB1 1 2022 wordt melding gemaakt dat een besparing van 83K in 2022 niet gehaald wordt door prioritering van het nieuwe zaakstelsel en omdat de optimalisatie nog in voorbereiding is. Inmiddels is duidelijk geworden dat het Burgerportaal op zijn vroegst pas in het 2e kwartaal 2022 operationeel kan zijn. Daardoor zal ook in 2022 de voor deze bezuiniging noodzakelijke procesoptimalisatie nog niet (volledig) zijn gerealiseerd. In TB1 van 2022 is duidelijk wat de status is van de inrichting van het Burgerportaal en melden we welk deel van de besparing in 2022 haalbaar is. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe gaan we ervan uit dat deze besparing in 2022 nog niet gerealiseerd zal worden. Het feit dat het team Inkomen en Zekerheid is gestart met een formatietekort maakt het realiseren van deze maatregel onzeker.

31 – Anders organiseren bewindvoering

Er is ambtelijk onderzoek gedaan naar de haalbaarheid om de dienstverlening van beschermingsbewind (gedeeltelijk) in eigen hand te nemen. Het rapport is

afgerond. Op basis van jurisprudentie en aan de hand van voorbeelden van drie gemeenten, is het niet houdbaar gebleken bewindvoering in eigen beheer te onderbouwen in verband met concurrentieoverwegingen. Commerciële bewindvoerders houden een rol in de uitvoering. Gevolg is dat het uitsluitend in eigen beheer uitvoeren niet mogelijk is. Bij de gemeenten die een vorm van eigen beheer hebben heeft de constructie niet geleid tot een financiële besparing op de uitgaven voor bijzondere bijstand. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de kosten die financiële compensatie van marktpartijen met zich meebrengen. Daarbij komt dat de relatie met bewindvoerders sterk onder druk komt te staan en rekening moet worden gehouden met juridische procedures.

Het onderzoek geeft aanleiding om verder te investeren in samenwerking met de rechtbank, bewindvoerders en met maatschappelijke partners om te komen tot procesverbeteringen en partners goed te blijven informeren over het gemeentelijke aanbod aan hulp. Ook is besloten om gebruik te maken van het Adviesrecht bij schuldenbewind. De voorgestelde besparing van € 200.000 is structureel niet realiseerbaar. Dit is verwerkt in de Perspectiefnota.

Programma 2

5 – Toevoegen GGZ expertise aan zorgteams op locatie

Het doel van deze maatregel was om leerlingen met GGZ-problematiek vroegtijdig op school begeleiding te bieden, zodat inzet van specialistische jeugdhulp (en het product Onderwijs-Jeugdhulptraject) niet meer nodig zou zijn. De werkwijze werd in het schooljaar 2020-2021 geïmplementeerd. Door het schoolmaatschappelijk werk zijn diverse leerlingen begeleid. De COVID-19 pandemie maakte uitvoering van de maatregel complex, mede door de schoolsluitingen. De problematiek bij leerlingen verergerde en het is gebleken dat de niet alle hulpvragen konden worden ondervangen via de nieuwe werkwijze, waardoor leerlingen alsnog verwezen werden naar specialistische jeugdhulp. De beoogde besparing is deels gerealiseerd, doordat een tariefsverlaging kon worden bereikt voor het product Onderwijs-Jeugdhulptraject. Het is niet mogelijk om te concluderen of de besparing volledig is gerealiseerd, doordat niet inzichtelijk is welke kosten gekoppeld zijn aan de jeugdigen die toch zijn verwezen naar jeugdhulp.

8 – Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk

Door de doorontwikkeling van de inzet van Praktijkondersteuners Huisarts voor jeugdigen (POH-jeugd) en het schoolmaatschappelijk werk zouden jeugdigen laagdrempelig kunnen worden begeleid, waar nodig kunnen worden doorverwezen naar preventief ondersteuningsaanbod en zou er minder verwijzingen nodig zijn naar specialistische jeugdhulp. De positie van de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk in de toegang tot jeugdhulp is versterkt. Er worden veel jeugdigen gezien door de POH-jeugd en het schoolmaatschappelijk werk en daarvan wordt ongeveer een derde deel verwezen naar specialistische jeugdhulp. Als gevolg van de COVID-19-pandemie konden echter minder jeugdigen worden gezien dan daarvoor het geval was en ook wordt een verzwaring van de hulpvragen waargenomen. Hiervoor is ook vaker (alsnog) een verwijzing nodig naar specialistische jeugdhulp. De beoogde besparing wordt gedeeltelijk behaald. Echter, door een toename van de intensiteit van de jeugdhulp is het effect op de totale kosten voor jeugdhulp niet zichtbaar. Op basis van een evaluatie van de toegang zal een voorstel voor doorontwikkeling worden opgesteld.

9 – Pilot kostenbewust handelen in de toegang

De medewerkers van de lokale toegang (JGH) zijn tijdens een sessie in 2019/2020 meegenomen in een aantal casus voorbeelden. Hierbij werden dossiers gebruikt die al afgerond waren. Aan de hand van de casus keek men samen naar een inschatting van de te leveren zorg. Daarnaast werd met elkaar gereflecteerd aan de hand van de daadwerkelijk geleverde zorg. Terugkijkend op deze sessie wordt door de medewerkers ervaren dat het hen een ander inzicht heeft leren krijgen.

De inspanningen die zijn geleverd ten aanzien van deze businesscase lijken op basis van de cijfers van 2020 de vruchten af te werpen. De bewegingen die we vervolgens in 2021 zien, zou kunnen duiden op het vervagen van inzichten die zijn opgedaan in het jaar 2019/2020. Dit kan te maken hebben met

personeelwisselingen die plaats hebben gevonden binnen de lokale toegang (JGH). Daarnaast is de invloed van COVID hier mogelijk ook aan toe te schrijven. Er zal onderzoek gedaan moeten worden naar de reden van de verschuiving om op basis daarvan vervolgens te kunnen sturen.

Ten aanzien van de sturing op de WLZ zal er opnieuw onderzocht moeten worden op welke wijze we het succes van deze maatregel kunnen duiden, daar de overgang naar de WLZ niet direct inzichtelijk is voor de gemeente, omdat ouders/gezin deze aanvragen altijd zelf in moeten dienen. Binnen de lokale toegang zijn de medewerkers getraind op kennis rond om de WLZ-indicering en is kennis over de zorgverzekeringswet daaraan toegevoegd. Daarnaast is er standaard aanwezigheid van een medewerker JGH bij het netwerk palliatieve zorg voor kinderen. En zijn er lijnen gelegd met het Langeland ziekenhuis. Tijdens deze ontwikkeling is duidelijk geworden dat de medewerkers JGH in het geval van een WLZ wet casus de ouders daarvan in kennis stellen. Met enkele jeugdige/gezin zijn zij in gesprek gegaan om te onderzoeken welke wet passender is voor de situatie van de jeugdigen. Voorheen is ten aanzien van deze maatregel voornamelijk gekeken naar een aantal producten om potentiële WLZ-indicaties te duiden. Er zou op basis van data onderzoek gedaan kunnen worden naar jeugdigen die al zeer langdurig onder de Jeugdwet gefinancierd worden. Deze data zou besproken kunnen worden met proces coördinatoren om na te gaan welke jeugdige mogelijk nog in aanmerking zouden komen voor een WLZ-indicatie. Door dit proces te volgen is er een mogelijkheid om de financiële gevolgen in kaart te brengen.

Rondom dit onderwerp zijn momenteel regionale ontwikkelingen gaande waar gemeente Zoetermeer bij aan zal sluiten.

11 – Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel

Samenvatting belangrijkste bevindingen:

De teams binnen de lokale toegang (JGH) worden vanaf januari 2022 getraind in de werkwijze Beter Samenspel. De bedoeling is dat alle jeugdigen die gezien worden in het plus team JGH (200) en alle jeugdbeschermingszaken op deze wijze worden benaderd vanaf 2e helft 2022, waardoor de doelgerichtheid en effectiviteit van de hulpverlening toeneemt, er sprake is van kennisdeling tussen de GI en JGH, en er continuïteit geboden kan worden aan de gezinnen. De formatieve onderbouwing die destijds is aangeleverd vanuit de regio om deze werkwijze uit te voeren, is te krap. Er is een besparing oplopend tot € 1,2 mln. in 2025; deze is onvoldoende onderbouwd. Een pilot-fase heeft inzicht gegeven in de meerwaarde van Beter Samenspel in Zoetermeer en enige richting in de formatieve impact op het team JGH.

Advies

Het opnieuw uitwerken van de besparingsopgave is noodzakelijk, waarbij er eveneens aandacht is voor de capaciteit van JGH en vooruit wordt gekeken naar de ontwikkelingen, zoals het toekomstscenario.

14 – Verlagen PGB tarieven

We zien bij deze maatregel dat het financiële resultaat is behaald. In 2021 hadden we een onderschrijding van het budget. We gaan ervan uit dat dit voortzet in 2022. De afname in aantallen en in toegekend budget is ontstaan door diverse factoren maar voornamelijk door de afname van de duurste budgetten (van rond 1 ton). De reden hiervoor is divers: een overstap naar de WL/Zvw door onze aangescherpte bemoeienis, het bereiken van de 18j leeftijd en verhuizing buiten de gemeente. Een veel minder groot effect heeft de overstap van jeugdigen met hun pgb-aanbieder naar zorg in natura waar er hogere tarieven gelden (rond de 2 ton). Het effect van de verplaatsing van de zorg vanuit Pgb naar de ZIN en de afname van het aantal duurste budgetten is berekend in de maatregel.

16 – Sturen op afname intensiteit jeugdhulpproducten

We zien over de jaren 2019 tot en met 2021 een zeer positieve beweging van een toename in het toewijzen binnen het Normenkader en het afnemen van toewijzingen boven het Normenkader. Tussen 2019 en 2021 is het toewijzen binnen het kader met 22% toegenomen en toewijzingen boven het kader met 22% afgenomen.

De eerste inzichten van de resultaten van het werken met het Normenkader door de lokale toegang en SMW werd december 2020 inzichtelijk. De percentages van binnen en boven het Normenkader verwijzen lagen ver uit de gestelde percentages van 80% binnen het Normenkader en 20% boven het kader. Hierop zijn in januari 2021 en september opfris scholingen gegeven voor zowel het Normenkader als de wijzigingen van de inkoop. Deze scholingen zijn met een verplichtend karakter gegeven aan alle medewerkers van de lokale toegang (JGH), schoolmaatschappelijk werk (SMW) en de praktijkondersteuners (POH) van de huisartsen. Ondanks dat de POH niet verwijst op het Normenkader was deze ambitie er nog wel en werd er positief gereageerd op het (online) samenkomen van de medewerkers van deze toegangspartners.

98 – Herinrichting Wmo en preventieve jeugdvoorzieningen

"Deze maatregel kent 3 onderdelen: 1) Gebiedsgerichte ondersteuning 2) Cliëntondersteuning en 3) Subsidies.

Onderdeel 2 is volledig gerealiseerd. Onderdeel 3 is nagenoeg gerealiseerd en onderdeel 1 zal vanaf 2022 gerealiseerd worden.

Van onderdeel 3 Subsidies moet nog een bedrag van € 30.000 worden gerealiseerd. De oorspronkelijke aanpak - een structurele taakstelling op zogenaamde maatjesprojecten - blijkt bij nader inzien niet uitvoerbaar. In de afgelopen periode hebben deze projecten hun waarde bewezen. Maatjesprojecten zijn ook bij uitstek ondersteuningsvormen die de sociale basis versterken, een van de speerpunten bij de herinrichting van de maatschappelijke ondersteuning. De verwachting is dat in de loop van 2022 een alternatieve invulling van de taakstelling gevonden zal worden.

Voor onderdeel 1 Gebiedsgerichte ondersteuning gaat de taakstelling met ingang van 2022 in. De maatregel zal gefaseerd (oplopend) worden doorgevoerd totdat vanaf 2025 een bedrag van structureel € 600.000 zal worden omgebogen.

De gebiedsgerichte ondersteuning wordt vanaf 1 mei 2021 uitgevoerd door een combinatie van zorg- en welzijnsaanbieders die hiervoor samenwerken onder de naam inZet. De instroom van klanten in het nieuwe samenwerkingsverband vindt gefaseerd plaats: inwoners met een nieuwe ondersteuningsvraag en inwoners die gebruik maken van de welzijnsactiviteiten en preventieve jeugdactiviteiten die onder inZet vallen stromen direct in bij inZet. Cliënten die een indicatie hebben van de gemeente voor begeleiding of dagbesteding stromen in zodra hun indicatie bij hun huidige aanbieder afloopt. Op dit moment ligt de focus van inZet bij een zorgvuldige overdracht van cliënten van aanbieders buiten inZet.

Om de opdracht te kunnen uitvoeren met het budget dat daarvoor beschikbaar is (inclusief taakstelling), is het essentieel dat inZet aan de slag gaat om het aanbod, te vernieuwen. Dit proces zal nauwlettend worden gevolgd. Mocht de doelstelling niet volledig slagen, en zo ook eventuele bijsturingssacties, dan zal daar bij TB2 over worden bericht.

Programma 4

44a – Stoppen met wijkvestigingen bibliotheek

De taakstelling is in de voorlopige subsidiebeschikking 2022-2025 van de bibliotheek Zoetermeer doorgevoerd en daarmee gerealiseerd.

Overzicht Overhead

106 - Organisatieontwikkeling en efficiency/Inrichten 'wasstraat' procesverbetering

In het programma Ombuigen & Vernieuwen zijn de voorstellen 105 (Organisatieontwikkeling en efficiency) en 107 (Inrichten 'wasstraat' procesverbetering en verbeteren van de dienstverlening en efficiency) gebundeld in een efficiencytaakstelling van in totaal € 1,5 mln. De taakstelling is met de inzet op scherper inkopen bij met name inhuur en het vaker gebruik maken van regionale inkoopmogelijkheden, vanaf 2025 volledig ingevuld. In de jaren 2022-2024 resteert nog een tijdelijk bedrag aan taakstelling tussen de € 0,3 en € 0,08 mln. Daarvoor wordt nog naar tijdelijke dekkingsmogelijkheden gezocht.

Overzicht OAD

111 - Invoeren diftar

Het referendum over het afval- en grondstoffenbeleidsplan heeft plaatsgevonden op 16 maart 2022. Naar aanleiding van de uitslag, een duidelijk 'nee' tegen het beleidsplan, zal de raad zich bezinnen welke stappen de komende jaren genomen worden met betrekking tot het afvalbeleid. De invoering van diftar staat bij voorbaat niet vast. Wanneer geen diftar wordt ingevoerd zullen geen besparingen, die dit met zich meebrengen, ingeboekt kunnen worden. De hieraan gekoppelde OZB verhoging wordt niet gerealiseerd. Het budgettair effect is verwerkt in de Perspectiefnota.

Categorie 1 – maatregelen

Programma 1

4 – Onderwijs-jeugdhulp arrangementen speciaal (basis-)onderwijs

Doel van de maatregel was om een kwalitatieve verbetering te realiseren in de zorgstructuur op de scholen en daardoor ook een besparing op de kosten voor jeugdhulp te realiseren. Samen met het samenwerkingsverband voor het onderwijs zijn plannen gemaakt voor de inzet van onderwijs-jeugdhulparrangementen. Het was de wens om reeds in 2021 te starten met de arrangementen, maar dit is niet gerealiseerd. Redenen hiervoor zijn onder meer juridische belemmeringen en ontwikkelingen in de regio. De samenwerking met het onderwijs is inhoudelijk van belang en wordt inhoudelijk voortgezet, maar de directe koppeling aan een besparing op de kosten voor jeugdhulp is niet reëel gebleken. De besparing voor 2022 wordt niet gehaald.

7 – Uitbreiding trajectbegeleiding jongerenwerk

De door Buurtwerk ingekochte trajecten hebben een duidelijk afschalende werking op het gebruik van jeugdhulp en aanpalende vlakken. Dit maakt de trajectbegeleiding een effectieve preventieve interventie. Door lockdowns als gevolg van de COVID-19-pandemie is het bereik nog niet volledig geweest. De ingezette acties om een betere positionering te bereiken hebben wel het effect gehad dat jongeren deze preventieve maatregel steeds beter weten te vinden. De verwachting is dat 1/3 van de jeugdigen die trajectbegeleiding ontvangt geen specialistische jeugdhulp nodig heeft. Bij de oorspronkelijke berekening van de besparing was aangenomen dat geen enkele jongere na trajectbegeleiding doorverwezen zou worden, maar dit blijkt in de praktijk niet realistisch te zijn. Van de beoogde besparing van € 147.000 wordt dit jaar € 75.000 gerealiseerd.

15 – Verschuiving landelijk naar regionaal specialistische jeugdhulp

In de afgelopen periode is de businesscase opnieuw onder de loep genomen en is getracht te achterhalen welke interventies tot op heden zijn gedaan. Door wisselingen van medewerkers zijn reeds gelopen acties onduidelijk. Deze gaan opnieuw in kaart gebracht worden. De verhoudingen van verwijzen die naar de LTA hebben verwezen zijn onderzocht. We zien in het jaar 2021 een lichte toename op verwijzingen naar de LTA zorg, maar in de basis is het nog steeds erg weinig wat naar dit type zorg wordt verwezen. We zien bij de lokale toegang en in het medisch domein een hele lichte toename van toewijzingen die zij hebben afgegeven op de LTA zorg. En zal nader onderzocht worden hoe hierop te acteren.

Programma 3

73 - Omvormen Rosarium Rokkeveen

Het buurtinitiatief is eind 2021 geëffectueerd en het dagelijks beheer is volledig overgedragen aan de buurtbewoners onder begeleiding van de wijkambtenaar.

108a/d – Ink parkeerexploitatie (parkeervergunningen, tarieven bezoeker, verruimen betaaltijden)

In februari 2020 is de verruiming van de betaaltijden doorgevoerd. Ondanks de hogere tarieven en ruimere betaaltijden wordt bij lange na niet de omzet gehaald van 2019 (€ 2 mln) en is de verwachting dat de inkomsten hoger zullen zijn vergeleken met 2021 (€ 1.4 mln). Daarnaast is de bezoekersregeling verlengd tot en met 2022. De beoogde inkomstenstijging zal net als in 2021 niet worden behaald omdat er minder geparkeerd wordt dan begoot en omdat bezoek van inwoners gebruik kan maken van de bezoekersregeling. Ook na de lockdown zullen diverse vergunninghouders thuis aan het werk zijn. Hierdoor zijn minder parkeerplaatsen in het Centrum beschikbaar om op straat te parkeren en maken bezoekers van het centrum waarschijnlijk meer gebruik van de goedkopere parkeergarages. Net zoals in 2021 zijn de gevolgen van Covid-19 ook in 2022 zichtbaar in de parkeerexploitatie. Aangezien in maart 2022 de Covid-19 maatregelen zijn afgeschaft is de verwachting wel dat de inkomsten hoger zullen zijn dan in 2021. Net zoals gemeld in 2021 is de verwachting dat pas in 2024 de volledige inkomstenstijging voor de parkeervergunningen gerealiseerd zal worden. Dit scenario gaat er van uit dat het parkeergedrag weer de vorm aanneemt van voor de Covid-19 crisis. Financieel is er voor 2022 nog geen effect omdat er de verwachting is dat tegenover de lagere inkomsten, net als in 2020 en 2021, een rijksvergoeding staat om de effecten van Covid-19 te compenseren.

Programma 4

41b - Openhouden Cultuurpodium Boerderij onderhoud

Het bedrag is opgenomen in de voorlopige subsidiebeschikking 2022 t/m 2025 en wordt voor 50% benut om de formatieuitbreiding te financieren. Voor de overige 50% is een investeringsplan gemaakt. De verantwoording gebeurt jaarlijks via de subsidievaststelling. De maatregel loopt door tot en met 2025 en is dus nog niet volledig uitgevoerd.

Overzicht Overhead

78 – Aanpassen tijdverantwoording

Het onderzoek naar de mogelijkheden om de tijdsverantwoording eenvoudiger en goedkoper uit te voeren is opgestart en wordt in 2022 nog verder uitgewerkt. De rechtspositionele randvoorwaarden en gebruiksmogelijkheden van alternatieve applicaties wordt nog nader onderzocht. Het bedrag van de taakstelling wordt in 2022 ingevuld door uitstel van de vervanging van het financieel systeem.

* €1.000

Spoor	Progr.	Nummer	Omschrijving maatregel	Maat- schapp. effect	Uit- voering	Finan- ciën	2022	2023	2024	2025
Categorie 2										
1	1	18	Effectievere inzet ZoetermeerPas				280	280	280	280
		23	Integrale aanpak schulden en ondersteuningstraject, inhuur				0	0	0	0
		25	Verminderen intensieve dv bijstandsklanten				557	557	557	557
		27	Diverse bezuinigingen re-integratie				427	432	437	437
		30	Slimmere uitvoering participatiewet				207	290	290	290
		31	Anders organiseren bewindvoering				0	0	0	0
	2	5	Toevoegen GGZ expertise aan zorgteams op locatie				115	450	450	450
		8	Doorontwikkeling POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk				113	300	375	450
		9	Pilot kostenbewust handelen in de toegang				50	50	50	50
		11	Inzetten op integrale zorg en ondersteuning: Beter samenspel				269	404	539	1.078
		13	Aanscherpen vervoer naar jeugdhulpvoorzieningen				24	33	49	65
		14	Verlagen PGB-tarieven				98	130	195	260
		16	Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten				0	711	711	711
		17	Herpositionering Veilig Verder Team Zoetermeer				175	175	175	175
		98	Herinrichting WMO en deel preventieve Jeugdvoorzieningen				1.150	1.400	1.450	1.550
	4	44 a	Stoppen met wijkvestigingen bibliotheek				210	250	250	250
	6	74	Sluiting wijkposten				255	255	255	255
2	alle	106	Spoor 2. Organisatieontwikkeling en efficiency				1.350	1.500	1.500	1.500
3	3	111	Invoeren diftar				0	0	0	0
Totaal categorie 2							5.280	7.217	7.563	8.358

Categorie 1										
1	1	20	Gerichter inzetten subsidies armoede				150	150	150	150
		21	Heroverwegen inzet Klijnsmagelden				323	323	323	323
		22	Verlagen bijdrage collectieve ziektekostenverzekering				650	650	650	650
		33	Hervorming brede school activiteiten				200	200	200	200
		34 a	Stopzetten 'omgaan met ICT'				25	25	25	25
		34 b	Stopzetten 'omgaan met geld'				10	10	10	10
		36	Verminderen schoolbegeleiding				100	100	100	100
	2	4	Onderwijs-jeugdhulp arrangementen speciaal (basis-)onderwijs				0	50	75	100
		6	Preventieve interventies ziekteverzuim				20	20	20	20
		7	Uitbreiding trajectbegeleiding jongerenwerk				0	66	66	66
		15	Verschuiving landelijk naar regionaal specialistische jeugdhulp				0	19	29	38
	3	62	Stoppen met parkeerwijssysteem Dorpsstraat				146	146	146	146
		64	Stoppen met nachtnet fiets				20	20	20	20
		65	Overgang verkeersmanagementsysteem (LTC naar Melvin)				15	15	15	15
		66	Verminderen dagelijks beheer (wegen, Mandelabrug, verlichting)				65	65	65	65
		67	Schoon is gewoon: budgettair neutraal				38	38	38	38
		68	Afbouw twee dure speelvoorzieningen				31	31	31	31
		70	Stoppen verstrekken materialen: strooizout en hondenpoepzakjes				10	10	10	10
		73	Omvormen Rosarium Rokkeveen				15	15	15	15
		92	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte: voorstel 1				250	0	0	0
		95	Duurzaam en groen klimaat				40	0	0	0
		97	Luchtkwaliteit				25	0	0	0
	4	41 a	Cultuurpodium Boerderij				517	517	517	517
		41 b	Openhouden Cultuurpodium Boerderij onderhoud				-100	-100	-100	-100
		44 b	Subsidie beheer dBos VVE scholen bibliotheek				110	110	110	110
		53 b	Battle of the bands				10	0	0	0
		53 c	Kleinschalige evenementen				25	0	0	0
		53 d	Bruisprijs				1	1	1	1
		53 e	Stoppen met de Toeristische Wegwijzer				5	5	5	5
	5	37	Aanpak van stille/enge plekken: afschaffen of halvering budget				42	42	42	42
		39	Subsidieacties tegen woninginbraken				20	20	20	20
		40	Veilig stappen				20	20	20	20
	7	88	Verlagen servicenivea u kantoorgebouw Croesinkplein				50	50	50	50

	7/OAD	87	Bezuinigen op het wijkplan Palenstein			75	0	0	0
	overhead	76	Promotiemateriaal			31	31	31	31
		77	Openbare bekendmakingen Stadspagina			20	20	20	20
		78	Aanpassen tijdverantwoording			100	100	100	100
		79	Verlagen frequentie crediteurenadministratie			11	11	11	11
		102	Budget Innovatie inzetten t.b.v. spoor			58	0	0	0
2	3	61	Riolering VGO/GRP (aanpassen eenheidsprijzen)			424	436	450	450
		99	Verminderen luchtkartering			10	10	10	10
		100	Verminderen graffiti bestrijding			15	15	15	15
	OAD	101	Controle hondenbelasting BOA's			25	25	25	25
	overhead	80	Aanbestedingsvoorstel storage			100	100	100	100
		81	Diverse kleine posten I&A			30	30	30	30
		82	Krediet telefooncentrale			60	60	60	60
		PB	Overhead gevolgen maatregelen			200	200	200	200
3	3	108 a	Ink parkeerexploitatie (parkeervergunningen)			25	25	25	25
		108 b	Ink parkeerexploitatie (tarieven bezoekers)			517	517	517	517
		108 c	Ink parkeerexploitatie (verruimen betaaltijden)			74	74	74	74
		108 d	Investeringskosten			-29	-29	-29	-29
	6	116	Leges PPL verhogen naar 100% kostendekkendheid			15	15	15	15
	OAD	117	OZB gebruikersdeel schrappen en opleggen aan eigenaar			600	600	600	600
		121	Wijziging precariobelasting			30	30	30	30
Totaal categorie 2						5.224	4.888	4.937	4.971
Eindtotaal						10.504	12.105	12.500	13.329

Bijlage 5. Totaaloverzicht financiële ontwikkelingen

* €1.000

Financiële ontwikkelingen bestaand beleid		MJB 2023-2026					
Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	Reclame-inkomsten	-384	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
1	Collectieve ziektekostenverzekering	100					
1	Aanpassen hoogte geormerkte rijksvergoedingen WEB en OKE-regelingen	-247					
1	Aanpassen hoogte geormerkte rijksvergoedingen WEB en OKE-regelingen	247					
1	Vooruitontvangen bedragen Onderwijs, kosten	-956					
1	Vooruitontvangen bedragen Onderwijs	956					
1	Personeel Inkomen & Zekerheid, unitcoördinator	-94					
1	Personeel Inkomen & Zekerheid, extra inhuur	-400	-pm				
1	Formatieclaim I&Z (exclusief overhead)	-84	-79	-79	-40	-40	-40
1	Kadernota onderwijshuisvesting, aanpassing herbouwenpercentages			-100	-200	-300	-400
1	Onderwijshuisvesting					-290	-580
2	Huishoudelijke hulp	150	150	150	150	150	150
2	Persoonsgebonden budget Wmo	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
2	Reguliere uitvoering JGH	-270	-540	-540	-270	-270	-270
2	Reguliere uitvoering Wmo	-504	-1.007	-1.007	-504	-504	-504
2	Tijdelijke inhuur Wmo consulenten	-428					
2	Verbeterplan Gecertificeerde Instellingen Jeugd		-242	-242	-242		
3	Parkeeropbrengsten Markt 10	150					
3	Onderhoud kapitaalgoederen	-1.873	-74	-74	-73	-73	-72
3	NKG2023, vervanging t.l.v. exploitatie, kapitaallasten		-1.873	-74	-74	-73	-73
3	NKG2024, vervanging t.l.v. exploitatie			-485			
3	Groot onderhoud Mandelabrug	-600					
3	Juridische procedures	-40	-80	-80			
3	Rente en afschrijving laadvoorziening		-7	-7	-7	-7	-7
3	Rente en afschrijving inzamelvoertuigen			-46	-46	-46	-46
3	dekking rente en afschrijving uit afvalstoffenheffing		7	53	53	53	53
4	Leefstijlinterventies	-135					
4	Leefstijlinterventies, vooruit ontvangen specifieke uitkering	135					
6	Meerkosten verkiezingen		-150	-150	-150	-150	-150
6	Inkomsten bouwleges	-2.500	1.500				
6	Wabo en toezicht	200					
7	Kapitaallasten 2e deel upgrade Stadshart	64	64				
7	Woonrijpmaken Engelandlaan		145	-145			
7	Kapitaallasten ontsluitingsweg Nutricia	-9	-9	-9	-9	-9	-9
OAD	Heffen en invordering	-110					

OAD	Bezwaarschriften	-65					
OAD	Opbrengst OZB	1.350	250	250	250	250	250
OAD	Basisniveau belastingen	-196	-381	-381	-381	-381	-381
OAD	Stelpost Wmo	600					
OVH	Undercover onderzoek	-29					
OVH	Extra inhuur juridisch personeel	-150					
OVH	Hybride werken, gebouw en voorzieningen	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
OVH	Hybride werken, thuiswerkmiddelen	-400	-250	-250	-250	-250	-250
OVH	Overheadkosten als gevolg van formatieuitbreidingen		-1.011	-1.001	-699	-699	-699
	Totaal	-4.521	-2.587	-3.216	-1.490	-1.637	-2.026

* €1.000

Financiële afwijkingen als gevolg van COVID-19		MJB 2023-2026					
Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
3	Opbrengst parkeren	-800					
5	Controle coronatoegangsbewijs	-200					
5	Controle coronatoegangsbewijs, subsidie	200					
5	IPTA coach	-100					
6	Gemeenteraadsverkiezingen	-320					
6	Compensatie rijk extra kosten verkiezingen	213					
OAD	Compensatie derving parkeeropbrengsten 2021	1.500					
	Totaal	493	0	0	0	0	0

* €1.000

Onvermijdelijke ontwikkelingen		MJB 2023-2026					
Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
	1 Bijstandsgelden (BUIG), lasten	3.800					
	1 Bijstandsgelden (BUIG), baten	-4.200					
	1 Aanpak energiearmoede	-5.500					
	1 Wet inburgering	-782					
	1 Wet inburgering, rijksbijdrage	782					
	1 Beschut werk - Effect 'cao aan de slag'		-150	-150	-150	-150	-150
	1 Bouwkostenstijging onderwijs			-40	-80	-120	-160
	1 Afrekening subsidie SSVOZ	688					
	2 Wmo woningaanpassingen	-100	-100	-100	-100	-100	-100
	2 Huisvesting opvang asielzoekers	-pm					
	3 Energielasten openbare verlichting	-120					
	3 Schade februari stormen	-150					
	3 Beheer en onderhoud bomen	-100	-100	-100	-100	-100	-100
	3 Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken	-114	-97	-235	-235	-235	-235
OAD	Beheer en onderhoud openbare ruimte nieuwe woonwijken, onttrekking RIF	114	97	235	235	235	235
	3 Groot onderhoud overdekte fietsenstallingen Randstadrailhaltes	-150					
	5 FLO	183	137	120	146	277	182
	5 Wet Kwaliteitsborging bouwen		-115	-115	-115	-115	-115
	6 Inschrijvig briefadres	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
	6 Ultvoeringskosten Omgevingswet		95	190	281	281	281
	6 Leges Omgevingswet		-190	-380	-559	-559	-559
	6 Kosten software Omgevingswet			-216	-216	-216	-216
	7 Prijsstijging bouw en materiaalkosten projecten		-pm	-pm	-pm	-pm	-pm
OAD	Aanpak energiearmoede, rijksbijdrage	5.500					
OAD	Algemene uitkering exclusief regeerakkoord	4.697	5.184	5.254	6.174	7.730	7.730
OAD	Regeerakkoord, accres en herverdeeleffecten	4.186	5.866	10.857	12.383	5.880	5.880
OAD	Regeerakkoord, opschorting opschalingskorting 2022/2025	1.960	2.800	3.745	4.725		
OAD	Regeerakkoord, compensatie jeugd	In PB 2022	12.795	12.012	11.070	7.630	7.137
OAD	Regeerakkoord, overige posten		In onderzoek; in afwachting van nadere duiding rijk via maartbrief				
OAD	Claims op accres regeerakkoord, veroudering stad groot onderhoud						-400
OAD	Loon- en prijsontwikkeling	-1.860	-2.770	-3.380	-3.990	-4.490	-4.490
OAD	Volumeontwikkeling en ontwikkeling incidentele posten	1.235	-536	-58	168	-1.449	-1.376
OAD	Rentelasten	250	600	600	600	400	200
OAD	Groei OZB/gemeentefonds vanwege woningbouwontwikkeling	94	107	1.709	2.789	3.868	4.396
OAD	Toevoeging aan Reserve investeringsfonds	-47	-53	-662	-926	-1.262	-1.250

OAD	Stelpost groei voorzieningen door netto toename inwoners	-47	-53	-1.046	-1.863	-2.606	-3.146
OAD	Herijking gemeentefonds		-938	-2.813	-4.688	-4.688	-4.688
OAD	Prijsonwikkeling maart 2022	-2.000	-1.000				
OAD	Compensatie invoering omgevingswet	1.000					
OAD	Rijksvergoeding invoering Wet Kwaliteitsborging bouwen	175	70	70	70	70	70
OAD	Huisvesting opvang asielzoekers, rjksvergoeding	pm					
OVH	Autonome ontwikkeling informatievoorziening en ICT		-503	-405	-405	-405	-405
OVH	Professionalisering en impuls werving en selectie	-160	-336				
OVH	Reiskosten woon-werkverkeer	100					
	Totaal	9.434	20.811	25.092	25.215	9.877	8.722

* €1.000

Ombuigen en vernieuwen		MJB 2023-2026					
Prog	Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	Anders organiseren bewindvoering (maatregel 31)	-200	-200	-200	-200	-200	-200
1	Slimmere uitvoering participatiewet (maatregel 30)	-83					
2	Onderwijs-jeugdhulp arrangement Speciaal (Basis) Onderwijs	-38					
2	Toevoegen van GGZ expertise aan de zorgteams voor begeleiding op locatie	-335					
2	Uitbreiding trajectbegeleiding Jongerenwerk	-72					
2	Verschuiven van landelijk hoog specialistische jeugdhulp naar regionaal specialistische jeugdhulp	-14					
2	Doorontwikkelen POH-jeugd en schoolmaatschappelijk werk	-112					
2	Sturen op afname intensiteit bij jeugdhulpproducten	-711					
2	Herinrichting Wmo en preventief jeugdbeleid (maatregel 98)	pm					
OAD	Taakstelling OZB, maatregel afvalbeleidsplan niet haalbaar			-250	-300	-525	-675
	Totaal	-1.565	-200	-450	-500	-725	-875